

153
8120
93

การทดลองสอนความเชื่อมั่นในตนเองแก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการ
ทางสติปัญญาต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์

18 ส.ค. 2526

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตลุมพית 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921575, 3915058

ปริญญาโท

ของ

สมพร พลอยงาม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กันยายน 2525

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

150967

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญาบัตร
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... *Don Whidery* ประธาน
..... *นิพนธ์ วัฒน* กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

..... *Don Whidery* ประธาน
..... *นิพนธ์ วัฒน* กรรมการ
..... *น.ส. งาม* กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาบัตรฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งในโครงการการวิจัยของภาคจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมด้านการสอน วิชาจิตวิทยาในโรงเรียน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวนา พรพันธ์กุล ประธานโครงการและเป็นประธานกรรมการไว้ ณ ที่นี้ ที่กรุณาช่วยชี้แนะแนวทางและตรวจแก้ไขเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ธรรมมา และอาจารย์ สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์ ที่กรุณาเป็นกรรมการ ตลอดจนให้คำแนะนำจนปริญญาบัตรฉบับนี้สำเร็จ ลุล่วงได้ด้วยดี

การวิจัยครั้งนี้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากอาจารย์ว่าที่ ร.ต.บรรยงศ์ วงศ์อนันต์ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดปากบ่อ อาจารย์สุพจน์ จันทร์เรือง และอาจารย์ ทองพูน เป้ารักษา ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ในการทดลองสอนและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ และขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนโรงเรียนต่างๆ ที่สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตพระโขนง ที่ได้ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณบุษยงค์ นิสภาวนิชย์ คุณพิจิตรา พงษ์จินดากร คุณวิริยาภรณ์ ชัยมงคลทรัพย์ คุณวัชร วงษ์สกล และคุณวิจิต อิศระวิริยกุล ที่ช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนเพื่อนร่วมโครงการและเพื่อนโรงเรียนงามมานะทุกคนที่ให้กำลังใจและมีส่วนช่วยเหลือในการทำปริญญาบัตรฉบับนี้

ท้ายสุดนี้ขอออมการวาระถึงพระคุณของพ่อแม่และคุณบุญสม สุวรรณกุล ที่สนับสนุน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาตลอดจนประสบความสำเร็จในการศึกษารั้งนี้

สมพร พลอยงาม

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	
	ท้าวหน้า	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	เอกสารเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง	9
	งานวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง	11
	เอกสารเกี่ยวกับทัศนคติ	13
	เอกสารเกี่ยวกับการสอนแบบธรรมชาติหรือแบบบรรยาย	17
	เอกสารเกี่ยวกับกลุ่มสัมพันธ์	19
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำกลุ่มสัมพันธ์ไปใช้สอน	22
	ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาและความถนัดของเพียเจต์	24
	สมมติฐานในการศึกษา	27
3	วิธีดำเนินการวิจัย	29
	กลุ่มตัวอย่าง	29
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	30
	วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	40
	การวิเคราะห์ข้อมูล	41
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	42

4	ผลการศึกษาค้นคว้า	48
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48
	การวิเคราะห์ข้อมูล	49
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
5	บทย่อ สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	67
	บทย่อ	67
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	67
	กลุ่มตัวอย่าง	67
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	68
	วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	68
	การวิเคราะห์ข้อมูล	69
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
	อภิปรายผล	72
	ขอเสนอแนะ	75
	บรรณานุกรม	82
	ภาคผนวก	83

บัญชีสารบัญ

สารบัญ	หน้า
1 แสดงการวิจัยกลุ่มตัวอย่างและลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	30
2 แสดงการวิเคราะห์พื้นฐานของคะแนนความรู้ความเข้าใจ เรื่องความเชื่อมั่น ในตนเองของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม จากผลการศึกษาครั้งหนึ่ง ครั้งที่สอง และครั้งที่สาม	50
3 แสดงการวิเคราะห์พื้นฐานของคะแนนทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม จากผลการศึกษาครั้งหนึ่ง ครั้งที่สอง และครั้งที่สาม	51
4 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ เรื่องความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 กลุ่ม จากผลการศึกษาครั้งหนึ่ง และครั้งที่สอง	52
5 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 กลุ่ม จากคะแนนการทดสอบครั้งหนึ่งและครั้งที่สอง	53
6 ผลการวิเคราะห์ ความแปรปรวนร่วมของคะแนนความรู้ความเข้าใจ เรื่องความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม	54
7 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยที่ปรับแล้วของความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นรายคู่ในแต่ละวิธีการ	56
8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมของคะแนนทัศนคติต่อการแสดงความ เชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม	57
9 เปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยที่ปรับแล้วของทัศนคติต่อ การแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นรายคู่	58
10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมของคะแนนความรู้ความเข้าใจ เรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง ในแต่ละขั้นตอนการทางสถิติจำ ของกลุ่มตัวอย่างที่ชีวิตกลุ่มสัมพันธ์	59

11	๑. ศึกษาวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมของคะแนนที่ค้นคิดต่อการแสดงความคิดเห็น ในตนเอง	60
12	๒. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนหาความรู้ความเข้าใจ เรื่องความ เชื่อมมือในตนเอง จากคะแนนการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สาม และครั้งที่สองกับครั้งที่สาม ในกลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์	61
13	๓. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนที่ค้นคิดต่อการแสดงความคิดเห็นในตนเอง จากคะแนนการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สาม และครั้งที่สองกับครั้งที่สาม ในกลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์	62
14	๔. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนหาความรู้ความเข้าใจ เรื่องความ เชื่อมมือในตนเอง จากผลการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สาม และครั้งที่ สองกับครั้งที่สาม ในกลุ่มที่ใช้วิธีสอแบบธรรมดา	63
15	๕. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนที่ค้นคิดต่อการแสดงความคิดเห็น ในตนเอง จากผลการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สาม และครั้งที่สองกับ ครั้งที่สาม ในกลุ่มที่ใช้วิธีสอแบบธรรมดา	64
16	๖. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนหาความรู้ความเข้าใจ เรื่องความ เชื่อมมือในตนเอง จากคะแนนการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สาม และคะแนนการทดสอบครั้งที่สองกับครั้งที่สาม ในวิธีควบคุม	65
17	๗. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนที่ค้นคิดต่อการแสดงความคิดเห็นในตนเอง จากคะแนนการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สาม และครั้งที่สอง กับครั้งที่สาม ในวิธีควบคุม	66

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 เครื่องมือจัดการอนุรักษปริมาณทองแดง	32
2 เครื่องมือวัดแรงการอนุรักษน้ำหนัก	33
3 เครื่องมือวัดระดับพัฒนาการทางสติปัญญาชั้นประถมศึกษา	35

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

สภาพของสังคมไทยในปัจจุบันนี้ประสบกับปัญหาต่าง ๆ ทั้งในด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ปัญหาเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีค่านิยมและคุณธรรมที่น่าเป็นห่วงยิ่งนัก ซึ่งเป็นเหตุให้เด็กในปัจจุบันและในอนาคตไม่สามารถปรับตัวให้เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างรวดเร็วตามสภาพความเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากความเจริญทางเทคโนโลยีและความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมไทยในปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้จำเป็นต้องจัดการสอนจริยศึกษาแก่เด็กและเยาวชนเพื่อให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวันและสังคมในปัจจุบัน ด้วยการสร้างคุณลักษณะของพลเมืองให้มีคุณธรรมและบุคลิกลักษณะตามความต้องการ และความจำเป็นของชาติ (กรมการศาสนา 2522 : 1) เพื่อเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งคุณลักษณะความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณลักษณะประการหนึ่งในจำนวน 10 ประการที่ประเทศชาติต้องการ และคำนึงถึงการปลูกฝังให้สมบูรณ์ในตัวของผู้เรียน ความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมความสำนึกในหน้าที่พลเมือง ซึ่งเป็นสิ่งชี้แจงว่าคุณคนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จะไม่เฉยเมยต่อภาวะการต่าง ๆ ในสังคมของคนและกล้าเข้าไปมีส่วนร่วมในสิทธิและหน้าที่ที่ถูกต้อง ฉะนั้นความเชื่อมั่นในตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้บุคคลกล้าแสดงความคิดเห็นต่อทุก ๆ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตตน และความมั่งคั่งของสังคม (สวนา พรพัฒน์กุล 2522 : 17) วิจิตร วรุตบางกูร (วิจิตร วรุตบางกูร 2521 : 8) ได้กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองคือความสามารถในการหยั่งรู้ความสามารถและพลังของตนเป็นตัวของตัวเอง และถ้าบุคคลใดขาดความเชื่อมั่นในตนเอง จะทำให้การทำงานร่วมกับคนอื่น การเข้าสังคม การติดต่อกับคนอื่น และการตัดสินใจจากลำพอง และเป็นปัญหาแก่ตนเองอย่างยิ่ง จึงทำให้คนรุ่นใหม่เริ่มสนใจที่จะพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองให้มากยิ่งขึ้น เพื่อจะได้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และร่วมทำงานกับผู้อื่นได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น การศึกษาในปัจจุบันจึงมุ่งที่จะสร้างคนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นกำลังของชาติในการเสริมสร้างความคิด

ทักษะ และทัศนคติ ให้คนไทยรู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคม และสิ่งแวดล้อมที่ตนมีส่วนร่วม แล้วนำความรู้ความเข้าใจมาใช้แก้ไขปัญหา เสริมสร้างชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น (ลีปพนธ์ เกตุพิศ 2518 : 14)

อย่างไรก็ตามการศึกษาจัดว่าเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมืออันหนึ่งที่จะส่งเสริมให้คนเกิดความคิดริเริ่ม ดำเนินงานต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ และยังช่วยสร้างคนให้มีวิจรรณญาณเฝ้าตรวจสอบหาเหตุผลในการคิด การพูดและการกระทำ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่มีค่ายิ่งในการพัฒนาคนให้เป็นพลเมืองดีของชาติ และมนตรี รัตนติลก ณ ภูเก็ท (มนตรี รัตนติลก ณ ภูเก็ท 2521 : 14) ได้ชี้ให้เห็นว่าในการจัดการศึกษาของสถาบันต่าง ๆ นั้น ควรจะได้จัดการศึกษาให้เน้นหนักไปในด้านจริยศึกษาเป็นอันดับแรก เพราะถ้าจัดการศึกษาด้านจริยศึกษาได้ผลตามจุดประสงค์แล้ว การจัดการศึกษาค้นอื่น ๆ ก็จะมีดีขึ้นมาด้วย และทุกสถาบันมีความสำคัญต่อการปลูกฝังจริยธรรมทั้งสิ้น โดยเฉพาะโรงเรียน ซึ่ง มนัส รัตนติลก (มนัส รัตนติลก 2521 : 16) ได้กล่าวถึงการสอนจริยศึกษาในโรงเรียนอาจหาไ้ได้ง่าย โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกเกี่ยวกับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างอิสระเสรี การเรียนการสอนจริยศึกษาให้ได้ผลตามจุดประสงค์ในหลักสูตรอย่างแท้จริงจะต้องมีกิจกรรมหลาย ๆ อย่างเหมาะสมกับวัย ตามความสนใจ และสภาพแวดล้อม ทั้งนี้ต้องเน้นหนักในทางปฏิบัติ ต้องมีการฝึกหรือการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และต้องเรียนทุกโอกาสตามสภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รู้จักการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อผลประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติ ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้คือกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เยาวพา เคชะคุปต์ (เยาวพา เคชะคุปต์ 2516 : 7) และทีสนา เทียนเสน (ทีสนา เทียนเสน 2515 : 31) ได้เน้นถึงคุณค่าของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ว่าจะช่วยทักษะในการวิจารณ์ วิเคราะห์คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมต่าง ๆ ทำให้ตัดสินใจได้ว่า สิ่งใดดี ไม่ดี ควร ไม่ควร ซึ่งเป็นการช่วยฝึกทักษะในการพัฒนาตนเอง เมื่อรู้จักตนเองดี รู้จุดเด่น ขอมริบข้อบกพร่องของตนเอง จะช่วยทำให้สามารถพัฒนาตนเองได้ดีขึ้น ซึ่งการใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในการเรียนการสอนนั้นสามารถนำมาใช้สอนจริยศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติและพฤติกรรมได้ ซิมบารโด (Zimbardo, 1969 : 20) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนเป็นกลุ่ม กลุ่มจะเป็น

เครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติและพฤติกรรม การฝึกการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ควรจะได้ฝึกการฟังงานร่วมกัน นอกเหนือไปจากธรรมดาแล้ว ควรจะให้เวลาฝึกการเรียนรู้ร่วมกันเป็นระยะเวลาหนึ่งติดต่อกัน เพื่อที่จะได้มีประสบการณ์ ความรู้สึก ปฏิกริยาต่อกัน มีการรับรู้ในพฤติกรรมร่วมกัน ระยะเวลาในการฝึกควรไม่ประมาณ 10 - 14 ชั่วโมง (Charles Seashore, 1970 : 12 - 14) นอกจากนี้ ดวงเดือน พันธุมชาวิน และเพ็ญแข ประจวบจิตร (ดวงเดือน พันธุมชาวิน และเพ็ญแข ประจวบจิตร 2520 : 4) ได้กล่าวว่าปริมาณความรู้เชิงจริยธรรม หรือความรู้ที่เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมนี้ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษาและพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคล และค่านิยมเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางสังคม กล่าวหา ส่วนใหญ่เด็กจะเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่เกิด และโดยเฉพาะในช่วงอายุ 2 - 10 ปี ควรได้รับการปลูกฝังค่านิยมเหล่านี้เป็นพิเศษ (ดวงเดือน พันธุมชาวิน 2522 : 74)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรวิธีการสอนและระดับพัฒนาการทางสติปัญญาที่ต่างกัน มาศึกษาเปรียบเทียบถึงวิธีการสอนใดในระดับพัฒนาการทางสติปัญญาระดับใดที่ส่งผลให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองมากที่สุด

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อจะได้ทราบว่าการสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองแก่กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ กับกลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมดา และกลุ่มควบคุม ทั้ง 3 กลุ่มนี้ กลุ่มใดจะได้รับผลในการเรียนรู้มากที่สุดในด้านต่อไปนี้

1.1 ความรู้ความเข้าใจ เรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง

1.2 ทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง

2. เพื่อศึกษาความผลของการสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง โดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ จะมีผลแตกต่างกันระหว่างเด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกันหรือไม่อย่างไร

3. เพื่อศึกษาร่วม (Interaction) ของระดับพัฒนาการทางสติปัญญาและวิธีการที่มีต่อเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง

4. เพื่อศึกษาความคงทนของการเรียนรู้ (Retention) เรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง จากการใช้วิธีการสอนต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบว่า การสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง แก่กลุ่มที่ใช้วิธีการกลุ่มสัมพันธ์ จะมีความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง แตกต่างไปจากกลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมดา และกลุ่มควบคุมหรือไม่
2. ทำให้ทราบว่า การสอนโดยวิธีการกลุ่มสัมพันธ์ จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติในเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง ยกเด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกัน ในชั้นใด ใดอย่างมีผลมากที่สุด
3. ทำให้ทราบว่า ผลรวมของวิธีการสอน และระดับพัฒนาการทางสติปัญญา มีอิทธิพลต่อการสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองหรือไม่
4. ทำให้ทราบว่า การสอนโดยวิธีใดที่ทำให้มีความคงทนของการเรียนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง
 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นเด็กที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน ประถมศึกษา ปีการศึกษา 2524 จำนวน 90 คน โดยการสุ่มตัวอย่างจากเด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญา 3 ชั้น คือ
 - 1.1 ชั้นก้าวไปสู่ขั้นรูปธรรม (Transitional to Concrete Operations) จำนวน 30 คน
 - 1.2 ขั้นรูปธรรม (Concrete Operations) จำนวน 30 คน
 - 1.3 ชั้นก้าวไปสู่ขั้นนามธรรม (Transitional to Formal Operations) จำนวน 30 คน
2. ตัวแปรที่จะศึกษา
 - 2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 2.1.1 วิธีการ
 - ก. วิธีการกลุ่มสัมพันธ์

1.8 ไม่ประหม่าลายที่จะทำอะไรเพียงคนเดียวต่อหน้าคนหมู่มากหรือคน
แปลกหน้า

1.9 รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง

1.10 รู้จักสิ่งตนเอง

1.11 รู้จักรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง

1.12 มีความคิดหรือประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่เคยทำมาก่อน

1.13 ไม่ปฏิบัติตามความคิดเห็นของผู้อื่นง่าย ๆ

1.14 ไม่เชื่ออะไรโดยไร้เหตุผล

1.15 ทำงานด้วยความตั้งใจ

1.16 ตัดสินใจทำอะไรให้รวดเร็วไม่ลังเล

1.17 มีความพอใจในสภาพของคน ตามความสามารถของตน

2. วิธีการกลุ่มสัมพันธ์ หมายถึง วิธีการอันประกอบด้วยกิจกรรมที่กระตุ้นเพื่อให้เกิด
การแสดงพฤติกรรมตอบสนอง และมีการวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเอง และสมาชิกในกลุ่ม
ในขณะที่กิจกรรมนั้นกำลังดำเนินอยู่

3. วิธีสอนแบบธรรมชาติ หมายถึง การสอนที่ประกอบด้วย การบรรยาย การเล่า
นิทาน การซักถามอภิปรายปัญหา การทำแบบฝึกหัดและอื่น ๆ ที่ไม่รวมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

4. วิธีควบคุม หมายถึง วิธีการที่กลุ่มไม่ได้รับการสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง
แก่กลุ่ม ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มควบคุม

5. ระดับพัฒนาการทางสติปัญญา หมายถึง ระดับพัฒนาการทางสติปัญญาตามทฤษฎี
ของเพียเจท์ ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบทดสอบตามแนวคิดของเพียเจท์ ซึ่งประกอบด้วย

5.1 เครื่องมือวัดการรวมประเภท (Class Inclusion)

5.2 เครื่องมือวัดการอนุรักษ์ปริมาณต่อเนื่อง (Conservation of
Continuous Quantity)

5.3 เครื่องมือวัดการอนุรักษ์น้ำหนัก (Conservation of Weight)

5.4 เครื่องมือวัดการนำมารวมกัน (Combination)

เมื่อวัดด้วยแบบทดสอบดังกล่าวแล้วข้างต้น แบ่งระดับพัฒนาการทางสติปัญญาเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ก. ขั้นก้าวไปสู่ขั้นรูปธรรม (The Transitional to Concrete)

หมายถึง ช่วงต่อระหว่างขั้นพัฒนาการทางสติปัญญา ขั้นก้าวไปสู่ขั้นปฏิบัติการ (The Period of Preoperational) และขั้นรูปธรรม (The Period of Concrete Operations) ซึ่งเด็กที่อยู่ในขั้นนี้มีการรับรู้แบบรูปธรรม แต่การรับรู้ขั้นนี้เด็กไม่สามารถที่จะใช้เหตุผลทางตรรกศาสตร์มาแก้ปัญหาที่มองเห็นจับต้องได้ทุกกรณี ในขั้นนี้เด็กสามารถทำแบบทดสอบในขั้นรูปธรรม ซึ่งประกอบด้วยเครื่องมื่อวัดการรวมประเภท การอนุรักษ์ปริมาณต่อเนื่องและการอนุรักษ์น้ำหนัก ได้คะแนนรวมอยู่ในช่วง 6 - 9 คะแนน

ข. ขั้นรูปธรรม (The Period of Concrete Operations)

หมายถึง ขั้นที่เด็กพัฒนาความสามารถที่จะคิดโดยใช้เหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์มาแก้ปัญหาที่สามารถมองเห็น จับต้องได้ ในขั้นนี้เด็กสามารถทำแบบทดสอบขั้นรูปธรรมซึ่งประกอบด้วยเครื่องมื่อวัดการรวมประเภท การอนุรักษ์ปริมาณต่อเนื่อง และการอนุรักษ์น้ำหนัก ได้คะแนนเต็ม 12 คะแนน

ค. ขั้นก้าวไปสู่ขั้นนามธรรม (The Transitional to Formal)

หมายถึง ช่วงต่อระหว่างขั้นพัฒนาการทางสติปัญญา ขั้นรูปธรรม และขั้นนามธรรม ซึ่งเด็กในขั้นนี้สามารถที่จะคิดโดยใช้เหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์มาแก้ปัญหาจับต้องได้ทุกกรณี แต่ไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาที่เป็นนามธรรมได้ทุกกรณี ในขั้นนี้เด็กสามารถทำแบบทดสอบในขั้นรูปธรรม ซึ่งประกอบไปด้วยการวัดการรวมประเภท การอนุรักษ์ปริมาณต่อเนื่อง การอนุรักษ์น้ำหนัก ได้คะแนนเต็ม 12 คะแนน และทำแบบทดสอบการนำมารวมกัน (Combination) ได้อย่างมีระบบคือ

- สององค์ประกอบได้หมด
- สามองค์ประกอบได้อย่างน้อยหนึ่งในสอง

6. เด็ก หมายถึง เด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2524 ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 และมีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาอยู่ในขั้นก้าวไปสู่ขั้นรูปธรรม ขั้นรูปธรรม และขั้นก้าวไปสู่ขั้นนามธรรม

๗. ผลรวม (Interaction) หมายถึง อิทธิพลร่วมระหว่างสองตัวแปรขึ้นไป
ซึ่งในที่นี้ได้แก่วิธีการสอน และระดับพัฒนาการทางสติปัญญา

๘. ความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ
เรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ ที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้น

๙. ทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และ
ความเชื่อที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดทัศนคติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมิท (Smith. 1961 : 185) ได้ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองว่า หมายถึง การพึงพอใจในตนเอง ความภูมิใจในตนเองหรือการยอมรับตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเองจะมีในบุคคลใคมากน้อยเพียงใดนั้น สามารถพิจารณาได้จากความขัดแย้งระหว่างตนตามอัตภาพกับตนตามปณิธาน ถ้าความขัดแย้งเกิดขึ้นมากจะเป็นเหตุให้คนรู้สึกว่ามีค่าไม่เหมาะสม และไม่พึงพอใจในตนเอง อันหมายถึงขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดความวิตกกังวล ขาดความอบอุ่นใจ และชอบพึ่งผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับ ซิมอนด์ (Symonds. 1964 : 85 - 89) กล่าวว่า บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะไม่ชอบจําแนกตัวเองถึงใดสิ่งหนึ่งโดยสิ้นเชิงทีเดียว ต่างกับคนที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองคือ มีความขลาดกลัว และไม่แน่ใจในตนเอง ซึ่งใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในการนึกภาพเอาเองในสิ่งที่ตนต้องการ หรือปรารถนาสิ่งใดก็จะไม่หว่านค่าคัมขันธ์แห่งความเป็นจริง เนื่องจากเกิดความขลาดกลัว หวั่นวิตกจนกลายเป็นคนไม่ทำอะไรเลย อาจกล่าวได้ว่าปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้คนเราขาดความเชื่อมั่นในตนเอง คือ ขาดความรู้ ขาดความกล้าหาญในทางชอบธรรม และมีความเกียจคร้าน และยังอาจเนื่องมาจากความเชื่อที่ฝังลึกอยู่ในจิตใจ หรือบางทีก็เป็นผลของความล้มเหลวในอดีต ซึ่งแบลร์ (Blair. 1968 : 132) ได้กล่าวว่า คนที่ยอมรับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ตนประสบโดยปราศจากความกลัว ความล้มเหลว จะเป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง การที่บุคคลจะเผชิญต่อสถานการณ์ใด ๆ ด้วยความไม่กลัว เขาเชื่อมั่นว่าสถานการณ์นั้น ๆ จะไม่ทำให้เขาได้รับความเดือดร้อน ไม่สบายใจ บุคคลใดก็ตามที่กระทำตามความต้องการหรือคุณธรรมที่ตั้งควางไว้ย่อมสบายใจ มีความเชื่อมั่นในตนเองว่าที่ตนกระทำไปนั้นเป็นสิ่งที่ดีงาม นอกจากนี้ สุชา จันทน์เอม (สุชา จันทน์เอม 2521 : 152) ได้กล่าวถึงบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะเป็นคนที่มีความสามารถตัดสินใจได้อย่างฉับพลัน ไม่มีจิตใจรวนเร ทั้งนี้จะทำให้มีลักษณะของความเป็นผู้นำ เป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจของผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นอยากจะทำางานร่วมกับ

นอกจากนี้ สมาคมการศึกษาแห่งอเมริกา (Child Study Association of America. 1952 : 185 - 186) ได้แสดงความคิดเห็นว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง จะเกิดขึ้นกับเด็กที่ประสบผลสำเร็จในการกระทำสิ่งต่าง ๆ อยู่เสมอ บุคคลยิ่งประสบผลสำเร็จมากเท่าไร ย่อมมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นเท่านั้น และเขาจะรู้สึกว่าคุณเองไม่ถูกข่มขู่ หรือขู่เข็ญจากคนอื่น ทำให้ความยุ่งยากใจต่าง ๆ ลดลงหรือหมดไปอันมีผลทำให้มีความคิดที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น สามารถรับฟังความคิดเห็นหรือคำนิยมของผู้อื่นด้วยลักษณะของบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์แล้ว ซึ่งความคิดเห็นดังกล่าวนี้คล้ายคลึงกับผลการศึกษาของ ชูชีพ อ่อนโลกสูง (ชูชีพ อ่อนโลกสูง 2516 : 14 - 16 อ้างอิงมาจาก Strother. and others. n. d.) ที่ว่าลักษณะของเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะมีความสามารถในการควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบ และสามารถแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ส่วนเด็กที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง คือเด็กที่ไม่บรรลุลวุฒิภาวะทางอารมณ์ไม่กระปรี้กระเปร่า ในการทำสิ่งต่าง ๆ และไม่ยอมต่อสู้กับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง ซึ่งผลของการขาดความเชื่อมั่นในตนเองจะทำให้เด็กคอยแต่พึ่งพาผู้อื่นอยู่เสมอ ผลที่ตามมาคือขาดความกล้าที่จะเผชิญต่ออุปสรรค (ละม้ายมาก ศรศักดิ์ และ จรรยา สุวรรณทัต 2510 : 127) ซึ่งกล่าวได้ว่า บุคคลที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการพัฒนาบุคคลอันเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ดังนั้นบุคคลจึงควรสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง

การสร้าง ความเชื่อมั่นในตนเอง ไพรซ์ สร้างถิ่น (ไพรัช สร้างถิ่น อ้างอิงมาจาก ส. สายสุเมธ 2519 : 37 - 43) กล่าวไว้ดังนี้คือ

วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเองมีดังนี้

1. ศึกษาความรู้อย่างไม่ลดละ การศึกษาเป็นย่อเกิดแห่งความรู้ เป็นพลังอันยิ่งใหญ่ของมนุษย์ คนที่รักความก้าวหน้าจะต้องเป็นนักศึกษา นักค้นคว้า คนที่ยิ่งฉลาดมากยิ่งขึ้นเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมาก คนที่ไม่ยอมศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ก็ไม่มีทางที่จะก้าวหน้าไปได้ไกล อนาคตก็จะไม่แจ่มใส การศึกษาอาจปฏิบัติได้ดังนี้คือ อ่านให้มาก ฟังให้มาก บันทึกให้มาก และคิดให้มาก

2. แผนงานที่ดี ใครก็ตามทำงานโดยไม่มีแผน จะทำงานใหญ่ให้สำเร็จหาได้ไม่ ดังคำกล่าวที่ว่า "ในการทำงานทุกชนิด หากวางแผนที่ดีไว้ก่อนงานนั้นก็เท่ากับว่าสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง"

3. ทำให้รู้สึกเสื่อ หรือยั้มรับได้เมื่อภัยมา เช่น ในการพูดต่อที่ชุมนุมชน เมื่อผู้พูดเกิดความประหม่า ใจไม่มีความมั่นใจในตนเอง วิธีแก้ก็คือ ปลุกใจตนเองให้เข้มแข็ง ทำให้ใจรู้สึกเสื่อ นี้ก็เสี่ยวว่าเราก็คงเขาก็คงคน จะไปเกรงกลัวทำไม

4. ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง สิ่งสุดท้ายที่จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองก็คือ ลงมือหรือฝึกปฏิบัติ การที่เราเรียนรู้อะไรต่าง ๆ ไม่ว่าจะละเอียดหรือหยาบเพียงใดก็ตาม ถ้าเราไม่เคยปฏิบัติแล้วก็เปรียบเสมือนคนที่เรียนแต่ทฤษฎี

งานวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง ชูชีพ อ่อนโคกสูง (ชูชีพ อ่อนโคกสูง 2516 : 88) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเอง และคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดี กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้น ประถมปีที่ 5 ทั้งชายและหญิง ประจำปีการศึกษา 2515 จำนวน 300 คน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับความวิตกกังวลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสัมพันธ์ทางบวกกับบุคลิกภาพแสดงตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชูศรี หลักเพชร (ชูศรี หลักเพชร 2517 : 98) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความเชื่อมั่นในตนเอง และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดเพชรบุรี ทั้งชายและหญิง จำนวน 350 คน พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

สมพงษ์ ศิริพัฒน์ (สมพงษ์ ศิริพัฒน์ 2517 : 44) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่อมั่นในตนเอง และความรู้สึกรับผิดชอบ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2517 จำนวน 185 คน ในจังหวัดนครปฐม พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมแบบเข้มงวดน้อย ประชาธิปไตยมากมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมแบบเข้มงวดมาก ประชาธิปไตยมาก และประชาธิปไตยน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเด็กที่ได้รับการอบรมแบบเข้มงวดน้อย ประชาธิปไตยน้อย มีความเชื่อมั่น

ในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมแบบเข้มงวดมาก ประชาธิปไตยมากและประชาธิปไตยน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม (นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม 2519 : 51 - 53) ศึกษาเรื่อง "การศึกษาบุคลิกภาพแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดอุตรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2518 จากโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดอุตรดิตถ์ รวมทั้งหมด 240 คน เป็นนักเรียนชาย 127 คน นักเรียนหญิง 113 คน พบว่า บุคลิกภาพแสดงตัวมีความสัมพันธ์เป็นเส้นตรงกับความเชื่อมั่นในตนเอง คือคนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวมากจะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ส่วนคนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวน้อย (เก็บตัว) จะมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ และยังพบว่าความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์เป็นเส้นตรงกับความภาคภูมิใจในตนเอง คือคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงจะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูง ส่วนคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำจะมีความภูมิใจในตนเองต่ำ

เลอวิน และลิปพิทท์ (Lewin and Lippitte. อ้างอิงมาจาก Mckinnon. 1942 : 8) ศึกษาเด็กทั้งหญิงและชายกลุ่มเดียวกัน ซึ่งได้รับการทดลองอบรมเลี้ยงดูในบรรยากาศ 3 แบบ คือ แบบประชาธิปไตย (Democratic) อดิศาธิปไตย (Autocratic) และแบบเสรีนิยม (Laissez - faire) พบว่าบรรยากาศแบบประชาธิปไตยดีกว่าอย่างอื่น เด็กมีลักษณะเป็นมิตรมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ไม่ค่อยแสดงความก้าวร้าว

มัสเสน (Mussen. 1969 : 261) ศึกษาพบว่าพ่อแม่ที่ปล่อยให้เด็กเป็นอิสระในการช่วยเหลือตนเอง และสนองความต้องการในด้านความอยากรู้อยากเห็น จะทำให้เด็กมีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง พึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าพูด กล้าแสดงออก สามารถเผชิญสถานการณ์ใหม่ โดยไม่วิตกกังวล มีความเชื่อมั่นในตนเอง

จะเห็นได้ว่าการศึกษาที่บุคคลจะมีความเชื่อมั่นในตนเองนั้นย่อมขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดู ซึ่งเป็นเหตุให้บุคคลยัง เกิดความรู้สึก หรือทัศนคติต่อการแสดงออกในเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง

ทัศนคติ

การที่บุคคลใดจะมีความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับทัศนคติของบุคคลนั้น ๆ ดังนั้นจึงมีผู้ให้ความหมายของคำว่า "ทัศนคติ" ไว้ต่าง ๆ กันดังนี้ เช่น ออลพอร์ต (Allport. 1940 : 180) ให้ความหมายของทัศนคติว่า ทัศนคติเป็นสภาพความพร้อมของจิตใจ และประสาท ซึ่งเกิดจากการได้รับประสบการณ์ อันเป็นผลโดยตรงต่อการตอบสนองของบุคคลต่อสรรพสิ่งและสภาพการณ์ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น นิวคอมบ์ (Newcomb. 1954 : 128) ให้ความจำกัดความของทัศนคติว่าทัศนคติมีอยู่เฉพาะบุคคลนั้น ๆ กับลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่เขาได้รับ ซึ่งอาจแสดงออกมาได้ทางพฤติกรรมที่เป็นไปในสองลักษณะ คือ ลักษณะที่พึงพอใจหรือชอบ อันเป็นผลให้ผู้นั้นเกิดความพอใจรักใคร่ อยากริกลังคังสิ่งนั้น ๆ เรียกว่าทัศนคติเชิงนิมมาน (Positive attitude) กับทัศนคติที่แสดงออกในรูปของความไม่พึงพอใจ เบื่อหน่าย เป็นผลให้ผู้นั้นเกิดความชิงชัง ไม่อยากเข้าใกล้สิ่งนั้น ๆ เรียกว่าทัศนคติเชิงนิเสธ (Negative attitude) ส่วน โฮเวอร์ค เอช เคนเลอร์ (Howard H. Kendler. 1963 : 572) กล่าวว่าทัศนคติ คือ ภาวะความพร้อมของแต่ละบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสังคมที่ล้อมรอบตัวอยู่ หรือคือแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมในทางสนับสนุนหรือต่อต้านสถานการณ์บางอย่าง ดวงเคื่อน พันชุนนาวิน (ดวงเคื่อน พันชุนนาวิน 2518 : 3) กล่าวว่า ทัศนคติคือความรู้สึกที่แสดงออกอย่างมั่นคงต่อบุคคลหรือสถานการณ์ใด ๆ ซึ่งอาจเป็นไปในทางที่ดี (Positive) ชัดแย้ง (Negative) หรือเป็นกลาง (Neutral) ก็ได้ ซึ่งเป็นผลของการรับรู้เกี่ยวกับลักษณะที่ดี หรือเลวของบุคคลหรือสถานการณ์นั้น สวานา พรพัตน์กุล (สวานา พรพัตน์กุล 2522 : 313) ได้อธิบายความหมายของทัศนคติว่าเป็นนามธรรมมีความเกี่ยวพันกับความรู้สึกนึกคิด และความเชื่อ ซึ่งอยู่ในความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นลักษณะแฝงอยู่ในตัวของบุคคล จะอยู่ในสภาพแห่งการพร้อมที่จะโต้ตอบต่อสิ่งเร้า โดยอาจแสดงออกมาในรูปของความคิดเห็นหรือพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง อาจแสดงออกมาในทิศทางที่เป็นบวก หรือลบก็ได้ ทั้งนี้แล้วแต่สถานการณ์ สิ่งแวดล้อม ความเชื่อ และประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคล เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ 2520 : 38 - 40) กล่าวว่าสรุปว่า ทัศนคติ คือความรู้สึก

ของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น ๆ ไปในทางใดทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุน หรือคัดค้านก็ได้ ขึ้นอยู่กับขบวนการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม (Socialization) ซึ่งทัศนคตินี้จะแสดงออกหรือปรากฏให้เห็นชัดในกรณีที่สิ่งเร้านั้นเป็นสิ่งเร้าทางสังคม

จากความหมายของทัศนคติที่กล่าวมาแล้วนี้ อาจแบ่งองค์ประกอบของทัศนคติได้

3 องค์ประกอบ คือ

1. Cognitive Component เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้ ความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้านั้น ๆ เพื่อเป็นเหตุผลในการที่จะสรุปรวมเป็นความเชื่อ หรือช่วยในการประเมินผลสิ่งเร้านั้น ๆ

2. Feeling Component เป็นองค์ประกอบด้านความรู้สึก หรืออารมณ์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้า ต่างก็เป็นผลเนื่องมาจากการที่บุคคลประเมินผลสิ่งเร้านั้นแล้วพอใจหรือไม่พอใจ ต้องการหรือไม่ต้องการ คดีหรือเลวอย่างไร

3. Action Tendency Component เป็นองค์ประกอบทางด้านความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่บุคคลจะประพฤติปฏิบัติ หรือตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทางที่จะสนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อหรือความรู้สึกของบุคคลที่ได้มาจากการประเมินผล

จากองค์ประกอบดังกล่าวจะเห็นว่า ทัศนคติขึ้นอยู่กับการที่บุคคลประเมินผลต่อสิ่งเร้าแล้วเปลี่ยนมาเป็นความรู้สึกภายในที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจ ในการที่จะแสดงพฤติกรรม ดังนั้นแหล่งที่ทำให้เกิดทัศนคติจึงมีมากมาย ประภา เพ็ญสุวรรณ (ประภา เพ็ญสุวรรณ 2520 : 64 - 66) ได้กล่าวถึงแหล่งที่ทำให้เกิดทัศนคติที่สำคัญ ๆ ดังนี้ คือ

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experience) คือจากการมีประสบการณ์เฉพาะอย่างกับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทัศนคตินั้น เช่น ถ้าเรามีประสบการณ์ที่ดีในการติดต่อกับบุคคลหนึ่ง เราจะมีความรู้สึกชอบบุคคลนั้น ในทางตรงข้ามถ้ามีประสบการณ์ที่ไม่ดีหรือเกิดความคับข้องใจ (Frustration) บ่อย ๆ จากการติดต่อกับบุคคลนั้น เราก็มักจะมีแนวโน้มที่ไม่ชอบบุคคลนั้นได้

2. การติดต่อสื่อสารข่าวสารกับบุคคลอื่น (Communication from Others) เป็นทัศนคติที่เกิดจากผลของการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการที่เด็กได้รับในครอบครัว เช่น เด็กได้รับการสั่งสอนหรือบอกจากผู้ปกครองเสมอว่า "การขโมยสิ่งของของคนอื่นไม่ดี" "แพทย์เป็นบุคคลสำคัญ" "ชาวผิวดำเป็นพวกที่เห็นแก่ตัว" ฯลฯ ข้อความหรือคำพูดเหล่านี้ เด็กได้รับจากบุคคลที่เขา ยกย่องนับถือ และจะมีผลต่อความเชื่อถือ และทัศนคติของเด็กได้ เช่น เกี่ยวกับในสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ครูจะเป็นบุคคลที่เด็กยกย่อง เคารพและเชื่อฟังคำบอกเล่าของครูก็จะมีอิทธิพลต่อความเชื่อของเด็กได้

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Models) เกิดจากการที่บุคคลจะมองเห็นว่าบุคคลอื่นมีการปฏิบัติอย่างไร ขึ้นต่อไปบุคคลนั้นจะแปลความหมายของการปฏิบัตินั้นในรูปของความเชื่อทัศนคติ ซึ่งมาจากการปฏิบัติของเขา ถ้าบุคคลนั้นให้ความเคารพ นับถือยกย่องบุคคลที่แสดงปฏิกริยานั้นอยู่แล้ว บุคคลนั้นจะยอมรับความรู้สึกรู้สึกความเชื่อที่ เขาคิดว่าบุคคลที่แสดงปฏิกริยานั้น ๆ เช่น ถ้าแม่ของเด็กแสดงอาการกลัวฟ้าร้องด้วยการปิดประตูหน้าต่าง อุดหู เมื่อมีฟ้าร้องและเด็กคิดว่าแม่เป็นบุคคลที่เขาเคารพ เชื่อฟัง มูซา ดังนั้นการที่แม่ทำเช่นนั้น เขาก็ถือว่าแม่ทำถูก เขาจึงมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อฟ้าร้องนั้นด้วยว่าเป็นสิ่งที่น่ากลัวเช่นเดียวกับแม่ของเขา

4. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional Factors) ทัศนคติของบุคคลหลายอย่างเกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากสถาบัน เช่น โรงเรียน สถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา หน่วยงานต่าง ๆ ฯลฯ เป็นต้น สถาบันเหล่านี้จะเป็นทั้งแหล่งที่มา และสิ่งช่วยสนับสนุนให้เกิดทัศนคติบางอย่างได้

โดยปกติแล้ว ทัศนคติของบุคคล เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะมีความคงทนถาวรพอสมควร เรมเมอร์ (Remmers. 1954 : 398) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นสภาพจิตใจที่มีความมั่นคงพอใช้ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก แต่ก็ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ยากจนทำไม่ได้ พชรวิรรกวิน (พชรวิรรกวิน 2522 : 71 - 72 อ้างอิงมาจาก Mc Guire. n. d.) ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนทัศนคติว่าประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ 5 ขั้นตอน คือ

1. การเอาใจใส่ (Attention) เป็นความสนใจความใส่ใจในการรับฟัง ถ้าบุคคลไม่ให้ความสนใจที่จะฟังแล้ว ขบวนการขั้นตอนต่อไปก็จะไม่เกิดขึ้น และจะไม่มี การ

เปลี่ยนแปลงทัศนคติ สาเหตุที่ทำให้คนสนใจฟัง เอาใจใส่ได้แก่ผู้ส่งความและเนื้อหาของสาระนั้น ๆ

2. ความเข้าใจ (Comprehention) จะเกิดได้เมื่อบุคคลเอาใจใส่ต่อการสื่อสาร ซึ่งควรใช้ข้อความชักจูงให้ผู้รับเกิดความเข้าใจได้โดยง่าย มีความน่าเชื่อถือ

3. การยอมรับ (Acceptance) เป็นผลมาจากข้อ 1 และข้อ 2 หากบุคคลตั้งใจฟังเกิดความเข้าใจแจ่มแจ้ง ก็จะทำให้เกิดการยอมรับ การยอมรับมี 3 แบบคือ

3.1 การยอมทำตาม (Compliance) บุคคลยอมรับการชักจูงเพราะหวังผลตอบแทน หรือได้รับการยอมรับ

3.2 การเทียบเคียง (Identification) บุคคลยอมรับการชักจูง เพราะหวังที่จะทำตนให้คล้ายคลึงกับผู้ชักจูง ซึ่งเป็นสิ่งที่ตนพอใจและอยากเลียนแบบ

3.3 การยอมรับเข้าเป็นส่วนตน (Internalization) บุคคลยอมรับการชักจูง เพราะผู้ชักจูงชี้ให้เห็นประโยชน์ที่จะได้รับและเข้าใจมากขึ้น

4. การเก็บเอาไว้ (Retention) เป็นความคงทน หรือการจำเก็บไว้ ถ้าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อตัวบุคคลจะทำให้จำได้นาน วิธีการสื่อสารที่ดึงดูดความสนใจแก่ผู้รับ และเสนอข้อ ๆ จะช่วยให้จำได้นาน

5. การกระทำ (Action) เป็นขบวนการขั้นสุดท้ายของการเปลี่ยนทัศนคติ คือการแสดงพฤติกรรมเพื่อแสดงถึงการมีทัศนคตินั้น ๆ

นอกจากนี้ สุชา จันทน์เฒ (สุชา จันทน์เฒ 2521 : 82) กล่าวว่า ในเวลาสอนเด็ก ถ้าพบว่าเด็กมีทัศนคติอันไม่พึงประสงค์ ครูควรแก้ไขเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเด็กดังต่อไปนี้

1. ชี้แจงอธิบายเพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างแจ่มแจ้ง บางทีเด็กอาจมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพราะได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ อย่างครึ้ง ๆ กลาง ๆ ถ้าเด็กได้รับข้อเท็จจริงทั้งหมดเด็กอาจเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้

2. โดยเหตุที่อารมณ์มีส่วนสร้างทัศนคติมาก การให้เด็กได้ดูภาพยนตร์หรือได้ฟังเรื่องราวที่ยั่วอารมณ์ ให้ชอบในสิ่งที่เด็กไม่ชอบมาก่อน ก็อาจช่วยเด็กเปลี่ยนทัศนคติได้มากเหมือนกัน

3. คว้ยเหตุที่สิ่งแวดลอมทางสังคมมีอิทธิพลต่อทัศนคติมาก ดังนั้นถ้าครูต้องการแก้ไขทัศนคติของเด็ก ครูอาจจัดให้เด็กคบหาสมาคมจากเพื่อนที่มีทัศนคติดีบางที่เด็กสามารถแก้ไขทัศนคติบางอย่างได้โดยอาศัยการเอาอย่างจากเพื่อน

4. การอ่านหนังสือที่ดีก็ช่วยให้เด็กเปลี่ยนทัศนคติได้ในบางโอกาส แต่ครูต้องคอยอภิปรายกับเด็ก และชี้ข้อให้เด็กมองเห็นจุดสำคัญหลังจากที่ได้อ่านหนังสือแล้ว

5. การจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนโดยการกระทำ อาจจะช่วยแก้ไขทัศนคติของเด็กได้มาก ในขณะที่เด็กได้รับประสบการณ์นั้น ๆ ครูต้องคอยดูแลและให้ความช่วยเหลืออยู่ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้รับความเข้าใจเรื่องนั้นอย่างแจ่มแจ้ง

จากที่กล่าวแล้วข้างต้นจะเห็นว่า ทัศนคตินั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าเด็กได้รับการชี้แจงอธิบาย หรือการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เรียน โดยการกระทำ ดังนั้นการเรียนการสอนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบธรรมดาหรือแบบบรรยายในห้องเรียน และวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์น่าจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้

การสอนแบบธรรมดาหรือแบบบรรยาย

การสอนแบบบรรยาย ทวี ท่อแก้ว และวรชัย เยาวปราณี (ทวี ท่อแก้ว และวรชัย เยาวปราณี 2515 : 22) กล่าวว่า "การบรรยาย หมายถึง การสอนโดยวิธีที่ครูพูดหรืออธิบายเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนให้เด็กฟัง" การสอนแบบบรรยายจึงถือว่าเป็นการสอนที่ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างแท้จริง (ชาชูชัย อินทรประวัตติ 2522 : 79) ดังที่ ศิริกาญจน์ โกสมภ์ (ศิริกาญจน์ โกสมภ์ 2522 : 10 - 15) ได้กล่าวถึงลักษณะของการสอนแบบบรรยายที่สำคัญคือ การใช้วิธีการบอกให้นักเรียนรับรู ซึ่งอาจเป็นไปในลักษณะของการนำเข้าสู่บทเรียน การเสนอแนะปัญหา การชักจูงความเข้าใจ หรืออะไรก็ตาม แต่การสอนแบบบรรยายนี้จะให้ผลมากกว่าการสอนแบบอื่น ๆ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ต่อไปนี้คือ

1. เรื่องที่ครูจะสอนมีมาก แต่เวลาเรียนของนักเรียนมีน้อย
2. เรื่องที่ครูจะพูดนั้นเป็นการบรรยายข้อเท็จจริงหรือปัญหาที่ชัดเจน
3. เรื่องที่ครูจะสอนนั้นเป็นการอธิบายวิธีการปฏิบัติงาน หรือการแนะนำเกี่ยวกับ

การทำงานร่วมกัน

4. เมื่อครูต้องการจะกระตุ้นหรือเร้าความสนใจของนักเรียนให้เกิดขึ้นโดยฉับพลัน

5. เมื่อครูต้องการพบทวนบทเรียนที่เรียนผ่านไปแล้วให้แก่นักเรียน

เมื่อพิจารณาจากสถานการณ์ที่เอื้อต่อการสอนแบบบรรยายของครูแล้วจะเห็นว่า การสอนแบบบรรยายนี้ครูสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การแนะนำหนังสืออ่านเพิ่มเติม การอภิปรายกลุ่มซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้รู้จักกันคว่ำเพิ่มเติม ลงมือปฏิบัติจริงบ้าง การใช้วิธีสอนแบบบรรยายของครูจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง ถ้าครูคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ใช้เวลาบรรยายเป็นช่วงสั้น ๆ
2. ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ของนักเรียน
3. ครูมีจุดประสงค์ที่แน่นอนว่าต้องการให้นักเรียนรู้อะไร ในการบรรยายแต่ละครั้ง
4. ครูจัดลำดับเรื่องราวที่จะบรรยายอย่างเหมาะสมตามลำดับขั้นตอน
5. เรื่องที่บรรยายเป็นเรื่องใหม่ ทันสมัย และน่าสนใจ
6. ในการบรรยายเรื่องยาก ๆ ครูควรยกตัวอย่างเปรียบเทียบที่ง่าย ๆ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเกิดภาพพจน์ในเรื่องที่บรรยายง่ายขึ้นหรืออาจใช้รูปภาพ หรือหุ่นประกอบการบรรยายก็ได้

7. ขณะที่ครูบรรยาย ควรจะหาวิธีส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักจดบันทึกตามไปด้วย

8. ครูผู้สอนต้องมีประสิทธิภาพ ในการพูดพอสมควร พูดให้คนฟังแล้วเข้าใจง่าย มีความสามารถในการยกตัวอย่างเปรียบเทียบและสามารถใช้วิธีการพูดดึงดูดให้นักเรียนสนใจ เรื่องที่ครูบรรยายด้วยความเต็มใจ

สิ่งที่ช่วยให้การสอนแบบบรรยายของครูประสบผลสำเร็จคือการเตรียมพร้อมในการสอนของครู ซึ่งจะท่องจำถึงสิ่งต่อไปนี้คือ

1. การเลือกหัวข้อที่บรรยาย ควรจะตั้งหัวข้อที่น่าสนใจ เร้าความสนใจ เหมาะสมกับบทเรียน

2. การจัดลำดับเนื้อหาที่จะบรรยาย ควรจัดหัวข้อไว้ 3 ส่วนคือ คำนำ เนื้อหา และสรุป ให้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

3. เสนอการบรรยาย เป็นเทคนิคเฉพาะตัวครูแต่ละคน ครูที่พูดไม่เก่งอาจศึกษาหลักการที่สำคัญของการพูดจากตำราต่าง ๆ หรือด้วยการสังเกตการพูดของนักพูดเก่ง ๆ แล้วทดลอง นอกจากนี้อาจใช้สื่อประกอบการบรรยาย เช่น รูปภาพ แผนภูมิ ทุน ฯลฯ

4. ครูต้องให้ความสนใจในคำถามของนักเรียน และตอนท้ายของการสอนแบบนี้ทุกครั้ง ครูควรร่วมกับนักเรียนสรุปและอภิปรายปัญหาต่าง ๆ ที่นักเรียนยังข้องใจอยู่

5. การประเมินผล หลังจากการสอนแล้วครูควรประเมินผลการสอนด้วยการสังเกต ความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียน คำถามต่าง ๆ ของนักเรียนจะช่วยให้ครูประเมินผลได้ว่า นักเรียนมีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด บรรลุจุดมุ่งหมายของการสอนหรือไม่

การสอนแบบบรรยาย จึงเป็นวิธีการที่สามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างแน่นอน แต่การเรียนการสอนที่สามารถจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมให้เด็กได้ฝึกฝนปฏิบัติด้วยตนเอง คือ กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งทวีป อภิลิทธิ์ (ทวีป อภิลิทธิ์ 2523 : 15) กล่าวว่า การเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เข้าช่วยนี้จะทำให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนให้รู้จักใช้วิถีในการแก้ปัญหาก่อให้เกิดการเรียนรู้ มีทักษะ ทัศนคติ ความรับผิดชอบ และคุณธรรมที่พึงปรารถนา เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ได้โดยที่ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน มีส่วนร่วมในการใช้ความคิดเชิงวิเคราะห์วิจารณ์เกือบตลอดเวลาของการทำกิจกรรม ผู้เรียนแต่ละคนจะแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน โดยทำหน้าที่เป็นทั้งผู้รับและผู้ให้ความรู้พร้อม ๆ กัน

วิถีกลุ่มสัมพันธ์

กลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics) มีความหมายตาม Dictionary of Education ว่าเป็นรูปแบบของการปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มหรือวิถีดำเนินการของกลุ่ม (Good, Carter V, 1959 : 256) ซึ่ง พนม ลิมอารีย์ (พนม ลิมอารีย์ น.ป.ป. : 1 - 3) ได้ให้ความหมายว่าเป็นขบวนการเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันในกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาร่วมสังสรรค์ทำกิจกรรมหรือมาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และ ทิศนา แชนฉี (ทิศนา แชนฉี 2522 : 1 - 2) ได้ให้ความหมายของกลุ่มสัมพันธ์ว่าเป็นวิทยาการแขนงหนึ่งที่พยายามศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มคนเพื่อให้ได้ความรู้ที่จะนำไปใช้

ในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของคนอันจะเป็นประโยชน์ในด้านการเสริมสร้าง
ความสัมพันธ์และการปรับปรุงการทำงานของกลุ่มคนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้
แบรคฟอร์ด อ้างอิงมาจากทิกนา แซมลี (2522 : 7) กล่าวถึงที่มาของการนำเอา
กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้เป็นวิธีสอนว่า เกิดจากหลักสองประการคือ

1. จุดมุ่งหมายทางการศึกษา คือให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาพฤติกรรม
ในด้านการลงมือปฏิบัติ เพื่อแก้ปัญหามากกว่าการสอนเนื้อหาวิชาเพียงอย่างเดียว ซึ่งผู้เรียน
ไม่สามารถนำไปดัดแปลงเพื่อแก้ปัญหาได้ในชีวิตจริง

2. วิธีที่ดีที่สุดในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้คือ การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริม
ให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสดงความรู้สึกริक्तคติของตนให้กลุ่มได้รับรู้และ เปิดตนเองให้มากที่สุด
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นอย่างมาก

นิยม ฉิมตระกูล (นิยม ฉิมตระกูล 2522 : 15) ได้อธิบายรูปแบบของ
กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนว่าเป็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ โดยที่ผู้เรียนมีส่วน
เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้อื่นในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และวิธีการเรียนแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม
ย่อยขนาดพอเหมาะที่จะให้สมาชิกทุกคนมีโอกาสติดต่อสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

นอกจากนี้ เยาวพา เตชะคุปต์ (เยาวพา เตชะคุปต์ 2516 : 157 - 183)
ได้สร้างตัวอย่างทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนในระดับประถมศึกษาไว้ดังนี้

หลักการข้อที่ 1 การตั้งจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน (Objectives)
ให้สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาและเป้าหมายของการศึกษาคือ

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ของผู้เรียนในด้านความรู้
ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา (Cognitive Domain) ด้านมโนธรรม (Affective
Domain) และด้านทักษะ (Psychomotor Domain)

2. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม กำหนดให้ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิด
การเปลี่ยนแปลงอย่างไร ในทางใด และมีความสามารถทำอะไรบ้าง

หลักการข้อที่ 2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Learning Experiences
หรือ Activity) ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่ใหญ่ เรียนไต่ลงมือกระทำด้วยตนเอง โดยให้มีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
2. แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากยิ่งขึ้น โดยรวมแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้และทำงานต่าง ๆ ร่วมกันให้สัมพันธ์กับผู้เรียนอย่างใกล้ชิด
3. กำหนดชั้นกิจกรรม
 - 3.1 กิจกรรมขั้นเริ่มต้น คือ การแบ่งกลุ่ม การจัดสถานที่ บอกวิธีการดำเนินงาน กติกา หรือกฎเกณฑ์ในการทำกิจกรรม กำหนดระยะเวลาในการทำกิจกรรม เปิดโอกาสให้ซักถามก่อนลงมือทำกิจกรรม
 - 3.2 กิจกรรมขั้นปฏิบัติ เป็นกิจกรรมที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น โดยครูเป็นผู้เลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียน เช่น การอภิปราย การตั้งคำถาม การแสดงบทบาทสมมติ การศึกษาเฉพาะกรณี การเล่นเกม สถานการณ์จำลอง ฯลฯ

หลักการข้อที่ 3 การวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถทางสติปัญญา (Intellectual Development) และมนุษยสัมพันธ์ เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเอง แบ่งออกเป็น

1. การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ด้วยการอภิปรายถึงความคิด วิธีการทำงาน ความรู้สึกเกี่ยวกับพฤติกรรม และปฏิสัมพันธ์ในการทำงานกลุ่มโดยปราศจากอคติ ผลการวิเคราะห์จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง เป็นแนวทางในการปรับปรุงบุคลิกภาพและพฤติกรรม ตลอดจนส่งเสริมความนิยมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้เข้าใจผู้อื่นรู้จักพัฒนาตนเองในด้านความเป็นผู้นำ ผู้ตาม และความมีมนุษยสัมพันธ์ ตลอดจนช่วยให้เห็นปัญหาและวิธีการทำงานที่เหมาะสมเพื่อปรับปรุงการทำงานครั้งต่อ ๆ ไปให้ดีขึ้น
2. การวิเคราะห์เนื้อหา การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มจะเป็นที่มาของการเรียนรู้เนื้อหาวิชาที่แยกกันไม่ได้ คือด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังนั้น

การวิเคราะห์กระบวนการและความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มจะนำมาสู่ความเข้าใจด้านเนื้อหาวิชา การวิเคราะห์ด้านเนื้อหาวิชาจะทำให้ผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถทางสติปัญญาเพิ่มขึ้นด้วย

หลักการข้อที่ 4 การสรุปและนำหลักการไปประยุกต์ใช้ (Application in real life) คือกระตุ้นให้ผู้เรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาวิชา หลักการ โดยคิดแบบสังเคราะห์ แล้วเชื่อมโยงแนวคิดและหลักการของแต่ละคนให้ผสมผสานกัน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับตนเองและผู้อื่น ในการแก้ปัญหาสังคมหรือนำไปประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

หลักการข้อที่ 5 การประเมินผล (Evaluation) ทำให้ทราบว่ากระบวนการเรียนรู้เป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนได้พัฒนาด้านต่าง ๆ เช่น มนุษย์สัมพันธ์ ความรู้ ความเข้าใจ อารมณ์ มากน้อยเพียงใด และให้ผู้เรียนได้ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง ประเมินผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม ซึ่งหมายถึงการทำงานกลุ่ม ความสามัคคี ความสัมพันธ์ในกลุ่ม ซึ่งจากการให้ข้อวิจารณ์แก่กันจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถประเมินผลพฤติกรรมของตนเองและความสัมพันธ์ที่มีต่อผู้อื่นได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยส่วนใหญ่ปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดคำนวณมนุษย์สัมพันธ์ ทักษะคิดในการทำงานกลุ่ม และทักษะคิดต่อการเรียนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ คีสูงขึ้นกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบธรรมดา ดังเช่น

มณฑา ชงอินเนตร (มณฑา ชงอินเนตร 2521 : 33 - 36, 55 - 58) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลการสอนวิชาเรขาคณิต "หน่วยรูปสี่เหลี่ยม" โดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอนแบบธรรมดาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสนามบินจังหวัดขอนแก่น ผู้ทำการวิจัยได้ทำการสอบก่อน สอบหลัง และสอบหลังจากสอน 1 เดือน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และยังมีทัศนคติด้านมนุษย์สัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แต่เมื่อเรียนผ่านไป 1 เดือน

นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ยังสามารถพัฒนาการอ่านสัมฤทธิ์ผลของการเรียนไว้ได้ ในระดับเดียวกับคนที่เรียนจบใหม่ ๆ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 และมีความแม่นยำ โดยเนื้อหาได้ดีกว่า กลุ่มที่เรียนด้วยวิธีธรรมดาที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ส่วนทัศนคติ ด้านมนุษยสัมพันธ์นั้นนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีพัฒนาการดีขึ้นกว่าเดิม ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 สำหรับนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีธรรมดา ไม่มีการเปลี่ยนแปลง จากเดิมที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

กมลทิพย์ กสิภรณ์ (กมลทิพย์ กสิภรณ์ 2522 : 50 - 53) ได้ทำการวิจัย เรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์หน่วย "แรงธรรมชาติ" โดยวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนปกติระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2522 จำนวน 84 คน ผลปรากฏว่า กลุ่มที่สอนโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่สอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ถัจฉรา จตุรพิชพร (ถัจฉรา จตุรพิชพร 2523 : 49 - 54) ได้ทำการวิจัย เรื่องการสอนจริยธรรมด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ปีการศึกษา 2522 จำนวน 30 คน โดยสอนจริยธรรม ๖ คุณลักษณะคือ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบ จากผลการวิจัย พบว่าหลังจากสอนแล้ว นักเรียนที่สอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีทัศนคติทางจริยธรรม สูงกว่ากลุ่มที่สอนด้วยวิธีธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และหลังสอนไปแล้ว 1 เดือน ทัศนคติทางด้านจริยธรรมทั้งสามคุณลักษณะนี้ไม่แตกต่างจากหลังสอนใหม่ ๆ แสดงว่าทัศนคติ ทางด้านจริยธรรมนี้สามารถพัฒนาการอยู่ได้ตลอดระยะเวลา 1 เดือน

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยต่างประเทศที่นำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการสอน ศาสตร์ ซึ่งมุ่งศึกษาพัฒนาการทางด้านจิตใจ (Affective) ของผู้เรียน ไม่ได้ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเหมือนกับงานวิจัยอื่น ๆ งานวิจัยนี้คือ "Attitude Change of Seminary Students Associated With a Course In Group Dynamics"

ผู้ทำการวิจัยคือ James Joseph Lex (Lex, James. 1973 : 6093 - A)

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่เรียนธรรมะปีที่ 1 โรงเรียน St. Meinrad Seminary ในรัฐ Indiana เพื่อศึกษาพัฒนาการทางค่านิยมโดยแบ่งนักศึกษาเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีการทดสอบทั้งก่อนและหลังการสอน และยังทำการทดสอบหลังจากจบภาคเรียนนั้นด้วย ผลการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มทดลองที่สอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มทั้งสอง ระหว่างการทดสอบก่อนและหลัง แต่นักศึกษากลุ่มทดลองได้รายงานว่าพอใจต่อประสบการณ์ที่ได้รับ เพราะได้รับแรงกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายอย่างอิสระในเรื่องค่านิยม ทุกคนยินดีร่วมในกิจกรรมกลุ่มและอยากเรียนแบบกลุ่มอีก

นอกจากการนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ไปทดลองสอนแล้ว ก่อนหน้านี้ เขาวพา เคชะคุปต์ (เขาวพา เคชะคุปต์ : 227 - 240) ได้ทำการวิจัยเรื่องทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับสอนในระดับประถมศึกษา โดยสรุปแนวความคิดและหลักการจากทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาจัดสร้างบทเรียนไปทดลองสอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5, 6 ผลการวิจัยพบว่า แบบตัวอย่างบทเรียนที่สร้างขึ้นสามารถประยุกต์ใช้กับนักเรียนต่างระดับชั้นและต่างระดับความสามารถได้

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสัมพันธ์ จะเห็นว่า การสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์นั้น ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งพื้นฐานเกิดจากการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ หาเหตุผลต่าง ๆ ด้วยตนเอง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความคิดและสติปัญญา ในการวิจัยครั้งนี้จึงทำการทดลองสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง แก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกัน โดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อเปรียบเทียบผลการสอนว่าเด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกัน จะมีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติในเรื่องนี้ต่างกันหรือไม่

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของเพียเจต์ (Piaget's Cognitive Development Theory) เพียเจต์ (Piaget, 1952 : 21) กล่าวว่า "สติปัญญาของคนเราไม่ได้เกิดขึ้นทันทีทันใดจากการพัฒนาการทางสมอง แต่มีความต่อเนื่องอย่างเด่นชัดกับผลของประสบการณ์ หรือกระบวนการแรกเกิด และใช้ประโยชน์อยู่" ซึ่งกระบวนการแรกเกิดนี้ คือการเคลื่อนไหวอัตโนมัติ (Reflex) เช่น การดูด อึนทรีย์จะใช้การเคลื่อนไหว

อัครโนมตี ในการปรับตัว (Adaptation) (Piaget, 1952 : 21-42) และเพียเจต์
 เชื่อว่าสติปัญญาเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการปรับตัวให้เข้าสู่สมดุลระหว่างสติปัญญาโดยกำเนิด
 ซึ่งปะทะสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การปรับตัวให้สมดุลเกี่ยวข้องกับกระบวนการ 2 อย่างคือ
 Assimilation และ Accommodation

Assimilation คือกระบวนการที่อินทรีย์พยายามผสมผสานเหตุการณ์ สิ่งของต่าง ๆ
 จากสิ่งแวดล้อมที่เป็นสิ่งเร้าให้เข้าไปในโครงสร้างสมองที่มีอยู่แล้ว ทำให้สมดุลย์ของสมอง
 ถูกรบกวน และจะต้องพยายามปรับตัวให้เข้าสู่สมดุลย์ โดยพยายามทำความเข้าใจกับสิ่งนั้น

Accommodation คือกระบวนการที่อินทรีย์พยายามปรับปรุงหรือขยายโครงสร้าง
 ที่มีอยู่เดิม ให้เข้ากับสิ่งเร้าใหม่ที่อินทรีย์เคยพบเห็นมาก่อน สุนีย์ คล้ายนิล (สุนีย์ คล้ายนิล
 2521 : 14 อ้างอิงมาจาก Piaget, n.d.) กล่าวว่า "เด็กจะไม่มีความรู้โดยการ
 ที่มีคนบอกหรืออ่านเกี่ยวกับสิ่งนั้น แต่จะเรียนรู้โดยการลงมือทำความเข้าใจกับสิ่งนั้น ๆ โดยตรง"
 และเมื่อทำความเข้าใจกับสิ่งนั้นแล้ว ก็จะปรับขยายโครงสร้าง (Accomodate) สิ่งนั้น ๆ
 ไว้ในสมอง

กระบวนการทั้งสองนี้จะเกิดความคู่กันไป และมีความสมดุลย์ (Equilibrium) กัน
 จึงจะทำให้พัฒนาการทางสติปัญญาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพียเจต์ได้แบ่งระดับพัฒนาการ
 ทางสติปัญญา ออกเป็น 4 ระดับใหญ่ ๆ คือ (ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์ ม.ป.ป. : 23 - 74,
 สวนา พรพัฒน์กุล 2522 : 276 - 284,

1. ขั้นรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (The period of
 Sensorymotor Intelligence) เป็นระยะตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ปี พฤติกรรมที่
 ปรากฏจะอยู่ในรูปของการเคลื่อนไหวอัครโนมตี หรือปฏิกิริยาสะท้อน (Reflex Actions)
 เท่านั้น และมีการรับรู้ทางประสาทสัมผัสในระดับง่าย ๆ ซึ่งทำให้เกิดพัฒนาการทางสติปัญญา
 เด็กจะค่อย ๆ มีโครงสร้างต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เขาได้พบเห็นและจัดกระทำกับมัน โครงสร้าง
 เหล่านี้เกิดขึ้นจากกระบวนการที่สำคัญ 2 ประการคือ การปรับเข้าสู่โครงสร้าง
 (Assimilation) และการปรับขยายโครงสร้าง (Accommodation) และในช่วง
 ระยะ 18 - 24 เดือน เด็กในระยะนี้จะสามารถนึกถึงการกระทำใดโดยไม่ต้องลงมือทดลอง

แท้จริง เพราะเด็กวัยนี้จะเข้าช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ (Transition) กับขั้นเริ่มต้นของการรู้จักคิดด้วยภาษา

2. ขั้นการคิดด้วยภาษา (The Period of Preoperational Thought) อยู่ในช่วงอายุ 2 - 7 ปี ลักษณะสำคัญของขั้นนี้คือ เด็กมีภาษามากขึ้นมามากแล้ว มีความคิดแบบใช้สิ่งก้ำกั้นบ้างแล้ว แต่เป็นความคิดที่เนื่องมาจากตัวแทน และลำดับของพฤติกรรมจะเกิดขึ้นในสมองมากกว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเนื่องจากทางร่างกาย เด็กจะเริ่มใช้ภาษาและจะพัฒนาอย่างรวดเร็วในช่วง 2 - 4 ปี พฤติกรรมในระยะต้น ๆ จะใช้ความคิดแบบยึดตนเองเป็นใหญ่ (Egocentric) ไม่ยอมรับในสังคม แต่ในราวอายุ 6 - 7 ปี จะลดน้อยลง ซึ่งจะเป็นช่วงที่เด็กใช้ภาษาติดต่อกับสังคมได้กว้างขวางขึ้น แต่เด็กในระยะนี้ จะไม่สามารถคิดแบบย้อนกลับ (Reversibility) ไม่สามารถคิดตามการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (Transformation) เด็กยังยึดการรับรู้ (Perception) มีลักษณะเป็นการยึดตนเองเป็นใหญ่

3. ขั้นของการคิดด้วยรูปธรรม (The Period of Concrete Operations) อยู่ระหว่างอายุ 7 - 11 ปี เด็กวัยนี้พัฒนาการทางสติปัญญาแล้ว มีสิ่งก้ำกั้นด้านการอนุรักษ์เกิดขึ้น สามารถคิดทางตรรกศาสตร์ได้ แต่ลักษณะของปัญหาจะต้องอยู่เฉพาะหน้า จับต้องได้ หรือเป็นรูปธรรม ไม่ใช่นามธรรม เราจะทราบว่าเด็กคนไหนพัฒนามาถึงขั้นนี้หรือไม่ก็โดยการทดสอบสิ่งก้ำกั้นด้านการอนุรักษ์จำนวน สสาร พื้นที่ น้ำหนัก และปริมาตร การอนุรักษ์ก็คือการที่เด็กเริ่มค้นพบความจริงว่า วัตถุต่าง ๆ ย่อมมีความคงที่ของจำนวนเนื้อสสาร พื้นที่ น้ำหนัก และปริมาตร ไม่ว่าวัตถุนั้นจะเปลี่ยนรูปทรงหรืออยู่ในภาชนะใด ๆ ก็ตาม โดยที่ไม่มี การดึงเอาวัตถุนั้น ๆ ออกไปจากเดิม หรือเพิ่มส่วนใหม่เข้าไป เพราะเด็กในขั้นนี้มีพัฒนาการทางสติปัญญาที่สำคัญ ๆ เกิดขึ้น 4 ประการคือ

- การคิดกระจายออกจากศูนย์กลาง (Decentration)
- การไม่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (Non - Egocentric)
- การคิดตามขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลง (Transformation)
- การคิดย้อนกลับ (Reversibility)

4. **ขั้นของการคิดด้วยนามธรรม (The Period of Formal Operations)**
 อยู่ในระหว่างอายุ 11 - 15 ปี เป็นระยะที่โครงสร้างทางความคิดของเด็กพัฒนาเต็มที่แล้ว เด็กสามารถจะนำเหตุผลทางตรรกศาสตร์มาแก้ปัญหาได้ทุกกรณี ไม่ว่าจะ เป็นปัญหาทางรูปธรรม หรือนามธรรม ซึ่งความสามารถทางสติปัญญาเท่าเทียมกับผู้ใหญ่ทุกประการ ถ้าตั้งเรื่องประสบการณ์ออกแล้วให้เด็กที่มีพัฒนาการทางสติปัญญามาถึงขั้นนี้แก้ปัญหาแข่งกับผู้ใหญ่ จะแก้ปัญหาได้ทัดเทียมกัน แต่คนเราทุกคนมิได้พัฒนามาถึงขั้นที่ 4 นี้เสมอไป บางคนอาจจะติดอยู่ในขั้นต้น ๆ และพัฒนาการทางสติปัญญาของคนเราจะเรียงลำดับกันไป ไม่มีการข้ามชั้น ในแต่ละขั้นก็คือบูรณาการรวมหน่วยของพฤติกรรมทั้งหมดที่อื่นที่เรียนรู้อันั้น ๆ เรียนรู้หรือจัดกระทำกับสิ่งแวดล้อมมาตั้งแต่เกิดจนถึงขณะนั้น ๆ

เพียเจต์ และอินเฮลเดอร์ (Piaget & Inhelder. 1969 : 141 - 144) กล่าวว่า ในขั้นปฏิบัติการด้วยนามธรรม เด็กจะมีความสามารถในการใช้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ และสร้างสมมติฐานขึ้นในการแก้ปัญหา โครงสร้างทางสติปัญญา (Schema) ที่เป็นตัวปฏิบัติการใหม่ ๆ จะถูกสร้างขึ้นได้แก่

- โครงสร้างเกี่ยวกับเรื่องสัดส่วน (Proportion)
- หลักการสมดุลของของเหลว (Hydrostatic Equilibrium)
- การอ้างอิงเกี่ยวกับการเคลื่อนที่สัมพัทธ์ของวัตถุ (Double System of Reference)
- โครงสร้างในเรื่องความน่าจะเป็น (Probability)

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นว่า การสอนหรือการให้ความรู้แก่เด็กนั้น เด็กควรที่จะได้ลงมือปฏิบัติจริง เข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ๆ ซึ่งจะทำให้ได้รับประสบการณ์โดยตรง มีความพอใจ เต็มใจที่จะร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นแนวโน้มไปสู่การเรียนรู้ หรือการมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่จัดให้เรียน แต่อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้หรือการเปลี่ยนแปลงทัศนคติย่อมมีอิทธิพลมาจากระดับพัฒนาการทางสติปัญญาด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำมาเป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐานต่าง ๆ ดังนี้

1. วิธีการทั้ง 3 วิธี จะให้ผลในการสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง แตกต่างกันอย่างนี้

1.1 กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ มีความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมดา และกลุ่มที่ใช้วิธีควบคุม

1.2 กลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมดา มีความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ใช้วิธีควบคุม

2. กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกันจะได้รับผลในการเรียนรู้เรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง แตกต่างกันดังนี้

2.1 เด็กที่อยู่ในชั้นก้าวไปสู่ขั้นนามธรรม จะได้รับผลในการเรียนรู้เรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง สูงกว่าเด็กที่อยู่ในขั้นรูปธรรม และชั้นก้าวไปสู่ขั้นรูปธรรม

2.2 เด็กที่อยู่ในขั้นรูปธรรมจะได้รับผลในการเรียนรู้เรื่องความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กที่อยู่ในชั้นก้าวไปสู่ขั้นรูปธรรม

3. ผลรวมของระดับพัฒนาการทางสติปัญญา และวิธีการ จะส่งผลต่อการเรียนรู้เรื่องความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน

4. การใช้วิธีการทำให้มีความคงทนของการเรียนรู้เรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง แตกต่างกันดังนี้

4.1 กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ จะมีความคงทนของการเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง

4.2 กลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมดา ไม่มีความคงทนของการเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2524 จำนวน 90 คน

2. วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการตามลำดับดังนี้

2.1 เลือกโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร แบบจงใจ

(Purposive Sampling) มา 1 โรงเรียนที่ผู้ปกครองเด็กมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับปานกลางของท้องถิ่น

2.2 เลือกระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ทุกห้องโดยสุ่มตามสัดส่วน

(Stratified Random) จำนวน 235 คน มาทดสอบวัดระดับพัฒนาการทางสติปัญญาตามแนวคิดของเพียเจต์ แล้วสุ่มเด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกัน ตามจำนวนต่อไปนี้คือ

2.2.1 เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาขั้นก้าวหน้าไปสู่ขั้นรูปธรรม

จำนวน 30 คน

2.2.2 เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาขั้นรูปธรรม จำนวน 30 คน

2.2.3 เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาขั้นก้าวหน้าไปสู่ขั้นนามธรรม

จำนวน 30 คน

2.3 สุ่มตัวอย่างเด็กที่ได้จากข้อ 2.2 ของแต่ละระดับพัฒนาการทางสติปัญญา โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เข้ากลุ่มที่สอนโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ วิธีสอนแบบกรรมคา และวิธีควบคุม กลุ่มละ 30 คน ซึ่งผลการสุ่มได้กลุ่มตัวอย่างดังปรากฏตามตาราง 1

ตาราง 1 แสดงการจัดกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการ ระดับพัฒนาการทางสติปัญญา	กลุ่มสัมพันธ์	สอนแบบธรรมชาติ	ควบคุม	รวม
ขั้นก้าวไปสู่ขั้นรูปธรรม	10	10	10	30
ขั้นรูปธรรม	10	10	10	30
ขั้นก้าวไปสู่ขั้นนามธรรม	10	10	10	30
รวม	30	30	30	90

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีดังนี้

1. เครื่องมือวัดระดับพัฒนาการทางสติปัญญา ตามทฤษฎีของเพียเจต์ ประกอบด้วย เครื่องมือต่าง ๆ ดังนี้

1.1 เครื่องมือวัดระดับพัฒนาการทางสติปัญญาในขั้นรูปธรรม ใช้เครื่องมือ

3 ชนิด คือ

ก. เครื่องมือวัดเรื่องการรวมประเภท (Class Inclusion)

ใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นโดยอาศัยทฤษฎีของเพียเจต์เป็นแนวทาง

อุปกรณ์ 1. ดอกกุหลาบสีชมพู 10 ดอก

2. ดอกเบญจมาศสีเหลือง 2 ดอก

วิธีทดสอบ 1. แนะนำให้เด็กรู้จักชื่อของดอกไม้ (ถ้าเด็กไม่รู้จักอาจใช้เรียกชื่อสีของดอกไม้แทนก็ได้ แล้วครูถามเด็กดังนี้

- เราเรียกทั้งหมดนี้ว่าอะไร ?

- กุหลาบเป็นดอกไม้หรือไม่ ?

- ดอกเบญจมาศเป็นดอกไม้หรือไม่ ?
- ทั้งหมดนี้เราเรียกว่าเป็นชื่ออะไร ?

2. ครูนำดอกไม้ทั้งหมดรวมเป็นกำ (ช่อ) แล้วครูถามเด็กว่าในกำ (ช่อ) นี้มีดอกกุหลาบมากกว่าหรือดอกไม้มากกว่า ? ทำไม ? เพื่อทดสอบความเข้าใจของเด็กว่าดอกไม้หมายถึงดอกไม้ทั้งหมด ดอกไม้ทั้งหมดไม่ใช่มีแค่ดอกกุหลาบอย่างเดียว ถ้าเด็กตอบอย่างอื่น แสดงว่าเด็กไม่เข้าใจในคำถาม ครูจึงต้องถามใหม่ตั้งแต่ต้น

3. ครูถามเด็กว่า ถ้าเด็ก 2 คน ต้องการทำดอกไม้ให้เป็นที่ช่อ ช่อหนึ่ง ครูจึงให้ดอกกุหลาบทั้งหมดแก่เด็กคนแรก เด็กคนนั้นเอาไปกำแล้วส่งคืนให้ครู และถ้าครูให้ดอกไม้ทั้งหมดแก่เด็กคนที่สอง เขาเอาไปกำแล้วส่งคืนให้ครู ใครจะมีช่อใหญ่กว่ากัน เด็กคนแรกหรือคนที่สอง ทำไม ? ครูจะซักถามเด็กเพื่อความแน่ใจในคำตอบของเด็ก ถ้าเด็กไม่เข้าใจคำถาม ครูจะถามซ้ำใหม่ โดยจะหยุดถามเป็นตอน ๆ คือจะหยุดหลังจากพูดถึงเด็กคนแรกแล้วถามว่า "เด็กคนแรกได้อะไร ?" แล้วจึงพูดถึงเด็กคนที่สอง แล้วถามว่า "เด็กคนที่สองได้อะไร ?" แล้วจึงถามต่อไปว่า "ใครมีช่อดอกไม้ใหญ่กว่ากัน ?"

4. ครูถามเด็กว่า ถ้าครูให้ดอกกุหลาบแก่หนูทั้งหมดจะเหลืออะไรอยู่ในช่อนี้ ? ทำไม ? และถ้าครูให้ดอกไม้แก่หนูทั้งหมด จะมีดอกอะไรเหลืออยู่ในช่อนี้ ? ทำไม ?

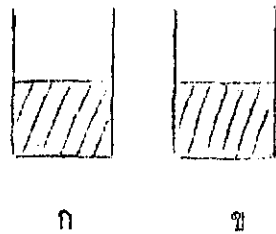
5. ครูถามเด็กว่า ในโลกนี้หนูคิดว่ามีดอกกุหลาบมากกว่า หรือมีดอกไม้มากกว่า ? ทำไม ?

เมื่อถามจบแล้ว ครูอาจจะกลับไปถามในคำถามตอนต้น ๆ ใหม่ ซึ่งคิดว่าเด็กยังไม่เข้าใจก็ได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการพิสูจน์ให้แน่ใจว่าเด็กรู้หรือไม่รู้จริง ๆ

ข. เครื่องมือวัดการอนุรักษ์ปริมาณต่อเนื่อง (Conservation of Continuous Quantity) จะใช้เครื่องมือที่สร้างมาจากแนวคิดของเพียเจต์

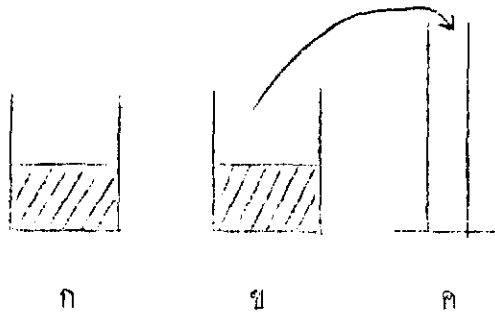
- อุปกรณ์
1. แก้วน้ำขนาดกลางเท่ากัน 2 ใบ
 2. แก้วทรงสูงปากแคบ
 3. แก้วทรงเตี้ยปากกว้าง
 4. แก้วขนาดเล็ก 4 ใบ

วิธีทดสอบ 1. ใส่น้ำในแก้วที่เท่ากัน 2 ใบ ให้มีระดับน้ำเท่ากัน แล้วถามเด็กว่า น้ำในแก้วทั้งสองนั้นเท่ากันหรือไม่ ถ้าเด็กบอกว่าไม่เท่ากัน ให้เติมน้ำเข้า - ออก จนเห็นว่าเท่ากัน ดังภาพ

ก = ข

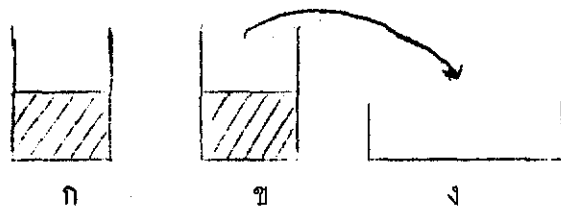
2. บอกเด็กว่า ครู (ผู้ทดลอง) จะเทน้ำจากแก้วใดแก้วหนึ่ง ลงในแก้วทรงสูงปากแคบ ดังภาพ แล้วถามว่า น้ำในแก้วทรงสูงปากแคบนี้ กับน้ำในแก้วใบ เดิมที่เหลืออยู่นั้น จะมีน้ำเท่ากันหรือไม่ หรือน้ำในแก้วไหนมากกว่ากัน ทำไม ? โดยให้ เด็กแสดงเหตุผล

ก ? ค

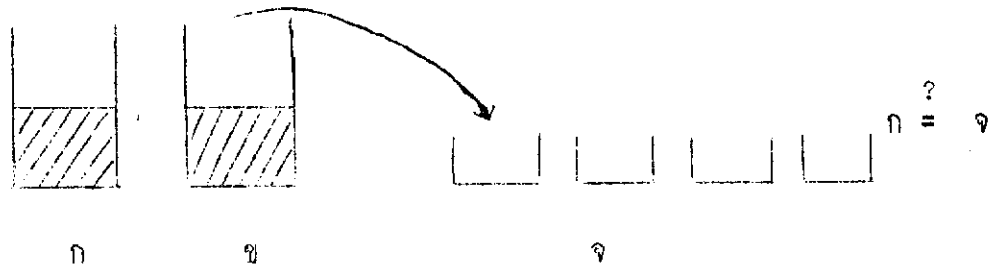
เมื่อเด็กคาดคะเนแล้วครูเทน้ำลงในแก้วทรงสูงปากแคบ แล้วถามเด็กว่า ถ้าเทน้ำในหลอด แก้วทรงสูงปากแคบกลับคือสูแก้วเดิม น้ำ 2 แก้วนั้นจะยังเท่ากันอยู่หรือไม่ ทำไม ? โดยให้เด็กแสดงเหตุผล แล้วครูเทคืนสูแก้วเดิม

3. บอกเด็กว่าครูจะเทน้ำในแก้วใดแก้วหนึ่ง ลงในแก้ว ทรงเตี้ยปากกว้าง ดังภาพ แล้วถามเช่นเดียวกับข้อ 2

ก = ง

4. บอกเด็กว่า ครูจะเทน้ำจากแก้วโตแก้วหนึ่งไปที่เท่ากัน
นั้น ลงในแก้วขนาดเล็กทั้ง 4 ใบ ดังภาพ แล้วถามเด็กว่าน้ำในแก้วขนาดเล็ก 4 ใบ รวมกัน
จะเท่ากับน้ำในแก้วเดิมที่เหลืออยู่หรือไม่ ทำไม ? โดยให้เด็กแสดงเหตุผล

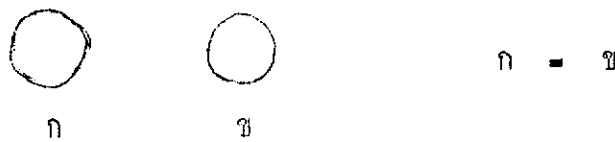

เมื่อเด็กคาดคะเนแล้ว ครูเทน้ำลงในแก้วขนาดเล็กทั้ง 4 ใบ แล้วถามเด็กว่าถ้าเทน้ำใน
แก้วขนาดเล็กทั้ง 4 ใบ คืนสู่แก้วเดิม น้ำ 2 แก้วนั้นจะยังเท่ากันอยู่หรือไม่ ทำไม ?
โดยให้เด็กแสดงเหตุผล แล้วครูเทคืนสู่แก้วเดิม

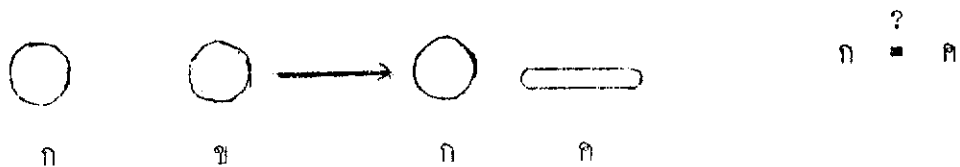
ค. เครื่องมือวัดเรื่องการอนุรักษ์น้ำหนัก (Conservation
of Weight) ใช้เครื่องมือที่สร้างจากแนวคิดของเพียเจต์

- อุปกรณ์ 1. ตะขึง 2 แขน
2. ดินน้ำมัน 2 ก้อนเท่ากัน ปั้นให้เป็นก้อนกลม ๆ

วิธีทดสอบ 1. บอกเด็กว่าดินน้ำมันก้อนกลม ๆ 2 ก้อนนี้เท่ากัน
ถ้าเด็กบอกว่าไม่เท่า ให้เด็กชั่งทำให้ดินน้ำมัน 2 ก้อนนั้นเท่ากันจริง ๆ

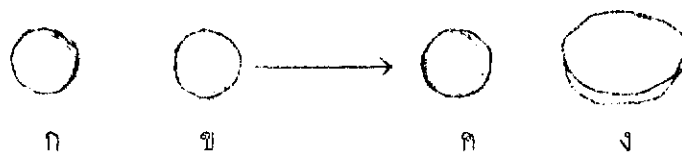

2. บอกเด็กว่า ครูจะปั้นดินน้ำมันก้อนหนึ่งให้เป็นรูปยาว ๆ
คล้ายไส้กรอก ดังภาพ แล้วถามว่าดินน้ำมันทั้ง 2 ก้อนนั้นยังมีเนื้อดินน้ำมันเท่ากันหรือไม่
ทำไม ? โดยให้เด็กแสดงเหตุผล

เมื่อเด็กคาดคะเนแล้ว ครูให้เด็กปั้นดินน้ำมันก้อนหนึ่งเป็นรูปยาว ๆ คล้ายไส้กรอก แล้วถามเด็กว่าถ้าปั้นดินน้ำมันรูปไส้กรอกกลับมาเป็นรูปกลมตามเดิมแล้ว ดินน้ำมัน 2 ก้อนนั้นจะยังเท่ากันอยู่หรือไม่ ทำไม ? โดยให้เด็กแสดงเหตุผล แล้วให้เด็กปั้นกลับมาเป็นรูปกลม

3. บอกเด็กว่า ครูจะปั้นดินน้ำมันก้อนหนึ่งเป็นรูปแบน ๆ ดังภาพ แล้วถามเช่นเดียวกับข้อ 2

4. บอกเด็กว่า ครูจะปั้นดินน้ำมันก้อนหนึ่งเป็นก้อนเล็ก ๆ หลาย ๆ ก้อน ดังภาพ แล้วถามว่าดินน้ำมันก้อนเล็ก ๆ รวมกันนั้นเท่ากับก้อนกลมนั้นหรือไม่ ทำไม ? โดยให้เด็กแสดงเหตุผล

เมื่อเด็กคาดคะเนแล้ว ครูให้เด็กปั้นดินน้ำมันก้อนหนึ่งให้เป็นก้อนเล็ก ๆ หลาย ๆ ก้อน แล้วถามว่า ถ้าปั้นดินน้ำมันก้อนเล็ก ๆ เหล่านี้รวมกันเป็นก้อนกลม ดินน้ำมัน 2 ก้อนนั้นจะเท่ากันหรือไม่ ทำไม ? โดยให้เด็กแสดงเหตุผล แล้วให้เด็กปั้นกลับมาเป็นรูปกลม

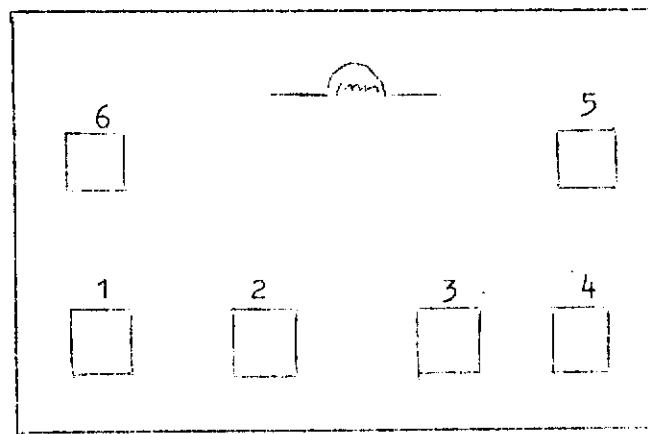
เกณฑ์การให้คะแนน

เครื่องมือใน ก ข และ ค นั้น มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้	
ถ้าทำถูก ให้เหตุผลถูกต้องชัดเจนให้	4 คะแนน
ถ้าทำถูก ให้เหตุผลถูกต้องแต่ไม่ชัดเจนให้	3 คะแนน
ถ้าทำถูก ให้เหตุผลถูกบ้างผิดบ้างให้	2 คะแนน
ถ้าทำถูก ให้เหตุผลไม่ถูกต้องให้	1 คะแนน
ถ้าทำผิด ให้เหตุผลไม่ได้ให้	0 คะแนน

1.2 เครื่องมือวัดระดับพัฒนาการทางสติปัญญาชั้นนามธรรม จะใช้เครื่องมือวัดด้านการนำมารวมกัน (Combination) ซึ่งสมเกียรติ ทิพยทัศน์ (สมเกียรติ ทิพยทัศน์ 2522 : 28 - 32) ได้สร้างขึ้นโดยดัดแปลงมาจากเครื่องมือทดสอบ "การรวมกันของสารเคมีที่มีสีและไม่มีสี" (Combination of Colored and Colorless Bodies) ของอินเฮลเดอร์ และเพียเจต์ (Inhelder and Piaget)

เครื่องมือมีลักษณะเป็นแผงอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ประกอบด้วยสวิตช์ 6 อัน และหลอดไฟ

1 ดวง ดังภาพ

ภาพแสดงเครื่องมือวัดระดับพัฒนาการทางสติปัญญาชั้นนามธรรม

การต่อวงจรภายในแผงอุปกรณ์ไฟฟ้านี้จะต่อเพื่อให้หลอดไฟสว่างได้ 3 วิธี คือ เมื่อกดสวิตช์หมายเลข 6 กับ 5 ($6 + 5$) หมายเลข 1 กับ 3 กับ 5 ($1 + 3 + 5$) หมายเลข 1 กับ 2 กับ 3 กับ 5 ($1 + 2 + 3 + 5$) ถ้ากดสวิตช์อื่นที่นอกเหนือจาก 3 วิธีนี้ หลอดไฟจะไม่สว่าง

วิธีทดสอบ จะทดสอบเด็กเป็นรายบุคคลโดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

1. ครู (ผู้ทดสอบ) แสดงเครื่องมือให้เด็กดูว่ามีสวิตช์ 6 อัน คือ หมายเลข 1 - 6 และหลอดไฟ 1 ดวง
2. ครูกดสวิตช์หมายเลข 6 และ 5 ให้เด็กสังเกตพบว่า หลอดไฟสว่าง
3. ครูให้เด็กทดลองหาว่า สวิตช์ 4 อัน ที่อยู่แนวเดียวกันคือ สวิตช์หมายเลข 1 - 4 อันไหน เมื่อกดรวมกับหมายเลข 5 แล้วทำให้หลอดไฟสว่างได้ เช่นเดียวกับ

สวิตช์หมายเลข 6

4. เมื่อเด็กเริ่มทำการทดลอง ครูจะต้องคอยเตือนเด็กเสมอว่าเมื่อกดสวิตช์หมายเลข 5 ซึ่งต้องกดเป็นอันสุดท้ายในแต่ละวิธีแล้ว ไม่ว่าหลอดไฟจะสว่างหรือไม่ก็ตาม จะต้องกดสวิตช์ที่กดค้างไว้กลับคืนทุกครั้งก่อนที่จะเริ่มวิธีอื่นต่อไป

5. ในการทดลองครั้งแรก ๆ เด็กจะต้องทดลองกดสวิตช์อันใดอันหนึ่งใน 4 อัน แล้วกดสวิตช์หมายเลข 5 จนครบทั้ง 4 อัน ซึ่งปรากฏว่าไม่มีสวิตช์อันใดที่จะทำให้หลอดไฟสว่างได้ ครูจะต้องพยายามชักจูงให้เด็กคิดหาวิธีเลือกกดสวิตช์นอกเหนือไปจากที่เด็กทดลองแล้ว และจะต้องตอบคำถามที่เด็กสงสัยโดยไม่บอกคำตอบ หรือชี้แนะวิธีเลือกกดสวิตช์ให้กับเด็ก

6. เมื่อเด็กกดสวิตช์ทำให้หลอดไฟสว่างได้แล้ว ครูจะต้องชักจูงให้เด็กพยายามทดสอบกดสวิตช์วิธีอื่น ๆ จนกระทั่งเด็กยืนยันว่ากดครบทุกวิธีแล้ว จึงหยุดการทดลอง

2. แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ เรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีวิธีดำเนินการตามลำดับดังนี้

2.1 ศึกษาความรู้เรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง จากตำรา หลักสูตร คู่มือ การสอนจริยธรรม ของกระทรวงศึกษาธิการ และจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 กำหนดขอบเขตในการศึกษาเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง

2.3 สร้างตารางกำหนดหน้าหนักของเนื้อหาความรู้ เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด แล้วสร้างแบบทดสอบให้สอดคล้องกับตารางกำหนดหน้าหนักนั้น แบบทดสอบที่สร้างขึ้นในครั้งแรกมีจำนวน 40 ข้อ เป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ให้ผู้ตอบเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

2.4 นำแบบทดสอบที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบว่าครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่ เพื่อตรวจดูความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Face Validity) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.5 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองสอบกับเด็กที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 389 คน

2.6 นำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนนดังนี้คือ คำตอบที่ถูกให้ 1 คะแนน คำตอบที่ผิดหรือตอบเกินหนึ่งตัวเลือกในข้อเดียวกันจะไม่ได้คะแนน (0) ต่อจากนั้นนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

2.6.1 วิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และหาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ โดยใช้เทคนิค 27% ของ จุง เทพาน (Chung Teh Fan, 1952 : 3 - 32) โดยพิจารณาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง .20 ถึง .80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ได้แบบทดสอบทั้งหมด 34 ข้อ (ดูภาคผนวก ข)

2.6.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยนำแบบทดสอบที่คัดเลือกตามเกณฑ์ดังกล่าว ไปทดสอบกับเด็กที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่อีกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 347 คน แล้วนำผลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธี KR - 20 ของ Kuder Richardson (Lindquist, 1955 : 587) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งหมดเท่ากับ .8351 ซึ่งมีค่าสูงพอที่จะนำไปใช้ในการวิจัย

ตัวอย่าง ข้อ (0) คนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะมีลักษณะเช่นใด

- ก. คิดในสิ่งที่ตนเห็นว่าจะทำสำเร็จ
- ข. ทำอะไรไม่ต้องฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ค. สามารถชักจูงผู้อื่นให้เปลี่ยนความตั้งใจเดิมได้ง่าย
- ง. ถูกคนอื่นชักจูงให้เปลี่ยนความตั้งใจเดิมได้ง่าย

3. แบบทดสอบวัดทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น มีวิธีดำเนินการดังนี้

3.1 ศึกษาความรู้เรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง จากคำรา หลักสูตร คู่มือการสอนจริยธรรม ของกระทรวงศึกษาธิการ และจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 นำเนื้อหาจากข้อ 3.1 มาเขียนเป็นนิยามพฤติกรรม (Behavioral Definition) จากนั้นเขียนเป็นนิยามปฏิบัติการ (Operational Definition) ซึ่งแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดทัศนคติต่อการแสดงพฤติกรรม

3.3 สร้างตารางกำหนดน้ำหนักของเนื้อหาความรู้ แล้วนำ پیامปฏิบัติกร จากข้อ 3.2 มาสร้างเป็นแบบทดสอบให้สอดคล้องกับตารางกำหนดน้ำหนักนั้น ครั้งแรกได้ จำนวน 40 ข้อ

3.4 แบบทดสอบแต่ละข้อนั้นสร้างเป็นสถานการณ์ไว้ ที่มีความหมายต่อผู้ตอบ ที่ผู้ตอบมีโอกาสได้ประสบในชีวิต หรือได้รับรู้ และเป็นสถานการณ์ที่ไม่เกินความจริง เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความรู้สึกลักษณะสถานการณ์นั้น เป็นแบบทดสอบชนิดปลายเปิด

3.5 นำแบบทดสอบไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาคุณภาพความเที่ยงตรง (Face Validity)

3.6 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นในข้อ 3.4 ไปทดสอบกับเด็กที่มีลักษณะใกล้เคียง กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 175 คน

3.7 นำคำตอบที่ได้จากข้อ 3.6 มาปรับปรุงสถานการณ์ที่สร้างขึ้นให้เหมาะสม กว่าเดิม แล้วสร้างสถานการณ์ที่แสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งมีทั้งสถานการณ์ ที่แสดงทัศนคติไปใบบางที่ดีและไม่ดีต่อเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง โดยมีคำตอบให้เลือก เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ข้อ คือ สมควรอย่างยิ่ง สมควร ไม่น่าใจ ไม่สมควร ไม่สมควร อย่างยิ่ง

3.8 กำหนดน้ำหนักของการให้คะแนน โดยถือเกณฑ์ตัดสินว่ามีพฤติกรรมตรงกับ ข้อความนั้นมากน้อยเพียงใด ซึ่งแบ่งเป็น 2 กรณีคือ

กรณีที่ 1 สถานการณ์ที่แสดงทัศนคติที่ดีต่อเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง แต่ละข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ถ้าตอบ สมควรอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
ถ้าตอบ สมควร	ให้	4	คะแนน
ถ้าตอบ ไม่น่าใจ	ให้	3	คะแนน
ถ้าตอบ ไม่สมควร	ให้	2	คะแนน
ถ้าตอบ ไม่สมควรอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

กรณีที่ 2 สถานการณ์ที่แสดงทัศนคติในทางไม่ดีต่อเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง แต่ละข้อมี เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ถ้าตอบ สมควรอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน
ถ้าตอบ สมควร	ให้	2	คะแนน
ถ้าตอบ ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ถ้าตอบ ไม่สมควร	ให้	4	คะแนน
ถ้าตอบ ไม่สมควรอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน

3.9 นำแบบทดสอบที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ เพื่อควบคุมเนื้อหาหรือไม่ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.10 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้วไปทดลองสอบกับเด็กที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 364 คน แล้วนำผลคะแนนที่ได้มาทำการวิเคราะห์ดังนี้

3.10.1 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยนำคะแนนของเด็กแต่ละคนมาเรียงกัน จากคะแนนสูงสุด จนถึงต่ำสุด แล้วแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้เทคนิค 25% คัดจำนวนผู้ได้คะแนนสูงเป็นกลุ่มสูง และคัดจำนวนผู้ได้คะแนนต่ำเป็นกลุ่มต่ำ ๆ แล้วทำการวิเคราะห์รายข้อ โดยใช้สถิติ t - test เพื่อคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 2 ขึ้นไป ได้จำนวนทั้งหมด 41 ข้อ (ดูภาคผนวก ข)

3.10.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 41 ข้อ ซึ่งเป็นข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตามที่กำหนดไว้ในข้อ 4 ไปทำการทดสอบกับเด็กที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน หาค่าความเชื่อมั่น โดยพิจารณาค่า Coefficient Alpha (α) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 126) ได้ค่าความเชื่อมั่น .8105 ซึ่งนับว่าเป็นค่าความเชื่อมั่นที่อยู่ใบนเกณฑ์นำไปใช้ประกอบการวิจัยได้

4. โครงการสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง โดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์และวิธีสอนแบบธรรมชาติ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยดำเนินการดังนี้

4.1 ศึกษาเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง จากตำราหลักสูตร คู่มือการสอนจริยธรรมของกระทรวงศึกษาธิการ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2 กำหนดชั่วโมงที่จะสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาความรู้

4.3 ตั้งจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมในแต่ละเนื้อหา

4.4 สร้างแผนการสอนและกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
(ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค)

4.5 ขำแผนการสอนที่สร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบว่าครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4.6 นำกิจกรรมและแผนการสอนไปทดลองกับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

4.7 นำกิจกรรมและแผนการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองกับเด็กที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างอีกครั้ง เพื่อนำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ก่อนนำไปทดลองจริง

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มแล้ว ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. นำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองและแบบทดสอบวัดทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ก่อนทำการทดลองสอน

2. ทำการทดลองสอนหลังจากการทดสอบในข้อ 1 ไปแล้วเป็นเวลา 15 วัน

โดยใช้วิธีการที่แตกต่างกันคือ

กลุ่มที่ 1 ทดลองสอนโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งแบ่งกิจกรรมออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. กิจกรรมเตรียมตัวเด็กในการเรียนด้วยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ ใช้เวลา 1/2 วัน
2. กิจกรรมที่สอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง ใช้เวลา 1 1/2 วัน ตาม

โครงการสอนในภาคผนวก ค

กลุ่มที่ 2 ทดลองสอนโดยวิธีสอนแบบขรรคาคา ครู(ผู้สอน) จะสอนโดยวิธีบรรยาย การเล่านิทาน ซักถาม อภิปรายและช่วยกันสรุป เป็นต้น ใช้เวลาในการสอน 3 ชั่วโมงติดต่อกัน ตามโครงการสอนในภาคผนวก ค

หมายเหตุ การทดลองสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง ในกลุ่มที่หนึ่งและกลุ่มที่สองนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้สอนเองทั้ง 2 กลุ่ม

กลุ่มที่ 3 ไม่ได้รับการทดลองสอนโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอนแบบธรรมคา
จึงถือว่าเป็นกลุ่มควบคุม

3. นำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง
ชุดเดิมไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มทันที หลังจากการทดลองสอนแล้ว

4. หลังจากการทดสอบในข้อ 3 ไปแล้วเป็นเวลา 15 วัน นำแบบทดสอบวัด
ความรู้ ความเข้าใจ และแบบทดสอบวัดทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองชุดเดิม ไป
ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มอีกครั้ง เพื่อดูความคงทนของการเรียนรู้

5. นำผลที่ได้จากการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับความ
เชื่อมั่นในตนเอง มาทำการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำผลจากการทดสอบมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนที่ได้กำหนดไว้
2. หากค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจและ
ทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง
3. ทดสอบข้อคกตั้งเบื้องต้นของสถิติที่จะใช้วิเคราะห์ข้อมูล โดยการทดสอบ
 - 3.1 การแจกแจงแบบโค้งปกติ (Normal Distribution)
 - 3.2 ความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน (Homogeneity of Variance)
4. หากความแตกต่างระหว่างการทดสอบครั้งที่ 1 (Pre - test) และการ
ทดสอบครั้งที่ 2 (Post - test) ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม
5. ทดสอบความแตกต่างของผลการเรียนรู้ ด้านความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติ
เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง จากการทดสอบครั้งที่หนึ่งและครั้งที่สองของกลุ่มตัวอย่าง
ทั้ง 3 กลุ่ม ด้วยการใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA) โดยใช้คะแนนจากการ
ทดสอบครั้งแรกเป็นตัวแปรร่วม
6. เมื่อหาค่าวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว จึงเปรียบเทียบ
ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้ Newman - Keuls Test

7. ทดสอบความแตกต่างของผลการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง จากการทดสอบครั้งที่หนึ่ง และครั้งที่สอง ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ ด้วยการใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA) โดยใช้คะแนนจากการทดสอบครั้งแรกเป็นตัวแปรร่วม เพื่อพิจารณาระดับพัฒนาการทางสติปัญญาที่ได้รับผลการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองดีกว่ากัน

8. ทดสอบความแตกต่างระหว่างการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับการทดสอบครั้งที่สาม และระหว่างการทดสอบครั้งที่สองกับการทดสอบครั้งที่สามของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม เพื่อพิจารณาความคงทนของการเรียนรู้ (Retention) โดยใช้ t - test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาคะแนนเฉลี่ยโดยใช้สูตร (Ferguson. 1971 : 45)

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^N X_i}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทนคะแนนเฉลี่ย

$\sum_{i=1}^N X_i$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง (Ferguson. 1971 : 62)

2. หาค่าความแปรปรวน โดยใช้สูตร

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}$$

เมื่อ s^2 แทนค่าความแปรปรวน

$\sum X^2$ แทนผลรวมของคะแนนแต่ละข้อยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ โดยใช้สูตร KR - 20 ของ Kuder - Richardson (Lindquist. 1955 : 587)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[\frac{s_t^2 - \sum_{i=1}^n P_i q_i}{s_t^2} \right]$$

- เมื่อ r_{tt} แทนค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบทั้งฉบับ
 n แทนจำนวนข้อของแบบทดสอบ
 s_t^2 แทนความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ
 P_i แทนสัดส่วนของคนตอบถูกในแต่ละข้อ
 q_i แทนสัดส่วนของคนตอบผิดในแต่ละข้อซึ่งเท่ากับ $1 - P_i$

4. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดทัศนคติ โดยใช้ t - test (Guilford. 1965 : 184)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{N_1} + \frac{s_2^2}{N_2}}}$$

- เมื่อ t แทนค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ
 \bar{X}_1 แทนคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อของคนในกลุ่มสูง
 \bar{X}_2 แทนคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อของคนในกลุ่มต่ำ
 s_1^2 แทนความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
 s_2^2 แทนความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
 N_1 แทนจำนวนคนตอบแบบสอบถามในกลุ่มสูง
 N_2 แทนจำนวนคนตอบแบบสอบถามในกลุ่มต่ำ

5. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดทัศนคติ โดยใช้ α - coefficient ของ Cronbach (Cronbach. 1970 : 126)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum_{i=1}^n s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทนสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
 n แทนจำนวนข้อของแบบทดสอบ

s_i^2 แทนความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_t^2 แทนความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

6. หาค่าความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน โดยใช้ F_{\max} (Winer. 1971:206)

$$F_{\max} = \frac{s_{\text{largest}}^2}{s_{\text{smallest}}^2}$$

เมื่อ F_{\max} แทนความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน

s_{largest}^2 แทนความแปรปรวนที่มีค่าสูงสุด

s_{smallest}^2 แทนความแปรปรวนที่มีค่าต่ำสุด

7. หาค่าการแจกแจงแบบโค้งปกติ (Normal Distribution) โดยใช้ χ^2 (Kirk. 1963 : 39)

$$\chi^2 = \frac{(N-1) s^2}{\sigma^2}$$

เมื่อ N แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

s^2 แทนความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง

σ^2 แทนความแปรปรวนที่กำหนดเพื่อการเปรียบเทียบ

8. ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบ 2 ครั้ง โดยใช้ t-test)

(Winer. 1971 : 45)

$$t = \frac{\bar{d}}{\sqrt{s_d^2/n}}$$

เมื่อ	t	แทนค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
	\bar{d}	แทนผลต่างของคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบ 2 ครั้ง
	s_d^2	แทนความแปรปรวนของผลต่างของคะแนน
	n	แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

9. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยในแต่ละระดับตัวแปรการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) โดยใช้ F - Test (Winer. 1971 : 785)

$$F = \frac{MS_a}{MS_{error}}$$

$$F = \frac{MS_b}{MS_{error}}$$

$$F = \frac{MS_{ab}}{MS_{error}}$$

เมื่อ	F	แทนค่าที่ใช้พิจารณาใน F - Distribution
	MS_a	แทน Mean Square ของตัวแปร a
	MS_b	แทน Mean Square ของตัวแปร b
	MS_{ab}	แทน Mean Square ของ Interaction
	MS_{error}	แทน Mean Square ของ Error

10. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยในแต่ละระดับตัวแปรการทดลอง ของกลุ่มตัวอย่าง โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance) โดยใช้คะแนนจากการทดสอบก่อนการทดลอง เป็นตัวแปรร่วม โดยใช้ $F - Test$ (Winer. 1971 : 785)

$$F = \frac{MS_a}{MS_{error}}$$

$$F = \frac{MS_b}{MS_{error}}$$

$$F = \frac{MS_{ab}}{MS_{error}}$$

เมื่อ F แทนค่าที่ใช้พิจารณาใน $F - Distribution$

MS_a แทน Mean Square ของตัวแปร a ที่ปรับแล้ว

MS_b แทน Mean Square ของตัวแปร b ที่ปรับแล้ว

MS_{ab} แทน Mean Square ของ Interaction ที่ปรับแล้ว

MS_{error} แทน Mean Square ของ Error ที่ปรับแล้ว

11. ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยที่ปรับแล้วทีละคู่ โดยใช้ Newman - Keuls Test (Winer. 1971 : 191)

$$q_r = \frac{\bar{T}_j - \bar{T}_i}{\sqrt{MS_{error}/n}}$$

เมื่อ q แทนค่าที่ใช้เปรียบเทียบใน Studentized Range Table

r แทนชั้นที่คะแนนเฉลี่ยอยู่ต่างกัน

\bar{T}_j แทนคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มมาก

\bar{T}_i แทนคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มน้อย

n แทนจำนวนคนในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

MS_{error} แทน Mean Square ของ Error ที่ปรับแล้ว

12. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยในแต่ละระดับพัฒนาการทางสติปัญญา ในกลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance) โดยใช้ F - Test (Winer. 1971 : 778)

$$F = \frac{MS_{treatments}}{MS_{error}}$$

เมื่อ F แทนค่าที่พิจารณาใน F - Distribution

$MS_{treatments}$ แทน Mean Square ของแต่ละระดับพัฒนาการทางสติปัญญา

MS_{error} แทน Mean Square ของ Error

ผลการศึกษาก่อนหน้า

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกและความเข้าใจตรงกันในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย จึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
n	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
\bar{X}	แทน คะแนนเฉลี่ย
\bar{X}'	แทน คะแนนเฉลี่ยที่ปรับแล้ว
sd	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างของคะแนน
s^2	แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนน
SS	แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน
SS'	แทน ค่าที่ปรับแล้วของผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน รายเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS'	แทน ค่าที่ปรับแล้วของรายเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - Distribution
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
q	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน Studentized Range Distribution
r	แทน ชั้นที่คะแนนเฉลี่ยอยู่ห่างกัน
df	แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ
TC	แทน กลุ่มที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาขั้นก้าวไปสู่ขั้นรูปธรรม
C	แทน กลุ่มที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาขั้นรูปธรรม
TF	แทน กลุ่มที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาขั้นก้าวไปสู่ขั้นนามธรรม
*	แทน ค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเป็นตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากการทดสอบครั้งที่หนึ่ง ครั้งที่สอง และครั้งที่สาม ทั้งแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ และแบบทดสอบวัดทัศนคติต่อการแสดงความคิดเห็นในตนเอง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทราบผลการทดลอง และเป็นการทดสอบสมมติฐานข้อ 1 - 3 ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนรวม (ANCOVA) โดยใช้คะแนนจากการทดสอบครั้งที่หนึ่งเป็นตัวแปรร่วม และการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายคู่ เมื่อค่าของการวิเคราะห์ความแปรปรวนรวมมีนัยสำคัญทางสถิติด้วยวิธี Newman - Keuls Test.

ตอนที่ 3 การทดสอบความคงทนของการเรียนรู้ (Retention) เป็นการทดสอบสมมติฐานข้อ 4 โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนจากการทดสอบครั้งที่หนึ่ง และครั้งที่สาม และคะแนนจากการทดสอบครั้งที่ 2 และครั้งที่สาม ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่ม โดยใช้ $t - test$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 หากค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความรู้ ความเข้าใจ เรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง จากการทดสอบครั้งที่หนึ่ง ครั้งที่สองและครั้งที่สาม

จากการนำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม โดยทำการทดสอบ 3 ครั้ง ครั้งที่หนึ่งเป็นการทดสอบก่อนทดลองสอน 15 วัน ครั้งที่สองเป็นการทดสอบทันทีหลังจากที่ทำการทดลองสอนแล้ว และครั้งที่สามเป็นการทดสอบหลังจากการทดสอบครั้งที่สองไปแล้ว 15 วัน

ตาราง 2 คาสติติพื้นฐานของคะแนนความรู้ ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง
ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม จากผลการทดสอบครั้งที่หนึ่ง ครั้งที่สอง และครั้งที่สาม

ระดับ พัฒนาการ ทางสติปัญญา	ระดับ สติ	กลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามวิธีการ								
		วิธีกลุ่มสัมพันธ์			วิธีสอนแบบธรรมชาติ			วิธีควบคุม		
		ครั้งที่			ครั้งที่			ครั้งที่		
		1	2	3	1	2	3	1	2	3
TC	n	10	10	10	10	10	10	10	10	10
	\bar{X}	18.60	22.60	22.00	16.50	22.80	21.00	21.60	21.90	21.40
	s^2	22.27	26.93	35.78	16.50	12.84	18.00	31.82	17.88	28.27
C	n	10	10	10	10	10	10	10	10	10
	\bar{X}	21.80	24.50	24.60	22.20	25.60	24.00	21.80	21.00	20.80
	s^2	13.73	39.17	12.93	19.51	36.27	32.44	12.84	29.78	36.62
TF	n	10	10	10	10	10	10	10	10	10
	\bar{X}	25.00	28.20	28.20	26.20	27.00	24.90	24.20	24.80	23.40
	s^2	24.67	20.40	10.62	21.51	14.22	27.21	13.51	18.40	22.71
รวม	n	30	30	30	30	30	30	30	30	30
	\bar{X}	21.80	25.10	24.93	21.63	25.13	23.3	22.53	22.57	21.87
	s^2	25.89	32.44	25.10	34.24	22.81	26.96	19.50	23.22	28.46

จากตาราง 2 แสดงว่าก่อนทำการทดลองสอน คะแนนเฉลี่ยและความแปรปรวนจาก
ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม
มีความแตกต่างกัน ภายหลังจากการทดลองสอน แล้วทำการทดสอบทันที จะเห็นว่าคะแนนเฉลี่ยของ

วิธีกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอนแบบธรรมชาติเพิ่มขึ้นจากเดิมมากกว่าวิธีควบคุมซึ่งเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย ทำให้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มแตกต่างกันมากขึ้น และเมื่อทดสอบครั้งที่สาม หลังจากการทดสอบครั้งที่สองไปแล้ว 15 วัน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ลดลงจากผลการทดสอบครั้งที่สองแต่ยังสูงกว่าผลการทดสอบครั้งที่หนึ่ง ยกเว้นในวิธีควบคุม ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยจากผลการทดสอบครั้งที่สามลดลงจากผลการทดสอบครั้งที่หนึ่งเล็กน้อย

ตาราง 3 กาลสถิติพื้นฐานของคะแนนทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม จากผลการสอบครั้งที่หนึ่ง ครั้งที่สอง และครั้งที่สาม

ระดับ พัฒนาการ ทางสติปัญญา	ค่า สถิติ	กลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามวิธีการ								
		วิธีกลุ่มสัมพันธ์			วิธีสอนแบบธรรมชาติ			วิธีควบคุม		
		ครั้งที่			ครั้งที่			ครั้งที่		
		1	2	3	1	2	3	1	2	3
TC	n	10	10	10	10	10	10	10	10	10
	\bar{X}	153.60	158.20	156.30	151.30	156.20	153.70	155.40	158.00	159.30
	S^2	119.60	137.96	138.90	215.34	172.62	130.23	144.04	243.33	230.11
C	n	10	10	10	10	10	10	10	10	10
	\bar{X}	159.60	167.50	164.40	154.90	159.00	152.70	162.20	154.70	155.80
	S^2	228.27	154.06	119.82	247.88	228.67	356.01	62.84	194.46	139.73
TR	n	10	10	10	10	10	10	10	10	10
	\bar{X}	169.70	174.80	173.30	163.10	166.30	158.30	158.00	162.40	159.50
	S^2	142.46	132.84	47.12	282.54	286.01	306.90	212.89	154.49	272.28
รวม	n	30	30	30	30	30	30	30	30	30
	\bar{X}	160.97	166.83	164.67	156.43	160.50	154.90	158.53	158.37	158.20
	S^2	197.83	179.59	169.60	256.67	232.95	252.30	138.40	194.72	202.23

จากตาราง 3 แสดงว่าก่อนทำการทดสอบ คะแนนเฉลี่ยจากผลการทดสอบทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่างกันเล็กน้อย แต่มีความแปรปรวนของคะแนนแตกต่างกันมาก ภายหลังจากการทดสอบแล้วทดสอบทันที จะเห็นว่าคะแนนเฉลี่ยของวิธีกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอนแบบธรรมชาติ เพิ่มขึ้นจากเดิม แต่วิธีควบคุมลดลงจากเดิมเล็กน้อย ซึ่งทำให้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มแตกต่างกันมากขึ้น และเมื่อทดสอบครั้งที่สามหลังจากการทดสอบครั้งที่สองไปแล้ว 15 วัน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ลดลงจากผลการสอบครั้งที่สองและครั้งที่หนึ่ง ยกเว้นวิธีกลุ่มสัมพันธ์ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยจากผลการสอบครั้งที่สาม เพิ่มขึ้นจากการทดสอบครั้งที่หนึ่ง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทราบผลการทดลองและทดสอบสมมติฐาน

1. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ วิธีสอนแบบธรรมชาติ และวิธีควบคุม จากคะแนนการทดสอบครั้งที่หนึ่ง และครั้งที่สอง ดังแสดงในตาราง 4 และตาราง 5

ตาราง 4 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ เรื่องความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม จากผลการทดสอบครั้งที่หนึ่งและครั้งที่สอง

การทดสอบ	ค่าสถิติ	กลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามวิธีการ		
		วิธีกลุ่มสัมพันธ์	วิธีสอนแบบธรรมชาติ	วิธีควบคุม
ครั้งที่หนึ่ง	\bar{X}	21.80	21.63	22.53
ครั้งที่สอง	\bar{X}	25.10	25.13	22.57
	sd	4.30	4.29	3.36
	n	30	30	30
	t	4.20*	4.47*	0.05

$$t_{.05} = 2.045, \quad df = 29$$

จากตาราง 4 แสดงว่า

1. กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์มีความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น จากเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. กลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมชาติ มีความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง เพิ่มขึ้นจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. กลุ่มที่ใช้วิธีควบคุมมีความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง แตกต่าง จากเดิมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 5 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม จากคะแนนการทดสอบครั้งที่หนึ่ง และครั้งที่สอง

การทดสอบ	ค่าสถิติ	กลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามวิธีการ		
		วิธีกลุ่มสัมพันธ์	วิธีสอนแบบธรรมชาติ	วิธีควบคุม
ครั้งที่หนึ่ง	\bar{X}	160.97	156.43	158.53
ครั้งที่สอง	\bar{X}	166.83	160.50	158.37
	Sd	9.63	8.76	10.32
	n	30	30	30
	t	3.34 *	2.54 *	0.09

$$t_{.05} = 2.045, \quad df = 29$$

จากตาราง 5 แสดงว่า

1. กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์มีทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. กลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมดา มีทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. กลุ่มที่ใช้วิธีควบคุม มีทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง แตกต่างจากเดิม อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. การทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานข้อ 1 "วิธีการทั้ง 3 วิธีจะให้ผลในการสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันดังนี้

1.1 กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ มีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง สูงกว่ากลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมดา และกลุ่มที่ใช้วิธีควบคุม

1.2 กลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมดา มีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง สูงกว่ากลุ่มที่ใช้วิธีควบคุม"

ซึ่งทั้งนี้ทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม โดยใช้คะแนนจากการทดสอบ ครั้งแรกเป็นตัวแปรร่วม ดังแสดงในตาราง 6 และ 7

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมของคะแนนความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม

Source	SS'	df	MS'	F
วิธีการ	196.25	2	98.16	7.09*
ระดับพัฒนาการทางสติปัญญา	13.43	2	6.71	0.48
Interaction	55.96	4	13.99	1.01
Error	1106.63	80	13.83	
Total	1372.25	88		

$$F_{.05} = 3.123, df = 2, 80$$

$$F_{.05} = 2.497, df = 4, 80$$

จากตาราง 6 แสดงว่า

1. ความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองภายหลังการทดลองสอนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คือกลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ วิธีสอนแบบธรรมชาติ และวิธีควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่าจากการใช้วิธีการที่แตกต่างกัน คือ วิธีกลุ่มสัมพันธ์ วิธีสอนแบบธรรมชาติ และวิธีควบคุม จะส่งผลให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน เพื่อให้ทราบว่าวิธีใดส่งผลให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองมากกว่า จึงนำคะแนนเฉลี่ยที่ปรับแล้วของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมาเปรียบเทียบ โดยใช้ Newman Keuls Test ดังแสดงในตาราง 7

2. ความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองภายหลังการทดลองสอนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ในแต่ละระดับพัฒนาการทางสติปัญญา มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า ระดับพัฒนาการทางสติปัญญาทั้ง 3 ชั้น คือ ชั้นก้าวไปสู่ขั้นรูปธรรม ชั้นรูปธรรม และชั้นก้าวไปสู่ขั้นนามธรรม ไม่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง

3. ไม่มี Interaction ระหว่างระดับพัฒนาการทางสติปัญญาและวิธีการ หมายความว่า ไม่มีผลร่วมกันระหว่างวิธีการสอน และระดับพัฒนาการทางสติปัญญา มากพอที่จะทำให้ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 7 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยที่ปรับแล้วของความรู้ความเข้าใจ
ในเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองเป็นรายคู่ ในแต่ละวิธีการ โดยใช้ Newman-Kuels Test

วิธีการ	\bar{X}	วิธีควบคุม	วิธีกลุ่มสัมพันธ์	วิธีสอนแบบธรรมชาติ
		22.17	25.24	25.53
วิธีควบคุม	22.17	-	3.07*	3.36*
วิธีกลุ่มสัมพันธ์	25.24			0.29
วิธีสอนแบบธรรมชาติ	25.53			
	r		2	3
	q _{.95} (r, 87)		2.82	3.38
	q _{.95} (r, 87) $\sqrt{MS_{error}/n}$		1.91	2.30

จากตาราง 7 แสดงว่า

1. กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ มีความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง สูงกว่ากลุ่มที่ใช้วิธีควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1.1
2. กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ และกลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมชาติ มีความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1.1
3. กลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมชาติ มีความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง สูงกว่ากลุ่มที่ใช้วิธีควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1.2

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม ของคะแนนทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่น
ในตนเอง ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม

Source	SS'	df	MS'	F
วิธีการ	650.46	2	325.23	4.09*
ระดับพัฒนาการทางสติปัญญา	213.42	2	106.71	1.34
Interaction	571.24	4	142.81	1.80
Error	6363.10	80	79.54	
Total	7807.29	88		

$$F_{.05} = 3.123 , df = 2, 80$$

$$F_{.05} = 2.497 , df = 4, 80$$

จากตาราง 8 แสดงว่า

1. ทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเองภายหลังการทดลองสอนของกลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมดา และกลุ่มที่ใช้วิธีควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่า จากการที่ใช้วิธีการที่แตกต่างกัน คือ วิธีกลุ่มสัมพันธ์ วิธีสอนแบบธรรมดา และวิธีควบคุม จะส่งผลให้เด็กมีทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน เพื่อให้ทราบว่าวิธีการใดส่งผลให้เด็กมีทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่า จึงนำคะแนนเฉลี่ยที่ปรับแล้วของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมาเปรียบเทียบ โดยใช้ Newman Keuls Test ดังแสดงในตาราง 9

2. ทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเองภายหลังการทดลองสอนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ในแต่ละระดับพัฒนาการทางสติปัญญา มีความแตกต่างกันอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า ระดับพัฒนาการทางสติปัญญาทั้ง 3 ชั้น คือชั้นก้าวไปสู่ขั้นรูปธรรม ขั้นรูปธรรม และชั้นก้าวไปสู่ขั้นนามธรรม มีผลต่อทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง

3. ไม่มี Interaction ระหว่างระดับพัฒนาการทางสติปัญญาและวิธีการ หมายความว่า ไม่มีผลร่วมกันระหว่างวิธีการสอนและระดับพัฒนาการทางสติปัญญามากพอที่จะทำให้คะแนนทัศนคติต่อการแสดงความคิดเห็นในตนเอง ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 9 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยที่ปรับแล้วของทัศนคติต่อการแสดงความคิดเห็นในตนเองเป็นรายคู่ โดยใช้ Newman Keuls Test

วิธีการ	\bar{X}	วิธีควบคุม 158.45	วิธีสอนแบบธรรมชาติ 162.22	วิธีกลุ่มสัมพันธ์ 165.03
วิธีควบคุม	158.45	-	3.77	6.58*
วิธีสอนแบบธรรมชาติ	162.22		-	2.81
วิธีกลุ่มสัมพันธ์	165.03			-
		r	2	3
		$q_{.95}(r, 87)$	2.82	3.38
		$q_{.95}(r, 87) \sqrt{MS_{error}/n}$	4.59	5.50

จากตาราง 9 แสดงว่า

1. กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ มีทัศนคติต่อการแสดงความคิดเห็นในตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ใช้วิธีควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1.1
2. กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ มีทัศนคติต่อการแสดงความคิดเห็นในตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมชาติอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1.1
3. กลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมชาติ มีทัศนคติต่อการแสดงความคิดเห็นในตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ใช้วิธีควบคุมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1.2

การทดสอบสมมติฐานข้อ 2 "ในกลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกัน จะได้รับผลในการเรียนรู้แตกต่างกันดังนี้

2.1 เด็กที่อยู่ในขั้นก้าวไปสู่ขั้นนามธรรม จะได้รับผลในการเรียนรู้เรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง สูงกว่าเด็กที่อยู่ในขั้นรูปธรรม และขั้นก้าวไปสู่ขั้นรูปธรรม

2.2 เด็กที่อยู่ในขั้นรูปธรรมจะได้รับผลในการเรียนรู้เรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง สูงกว่าเด็กที่อยู่ในขั้นก้าวไปสู่ขั้นรูปธรรม"

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมของคะแนนความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองในแต่ละระดับพัฒนาการทางสติปัญญาของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์

Source	SS	df	MS	F
Total	496.34	28		
Error	487.80	26	18.76	
Treatments	8.55	2	4.27	0.23

$$F_{.05} = 37, \text{ df } 2, 26$$

จากตาราง 10 แสดงว่า ความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองภายหลังการทดลองสอนของกลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ในแต่ละระดับพัฒนาการทางสติปัญญาทั้ง 3 ชั้น คือ ขั้นก้าวไปสู่ขั้นรูปธรรม ขั้นรูปธรรม และขั้นก้าวไปสู่ขั้นนามธรรม มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า ระดับพัฒนาการทางสติปัญญาทั้ง 3 ชั้น ของกลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ไม่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมของคะแนนทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่น
ในตนเอง ในแต่ละระดับพัฒนาการทางสติปัญญาของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีการกลุ่มสัมพันธ์

Source	SS'	df	MS'	F
Total	2238.14	28		
Error	2040.49	26	78.48	
Treatments	197.65	2	98.83	1.26

$$F_{:05} = 3.37 , df = 2, 26$$

จากตาราง 11 แสดงว่า ทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเองภายหลัง
การทดลองสอนของกลุ่มที่ใช้วิธีการกลุ่มสัมพันธ์ ในแต่ละระดับพัฒนาการทางสติปัญญาทั้ง 3 ชั้น
คือ ชั้นก้าวไปสู่ขั้นรูปธรรม ขั้นรูปธรรม และชั้นก้าวไปสู่ขั้นนามธรรม มีความแตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่าระดับพัฒนาการทางสติปัญญาทั้ง 3 ชั้น ของกลุ่มที่ใช้
วิธีการกลุ่มสัมพันธ์ ไม่มีผลต่อทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งไม่สอดคล้องกับ
สมมติฐานข้อ 2

การทดสอบสมมติฐานข้อ 3 "ผลรวมของระดับพัฒนาการทางสติปัญญาและวิธีการ
จะให้ผลต่อการเรียนรู้เรื่องความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน"

จากตาราง 6 และ 8 แสดงให้เห็นว่า ไม่มีผลรวม (interaction) ระหว่าง
ระดับพัฒนาการทางสติปัญญาและวิธีการ หมายความว่า ไม่มีผลรวมกันระหว่างวิธีการสอน
และระดับพัฒนาการทางสติปัญญา มากพอที่จะทำให้ คะแนนความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติ
ต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

ตอนที่ 3 การทดสอบความคงทนของการเรียนรู้ (Retention) ของกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 กลุ่ม ที่ใช้วิธีการแตกต่างกัน โดยเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนการทดสอบ ครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สามและเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบครั้งที่สองกับครั้งที่สาม เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 4

การทดสอบสมมติฐานข้อ 4 "การใช้วิธีการแตกต่างกัน ทำให้มีความคงทนของการเรียนรู้เรื่องความเชื่อมั่นในตนเองต่างกันดังนี้"

4.1 กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์จะมีความคงทนของการเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง

4.2 กลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมดาไม่มีความคงทนของการเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง"

ตาราง 12 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความรู้ความเข้าใจ เรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง จากคะแนนการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สาม และครั้งที่สองกับครั้งที่สาม ในกลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์

ค่าสถิติ	การทดสอบ	ความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง			
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3
\bar{X}		21.80	24.93	25.10	24.93
n		30	30	30	30
Sd		3.45		3.55	
t		4.97*		0.26	

$$t_{.05} = 2.045, df = 29$$

จากตาราง 12 แสดงว่า คะแนนความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง จากการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สาม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่คะแนนจากการทดสอบครั้งที่สองกับครั้งที่สาม มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ไปแล้วเป็นเวลา 15 วัน มีความคงทนของการเรียนรู้ ด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4.1

ตาราง 13 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง จากคะแนนการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สาม และครั้งที่สองกับครั้งที่สาม ในกลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์

ค่าสถิติ	การทดสอบ	ทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง			
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3
\bar{X}		160.97	164.67	166.83	164.67
n		30	30	30	30
Sd		9.34		9.15	
t		2.17*		1.30	

$$t_{.05} = 2.045, \quad df = 29$$

จากตาราง 13 แสดงว่า คะแนนทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง จากการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สามมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่คะแนนจากการทดสอบครั้งที่สองกับครั้งที่สามมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ไปแล้วเป็นเวลา 15 วัน มีความคงทนของการเรียนรู้ ด้านทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4.1

ตาราง 14 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่น
ในตนเอง จากการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สาม และครั้งที่สองกับครั้งที่สาม ในกลุ่มที่ใช้
วิธีสอนแบบธรรมชาติ

ค่าสถิติ	ความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง			
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3
\bar{x}	21.63	23.30	25.13	23.30
n	30	30	30	30
sd	4.67		3.78	
t	1.95		2.66*	

$$t_{.05} = 2.045, df = 29$$

จากตารางแสดงว่า คะแนนความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง จาก
การทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สาม มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่คะแนน
จากการทดสอบครั้งที่สองกับครั้งที่สาม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
หมายความว่ากลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมชาติไปแล้วเป็นเวลา 15 วัน ไม่มีความคงทนของ
การเรียนรู้ความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน
ข้อ 4.2

ตาราง 15 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง จากการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สาม และครั้งที่สองกับครั้งที่สาม ในกลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบ บรรรมคา

ค่าสถิติ	การทดสอบ	ทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง			
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3
\bar{X}		156.43	154.90	160.50	154.90
n		30	30	30	30
Sd		9.19		10.88	
t		0.91		2.82 *	

$$t_{.05} = 2.045, df = 29$$

จากตารางแสดงว่า คะแนนทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง จากการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สาม มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่คะแนนจากการทดสอบครั้งที่สองกับครั้งที่สาม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่า กลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบบรรรมคาไปแล้วเป็นเวลา 15 วัน ไม่มีความคงทนของการเรียนรู้ด้านทัศนคติต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4.2

ตาราง 16 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความรู้ความเข้าใจ เรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง จากคะแนนการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สาม และคะแนนการทดสอบครั้งที่สองกับครั้งที่สาม ในวิธีควบคุม

การทดสอบ ค่าสถิติ	ความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง			
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3
\bar{X}	22.53	21.87	22.57	21.87
n	30	30	30	30
sd	3.88		2.83	
t	0.94		1.35	

$$t_{.05} = 2.045 , df = 29$$

จากตาราง 16 แสดงว่า คะแนนความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง จากการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สาม และครั้งที่สองกับครั้งที่สาม ในกลุ่มที่ใช้วิธีควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า ภายหลังจากการทดสอบครั้งที่สองไปแล้วเป็นเวลา 15 วัน ความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่แตกต่างไปจากครั้งที่หนึ่ง และครั้งที่สอง

ตาราง 17 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติต่อความเชื่อมั่นในตนเองจากการทดสอบ
การทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สาม และครั้งที่สองกับครั้งที่สาม ในวิธีควบคุม

ค่าสถิติ	การทดสอบ	ทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง			
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3
\bar{x}		158.53	158.20	158.37	158.20
n		30	30	30	30
Sd		9.76		8.00	
t		0.19		0.11	

$$t_{.05} = 2.045, df = 29$$

จากตาราง 17 แสดงว่า คะแนนทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง จากการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สาม และครั้งที่สองกับครั้งที่สาม ในกลุ่มที่ใช้วิธีควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า ภายหลังจากการทดลองสอนไปแล้วเป็นเวลา 15 วัน ทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่แตกต่างไปจากครั้งที่หนึ่ง และครั้งที่สอง

จากการทดสอบความคงทนของการเรียนรู้ (Retention) แสดงว่า ในกลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์จะมีความคงทนของการเรียนรู้ ทั้งทางด้านความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง แต่กลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมดา นั้น ไม่มีความคงทนของการเรียนรู้ ทั้งทางด้านความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษากันคว้า

1. เพื่อจะได้ทราบว่าการสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองแก่กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ กับกลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมดา และกลุ่มควบคุม ทั้ง 3 กลุ่มนี้ กลุ่มใดจะได้รับการเรียนรู้ มากที่สุดในด้านต่อไปนี้

1.1 ความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง

1.2 ทักษะการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง

2. เพื่อศึกษาความผลของการสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ จะมีผลแตกต่างกันระหว่างเด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกันหรือไม่อย่างไร

3. เพื่อศึกษารวม (Interaction) ของวิธีการสอนและระดับพัฒนาการทางสติปัญญาที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเอง

4. เพื่อศึกษาความคงทนของการเรียนรู้ (Retention) เรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง จากการใช้วิธีการสอนต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษากันคว้าครั้งนี้ เป็นเด็กที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน ประถมศึกษา ปีการศึกษา 2524 จำนวน 90 คน โดยสุ่มตัวอย่างจากเด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญา 5 ชั้น คือ

1. ชั้นก้าวไปสู่ขั้นรูปธรรม (The Transitional to Concrete Operations) จำนวน 30 คน

2. ขั้นรูปธรรม (The Period of Concrete Operations) จำนวน 30 คน

3. ขั้นก้าวไปสู่ขั้นนามธรรม (The Transitional to Formal Operations)

จำนวน 30 คน

เมื่อได้กลุ่มตัวอย่าง 90 คนแล้ว แบ่งเป็นสามกลุ่มคือ กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ 30 คน กลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมดา 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน ซึ่งแต่ละกลุ่มประกอบด้วยเด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาทั้งสามขั้น ขั้นละ 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง จำนวน 34 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. แบบทดสอบวัดทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง จำนวน 41 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. เครื่องมือวัดระดับพัฒนาการทางสติปัญญาตามทฤษฎีของเพียเจต์ ซึ่งประกอบด้วย

3.1 เครื่องมือวัดระดับพัฒนาการทางสติปัญญาในชั้นปฏิบัติการด้วยรูปธรรม ซึ่งใช้เครื่องมือ 3 ชุดคือ

ก. เครื่องมือวัดการรวมประเภท (Class Inclusion)

ข. เครื่องมือวัดเรื่องการอนุรักษ์ปริมาณต่อเนื่อง (Conservation of Continuous) Quantity)

ค. เครื่องมือวัดการอนุรักษ์น้ำหนัก (Conservation of Weight)

3.2 เครื่องมือวัดระดับพัฒนาการทางสติปัญญาในชั้นปฏิบัติการด้วยนามธรรม

4. โครงการสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง โดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอน

แบบธรรมดา

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล ทำตามลำดับดังนี้คือ

1. ทำการทดสอบกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง

2. ทำการทดลองสอนหลังจากการทดสอบในข้อ 1 ไปแล้วเป็นเวลา 15 วัน โดยใช้วิธีการที่แตกต่างกันคือ

กลุ่มที่ 1 ทดลองสอนโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งแบ่งกิจกรรมออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. กิจกรรมเตรียมตัวเด็กในการเขียนด้วยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ ใช้เวลา 1/2 วัน
2. กิจกรรมที่สอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองใช้เวลา 1 1/2 วัน ตาม

โครงการสอนในภาคผนวก ค

กลุ่มที่ 2 ทดลองสอนโดยวิธีสอนแบบธรรมชาติ ผู้สอนจะสอนโดยวิธีบรรยาย เถานิทาน อภิธาน อภิปราชและร่ายกันสุรย์ เป็นต้น ใช้เวลาในการสอน 3 ชั่วโมงติดต่อกัน ตามโครงการสอนในภาคผนวก ค

หมายเหตุ การทดลองสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองในกลุ่มที่หนึ่ง และกลุ่มที่สองนี้ ผู้วิจัย เป็นผู้สอนเองทั้งสองกลุ่ม

กลุ่มที่ 3 ไม่ได้รับการสอนโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอนแบบธรรมชาติ ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มควบคุม

3. นำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองชุดเดิมไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มทันที หลังจากการทดลองสอนแล้ว

4. หลังจากนั้นอีก 15 วัน ทำการทดสอบอีกครั้งด้วยแบบทดสอบชุดเดิมกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม

5. นำผลที่ได้จากการทดสอบมาทำการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

✓ การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำผลจากการทดสอบมาตรวจวิเคราะห์ตามเกณฑ์การให้คะแนนที่ได้กำหนดไว้

2. ทำสถิติพื้นฐานของคะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง

3. ทดสอบข้อทดลองเบื้องต้นของสถิติที่จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบ

3.1 การแจกแจงแบบโค้งปกติ (Normal Distribution)

3.2 ความเป็นเอกลักษณะของความแปรปรวน (Homogeneity of

Variance)

4. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการทดสอบครั้งที่ 1 (Pre - test) และการทดสอบครั้งที่ 2 (Post - test) ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม

5. ทดสอบความแตกต่างของผลการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง จากการทดสอบครั้งที่หนึ่งและครั้งที่สองของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนรวม (ANCOVA) โดยใช้คะแนนจากการทดสอบครั้งแรกเป็นตัวแปรร่วม

6. เมื่อหาตัววิเคราะห์ความแปรปรวนรวมมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว จึงเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้ Newman - Keuls Test

7. ทดสอบความแตกต่างของผลการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง จากการทดสอบครั้งที่หนึ่ง และครั้งที่สองของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนรวม (ANCOVA) โดยใช้คะแนนจากการทดสอบครั้งแรกเป็นตัวแปรร่วม

8. ทดสอบความแตกต่างระหว่างการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สาม และระหว่างการทดสอบครั้งที่สองกับครั้งที่สามของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม เพื่อพิจารณาความคงทนของการเรียนรู้ (Retention) โดยใช้ t - test

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เมื่อทดลองสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองแล้ว ผลปรากฏว่า กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอนแบบธรรมชาติมีความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง เพิ่มขึ้นจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มควบคุมมีความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างจากเดิมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ เรื่องความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า การทดลองสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ วิธีสอนแบบธรรมชาติ และวิธีควบคุมส่งผลให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจ เรื่องความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า

2.1 กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์มีความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 กลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมชาติมีความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์มีความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างจากกลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมชาติอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า การทดลองสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง โดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ วิธีสอนแบบธรรมชาติ และวิธีควบคุมลงผลให้เด็กมีทัศนคติต่อความเชื่อมั่นในตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า

3.1 กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์มีทัศนคติต่อความเชื่อมั่นในตนเองดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 กลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมชาติมีทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์มีทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างจากกลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมชาติอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ พบว่า ในกลุ่มเด็กที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ พบว่า ในกลุ่มเด็กที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกัน มีทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6. ผลการศึกษารวม (Interaction) ของระดับพัฒนาการทางสติปัญญา และวิธีการ พบว่า ไม่มีผลรวมของระดับพัฒนาการทางสติปัญญาและวิธีการ

7. ผลการศึกษาคงทนของการเรียนรู้ (Retention) ด้านความรู้

ความเข้าใจ เรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง เมื่อสิ้นสุดการทดลองผ่านไปแล้วเป็นเวลา 15 วัน ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า

7.1 กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ มีความคงทนของการเรียนรู้ โดยมีความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง สูงกว่าผลการทดสอบครั้งที่หนึ่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.2 กลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมดา ไม่มีความคงทนของการเรียนรู้ โดยมีความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง แตกต่างจากผลการทดสอบครั้งที่หนึ่งอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

7.3 กลุ่มควบคุมมีความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง แตกต่างจากผลการทดสอบครั้งที่หนึ่งอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

8. ผลการศึกษาความคงทนของการเรียนรู้ (Retention) ด้านทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง เมื่อสิ้นสุดการทดลองผ่านไปแล้วเป็นเวลา 15 วัน ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า

8.1 กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ มีความคงทนของการเรียนรู้ โดยมีทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง สูงกว่าผลการทดสอบครั้งที่หนึ่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8.2 กลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมดา ไม่มีความคงทนของการเรียนรู้ โดยมีทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง แตกต่างจากผลการทดสอบครั้งที่หนึ่งอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

8.3 กลุ่มควบคุมมีทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างจากผลการทดสอบครั้งที่หนึ่งอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

1. ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ภายหลังจากทดลองแล้ว พบว่า ทั้ง 3 กลุ่มมีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอน

แบบธรรมชาติ มีความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มทั้งสองได้รับการสอนเรื่องความเชื่อมั่น
 ในตนเองอย่างมีระบบคือมีผู้สอนโดยตรง มีโครงการสอนที่ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อหา
 และกิจกรรมที่แน่นอน จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มนี้ ได้รับความรู้ความเข้าใจมากกว่า
 กลุ่มควบคุมซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับการสอนโดยตรงจากผู้สอน ได้รับความรู้จากประสบการณ์
 และสิ่งทรงพบทั่ว ซึ่งอาจเป็นคำสั่งสอนของพ่อแม่ ครู ผู้ใหญ่ ที่ไต่อบรมเลี้ยงดู หรืออาจจะ
 ได้จากการปฏิบัติตนของผู้ที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งการได้รับความรู้โดยวิธีนี้ ไม่กว้างขวางครอบคลุม
 เนื้อหา อีกประการหนึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มนี้ผู้สอนได้ใช้อุปกรณ์และกิจกรรมประกอบ
 การเรียนการสอน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้อย่างเข้าใจมากขึ้น ดังที่ บุษิน พินิชกุล
 (บุษิน พินิชกุล 2522 : 100) ได้กล่าวถึงการใช้อุปกรณ์นั้น เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เด็ก
 สนใจในบทเรียน ช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้เร็ว และจดจำได้นาน นอกจากนี้ แมคโคลแมน

(Maccolman 1975 : 109 - A) วัตต์ (Watt 1965 : 1519 - A)
 และ จีรารัตน์ จีรวาทย์ (จีรารัตน์ จีรวาทย์ 2514 : 51 - 53) ได้ทำการวิจัย
 พบว่า การใช้อุปกรณ์และกิจกรรมต่าง ๆ ในการสอนจะช่วยส่งเสริมด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 และทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น

เมื่อนำคะแนนความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองที่ปรับแล้วของกลุ่มที่
 ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอนแบบธรรมชาติมาเปรียบเทียบกัน พบว่า คะแนนความรู้ความเข้าใจ
 เรื่องความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าการสอนเรื่อง
 ความเชื่อมั่นในตนเองด้วยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอนแบบธรรมชาติได้ผลเช่นเดียวกัน ทั้งนี้
 อาจเห็น เพราะว่าการสอนทั้งสองวิธีนี้ใช้เนื้อหาความรู้เหมือนกันทุกประการ และใจผู้สอนคน
 เดียวกันซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ เสริมศิริ เมนะเทวต (เสริมศิริ เมนะเทวต 2519 :
 50) ในหัวข้อ "การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาหลักการสอนหน่วยโรงเรียนประถมศึกษา
 โดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอนแบบธรรมชาติในชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา"
 พบว่า การสอนที่ช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เด็กมีความสนใจ มีความกระตือรือร้น
 มีอันอยู่กับบุคลิกภาพของผู้สอน ซึ่งมีอิทธิพลทำให้เกิดมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ซึ่งอาจเป็นด้วยเหตุนี้

ที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการวิจัยของสุภาพรณ พวงจันเพชร (สุภาพรณ พวงจันเพชร 2520 : 48 - 50) ที่ทำการวิจัยเรื่อง "การขอส่งคนศึกษาหน่วยคุณธรรมสร้างเสริมลักษณะนิสัยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6" ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบธรรมดา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แม้พัฒนาการทางความรู้ของสัมพันธ์สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบธรรมดา และยังสอดคล้องกับการวิจัยของ ชาลี นาคทัต (ชาลี นาคทัต 2524 : 43 - 44) ซึ่งพบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาศีลธรรมหน่วยศาสนากับการดำเนินชีวิต และความมีวินัยแห่งตน โดยใช้บทเรียนที่สอนด้วยวิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอนแบบปรกติ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เด็กที่เรียนโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีความกระตือรือร้น และมีความสนใจต่อการเรียน และทำงานตามที่มอบหมายให้ได้อย่างเต็มที่

แม้ว่าจะเน้นความรู้ความเข้าใจ หลังทดลองของกลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอนแบบธรรมดาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติก็ตาม แต่เมื่อทดสอบความคงทนของการเรียนรู้ หลังจากทดลองสอนไปแล้ว 15 วัน พบว่ากลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์มีความคงทนในการเรียนรู้ ส่วนกลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมดาไม่มีความคงทนในการเรียนรู้ ซึ่งจะพูดต่อไปในตอนอภิปรายความคงทนของการเรียนรู้ ดังนั้น วิธีการสอนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ก็มีแนวโน้มทำให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมันในตนเองของนักเรียนดีขึ้นกว่าการสอนด้วยวิธีสอนแบบธรรมดา

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมันในตนเองของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ภายหลังจากทดลองสอนพบว่า ทั้ง 3 กลุ่มมีทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมันในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยที่ปรับจนวนมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์มีทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมันในตนเองดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะกลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ได้รับความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น เด็กมีความกระตือรือร้น มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมโดยทั่วถึง รู้จักคิดหาเหตุผลด้วยตนเอง ประกอบกับการเรียนเป็นกลุ่ม ทำให้เด็กได้

แลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยการวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งกันและกันตลอดเวลา และการที่เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านทัศนคติ และพฤติกรรมซึ่งสอดคล้องกับ ซิมบาร์โด (Zimbardo 1969 : 20) ที่กล่าวว่า กลุ่มเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านทัศนคติ และพฤติกรรม ส่วนกลุ่มความคุมซึ่งไม่ได้รับความรู้ความเข้าใจจากการสอนโดยตรง ได้รับความรู้ความเข้าใจจากการอบรมสั่งสอนที่ในกว้างขวางครอบคลุมเนื้อหา ซึ่งไม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ เพราะทัศนคติคือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ (เชิดศักดิ์ โฉวสินธุ์ 2520 : 38 - 40) และสอดคล้องกับ ประภา เพ็ญสุวรรณ (ประภา เพ็ญสุวรรณ 2520 : 64 - 66) ที่กล่าวว่า ทัศนคติขึ้นอยู่กับ การที่บุคคลประเมินผลต่อสิ่งเร้าแล้ว เปลี่ยนมาเป็นความรู้สึกภายในที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจ ในการที่จะแสดงพฤติกรรม ดังนั้นกลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ และประสบการณ์ ในเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรม สูงกว่ากลุ่มควบคุม

เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยที่ปรับแล้วของคะแนนทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง ของกลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมดา และกลุ่มควบคุม พบว่า ทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เพราะว่ากลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมดา ไม่ได้รับการกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการเรียนที่เข้มแข็งเป็นกลุ่มย่อย ไม่ได้ศึกษาวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์ หรือตัดสินใจหาช่วยตนเอง ดังเช่น ซาฮูจีย อินทรประวัติ (สาฮูจีย อินทรประวัติ 2522 : 79) ได้พบว่าการสอนแบบธรรมดา เป็นการสอนที่ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างแท้จริง จึงทำให้ไม่เปลี่ยนแปลงทัศนคติ ซึ่งก็สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชัยนาท นาคบุปผา (ชัยนาท นาคบุปผา 2513 : 15) ที่ว่า การจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนโดยการกระทำจะเป็นแนวที่ช่วยแก้ไขเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเด็กในทางที่ถูกต้องยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ กลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมดาที่ทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุม แต่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเองที่ปรับแล้วของกลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอนแบบธรรมชาติมาเปรียบเทียบกันพบว่า ทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความเชื่อมั่นในตนเองจะเกิดขึ้นกับเด็กที่ประสบความสำเร็จในการกระทำสิ่งต่าง ๆ อยู่เสมอ บุคคลยิ่งประสบความสำเร็จมากเท่าไร ย่อมมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นเท่านั้น และเขาจะรู้สึกว่าการกระทำไม่ถูกต้อง หรืออยู่เฉยๆ จากบุคคลอื่น ทำให้ความยุ่งยากใจต่าง ๆ ลดลงหรือหมดไปอันมีผลทำให้มีความคิดที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น สามารถรับฟังความคิดเห็นหรือคำนิยมของผู้อื่นด้วยลักษณะของบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์แล้ว (Child Study Association of America, 1952: 185 - 186) ซึ่งกลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ได้ให้เด็กร่วมทำกิจกรรม เกมต่าง ๆ โดยแบ่งเป็นกลุ่มย่อยให้เด็กมีอิสระในทางความคิดในการทำงาน ให้เขาได้รู้จักคิดวิเคราะห์หาเหตุผล และยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมกลุ่มด้วยจึงทำให้เด็กในกลุ่มนี้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง แต่ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เพียง 2 วัน วันละ 6 ชั่วโมง เป็นเวลาเพียง 12 ชั่วโมงเท่านั้น จึงไม่ส่งผลให้ทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์กับกลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมชาติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ ฉันทนา ภาคบังกช (ฉันทนา ภาคบังกช 2517 : 58) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการสอนสังคมศึกษา หน่วย "วันสำคัญของชาติ" ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ ผลปรากฏว่าภายหลังจากสอนมีทัศนคติค่านิยมมนุษย์สัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบธรรมชาติ และไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ วิริยะ บุญชนะนิวาสน์ (วิริยะ บุญชนะนิวาสน์ 2523 : 50 - 55) ที่ศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนจริยธรรมโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กับการสอนแบบธรรมชาติ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนที่สอนด้วยวิธีกลุ่มสัมพันธ์มีทัศนคติทางจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่สอนด้วยวิธีธรรมชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แต่อย่างไรก็ตาม คะแนนเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมชาติ และเมื่อทดสอบความคงทนของการเรียนรู้เกี่ยวกับทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง หลังจากทดลองสอนไปแล้ว

15 วัน พบว่า กลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์มีความคงทนของการเรียนรู้ ส่วนกลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมดาไม่มีความคงทนของการเรียนรู้ ดังจะได้นำกล่าวต่อไปในตอนอภิปรายผลเรื่องความคงทนของการเรียนรู้ ดังนั้นจึงแสดงให้เห็นว่าวิธีกลุ่มสัมพันธ์แบบไวน์มีย์ ให้เด็กมีทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเองดีกว่าวิธีสอนแบบธรรมดา

3. ผลการสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง โดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์แก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกัน พบว่า ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาขั้นก้าวไปสู่ขั้นรูปธรรม ขั้นรูปธรรม และขั้นก้าวไปสู่ขั้นนามธรรม ซึ่งเป็นช่วงที่ใกล้เคียงกัน คืออายุประมาณ 10 - 12 ปี แต่อย่างไรก็ตามผลจากคะแนนการทดสอบความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนทำการทดลองสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นการยืนยันได้ว่าการทดลองสอนดังกล่าวทำให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติในเรื่องนี้สูงขึ้น ดังนั้นควรนำวิธีกลุ่มสัมพันธ์สอนความเชื่อมั่นในตนเองตั้งแต่เด็ก มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาขั้นก้าวไปสู่ขั้นรูปธรรม หรือตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

4. จากการศึกษาผลรวม (Interaction) ของระดับพัฒนาการทางสติปัญญา และวิธีการ พบว่า ไม่มีผลรวมระหว่างระดับพัฒนาการทางสติปัญญา และวิธีการ แสดงว่าเมื่อใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ วิธีสอนแบบธรรมดา และวิธีควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการสอนเลย กับกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกันทั้ง 3 ระดับ ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งทางด้านความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง

5. จากการศึกษารื่องความคงทนของการเรียนรู้ (Retention) ภายหลังจากการทดลองผ่านไปแล้วเป็นเวลา 15 วัน ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีการแตกต่างกัน พบว่ากลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์มีความคงทนของการเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง ส่วนกลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบธรรมดาไม่มีความคงทนของการเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง ทั้งนี้เพราะวิธีกลุ่มสัมพันธ์ ได้ตั้งจุดมุ่งหมายในการสอนให้สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาและเป้าหมายของการศึกษา จัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็นกิจกรรมให้เด็ก โดยลงมือกระทำจริง โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยเพื่อให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากยิ่งขึ้น โดยร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ได้เกิดวิเคราะห้ซึ่งทำให้เด็กเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง และสามารถประเมินพฤติกรรมของตนเองและความสัมพันธ์กับผู้อื่น (เขาวพา เกษะคุปต์ 2516 : 159 - 183) ย่อมส่งผลให้เด็กจดจำเนื้อหาที่เรียนได้ดีกว่าวิธีสอนแบบธรรมดา ที่ไม่ได้ให้เด็กได้วิเคราะห้และจัดประสบการณ์ สถานการณ์จำลองให้เด็กได้คิดแก้ปัญหา ซึ่งผลงานวิจัยนี้สอดคล้องกับนพพา ธงอินเนตร (นพพา ธงอินเนตร 2521 : 55 - 58) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลการสอนวิชาเรขาคณิต "หน่วยรูปสี่เหลี่ยม" โดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอนแบบธรรมดาในระดับปีที่ 5 พบว่า เมื่อเรียนผ่านไป 1 เดือน นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ยังสามารถคงพัฒนาการด้านสัมฤทธิ์ผลของการเรียนไว้ได้ในระดับเดียวกับตอนที่เรียนจบใหม่ ๆ และทัศนคติด้านมนุษยสัมพันธ์ยังดีขึ้นกว่าเดิมที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ส่วนนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบธรรมดา ไม่มีความคงทนด้านสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน และทัศนคติก็ไม่เปลี่ยนแปลงลงจากเดิม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรา จตุรพิชพร (อัจฉรา จตุรพิชพร 2523 : 49 - 54) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสอนจริยธรรมด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์" พบว่า หลังจากสอนไปแล้ว 1 เดือน ทัศนคติทางด้านจริยธรรม 3 คุณลักษณะคือ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบยังสามารถพัฒนาการอยู่ได้ตลอดระยะเวลา 1 เดือน

จากการวิจัยดังกล่าวนี้ จะเห็นว่าวิธีกลุ่มสัมพันธ์เป็นวิธีที่เหมาะสมวิธีหนึ่งที่จะนำไปใช้กับการเรียนการสอนคุณธรรมเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นนามธรรม ถึงแม้ว่าวิธีกลุ่มสัมพันธ์จะไม่แตกต่างกับวิธีสอนแบบธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับการพัฒนาการทางสติปัญญาของกลุ่มตัวอย่างยิ่งทั่วไปจึงไม่สามารถคิดแบบนามธรรมได้เท่าที่ควร และเวลาอาจน้อยไป แต่วิธีกลุ่มสัมพันธ์ก็มีแนวโน้มที่ทำให้ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าวิธีสอนแบบธรรมดา และมีความคงทนในการเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติด้วย เพราะวิธีกลุ่มสัมพันธ์เน้นการคิดวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากความรู้สึที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสิ่งที่ได้ร่วมกิจกรรมกับสมาชิกในกลุ่ม ช่วยทำให้เด็กค้นพบแนวความคิดที่ต้องการได้ถูกต้อง และสามารถสรุปหลักเกณฑ์ได้ด้วย ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมด้วยการปฏิบัติอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของการศึกษา (ประภา เพ็ญสุวรรณ 2520 : 20) และเป็นสิ่งสำคัญของการเรียนการสอนจริยธรรมด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ทางการศึกษา

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า วิธีกลุ่มสัมพันธ์เป็นวิธีที่ดีกว่าการสอนแบบธรรมดา จึงควรนำวิธีกลุ่มสัมพันธ์สอนความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่เด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เช่น กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร หรือโรงเรียนควรรอบรมครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถ กล้าแสดงออก มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการสร้างความคุ้นเคยให้แก่เด็ก เพื่อจะได้ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ในการสอนจริยธรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ถ้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จะนำวิธีกลุ่มสัมพันธ์สอนจริยธรรมแก่เด็กแล้ว ควรปรับปรุงเวลาในการเรียนการสอนด้วย เพราะวิธีกลุ่มสัมพันธ์จะต้องใช้เวลาาน เนื่องจากให้เด็กได้ร่วมกิจกรรมทำให้เกิดประสบการณ์ตรง เช่นการจัดเวลาเรียนอาจจัดเป็นเดือนละครั้ง ๆ ละประมาณ 3 ชั่วโมง หรืออาจจะนำวิชาที่เกี่ยวข้อง

กับเรื่องที่จะสวดแผารวมกันและสอนไปด้วยกัน สิ่งอาจทำให้การจักเวลาเรียนได้สะดวกยิ่งขึ้น

2. แนวทางวิจัย

2.1 จากการวิจัยพบว่า การนำวิธีกลุ่มสัมพันธ์สอนความเชื่อมั่นในตนเอง แก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกัน 3 ชั้น หรือระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ไม่แตกต่างกัน แต่มีความคงทนในการเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง ฉะนั้นควรนำวิธีกลุ่มสัมพันธ์ไปทดลองสอนแก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาค่ำกว่าชั้นก้าวไปสู่ขั้นรูปธรรม หรือระดับต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อศึกษาว่าจะสอนเรื่องนี้ในระดับชั้นใดได้ผลดีที่สุด

2.2 ควรนำวิธีกลุ่มสัมพันธ์และวิธีการสอนอื่น หากมีที่พลรวมระหว่างวิธีสอนกับกลุ่มวิชาต่าง ๆ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลของการสอนว่าวิธีการสอนใดจะส่งผลให้การเรียนการสอนในกลุ่มวิชาใดได้ผลดีที่สุด

2.3 ควรทดลองสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น การอบรมเลี้ยงดู ฐานะทางเศรษฐกิจ

2.4 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเองกับคุณธรรมด้านอื่น ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.5 ควรนำวิธีกลุ่มสัมพันธ์ไปทดลองสอนคุณธรรมด้านอื่น ๆ ที่เน้นนามธรรม ให้แก่เด็กทุกระดับชั้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลทิพย์ อธิสาร การเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ หน่วย "แรงธรรมชาติ" โดยวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนปกติระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 วิทยาลัยเกษตร กศ.บ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2523, 155 หน้า
อัครสำเนา
- การศานา, กรม กระทรวงศึกษาธิการ คู่มือวิจัยศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 โรงพิมพ์ การศึกษา 2522, 119 หน้า
- จิราภรณ์ อธิเวทย์ การทดลองสอนวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เวลาเพียงครึ่ง และสัปดาห์ วิทยานิพนธ์ กศ.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514, 80 หน้า อัครสำเนา
- ฉันทนา ภาคขงทอง การสวนศึกษายาว "วันคล้ายของชาติ" ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วย กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ วิทยานิพนธ์ กศ.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517, 164 หน้า
อัครสำเนา
- ชวลี นาคทัต อิทธิพลของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาที่รวบรวม ปริมาณนิพนธ์ กศ.บ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 189 หน้า
อัครสำเนา
- ชัญนาด นาคบุเปา โลกของวีรบุรุษ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2515,
156 หน้า
- ชูชีพ อ่อนโลกสูง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความกังวล ความเชื่อมั่นใน ตนเองกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี ปริมาณนิพนธ์ กศ.บ. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 209 หน้า อัครสำเนา
- ชูศรี นลิกเพชร ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความเชื่อมั่นในตนเองและ คุณธรรมแห่งพลเมืองดี ปริมาณนิพนธ์ กศ.บ. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2517, 101 หน้า อัครสำเนา

เช็กศักดิ์ ไชวาสน์ การวิจัยเกี่ยวกับระบบคลังภาพ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2520, 130 หน้า

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และบุญยิ่ง เจริญยิ่ง อิทธิพลของสังคมต่อทัศนคติของวัยรุ่น
 สถาบันระหว่างชาติสำหรับคารกนควาวิจัยเด็ก รายงานการวิจัยฉบับที่ 18 2518,
 136 หน้า

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเด็ญพร ปัจฉิมิก จริยธรรมของเยาวชนไทย รายงาน
 การวิจัยฉบับที่ 21 สถาบันวิจัยสังคมศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 โรงพิมพ์การศาสนา 2520, 239 หน้า อีคสำเนา

ทัศนดา แชนนี กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1 บุรพาคือการพิมพ์ 2522,
 249 หน้า

ทัศนดา เทียนเสน "กระบวนการเรียนรู้โดยการทำงานกลุ่ม" วารสารศึกษาศาสตร์
 31(5) : 5 - 6 มกราคม 2515

นิพนธ์ แจ่งเอียด การศึกษานักเรียนสองแก้ว ความเชื่อมั่นในตนเอง และความภูมิใจ
ในตนเองของนักเรียนชั้น มศ. 3 ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดอุตรดิตถ์
 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 60 หน้า
 อีคสำเนา

นิยม นิมตระกูล กระบวนการกลุ่ม หัดดโกศลการพิมพ์ 2522,

บัญชา ศรีประมง กิจกรรมเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ อมรินทร์การพิมพ์ 2521, 253 หน้า

ประภา เพ็ญสุวรรณ ทัศนคติ : การจัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย กรุงเทพฯ ฯ
 ไทยวัฒนาพานิช 2520, 143 หน้า

นงศา วงอินเนตร การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาเรขาคณิตโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์
และวิธีการสอนแบบบรรยายในอันประถมศึกษาปีที่หก วิทยานิพนธ์ คม. จุฬาลงกรณ์-
 มหาวิทยาลัย 2521, 231 หน้า อีคสำเนา

มนัส รัตนกิจฉก ฉ. อุทัย "วิจัยศึกษาพัฒนาประเทศ" นิตรกร 21(13) : 13 - 19
 กรกฎาคม 2521

- เขาวพา เกษะคุปต์ ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนในระดับประถมศึกษา
 วิทยานิพนธ์ คม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517, 297 หน้า อักษรสำเนา
- ละบายมาก กรรหัตถ์ และจรรยา สุวรรณพิศ อิทธิพลของสังคมต่อพัฒนาการของเด็ก
ที่ตำบลป่า อําเภอมือง จังหวัดชลบุรี รายงานวิจัยฉบับที่ 5 ของสถาบันระหว่างชาติ
 สำหรับการศึกษาเรื่องเด็ก โรงพิมพ์บูรณา 2510, 164 หน้า
- วิจิตร วรุตมางกูร "การสร้างทศวรรษเชื่อมั่นในตนเองและการปรับปรุงบุคลิกภาพ"
ประชาบาล 11(4) : 8 กรกฎาคม 2521
- วิริยะ บุณยะนิวาสน์ การเปรียบเทียบการสอนจริยธรรมโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์
กับการสอนแบบธรรมการระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัย
 เกษตรศาสตร์ 2523, 145 หน้า อักษรสำเนา
- ส. สายสุเมธ "เรื่องความสำเร็จ" วัฒนธรรมไทย 15(10) : 37 - 40 ตุลาคม
 2519
- สมพงษ์ คีร์พัฒน์ ความสัมพันธ์ระหว่างวิถีการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่อมั่นในตนเอง และ
ความรู้สึกภูมิใจชอบ วิทยานิพนธ์ คก.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
 2517, 92 หน้า อักษรสำเนา
- สวนา พรพิชฌ์กุล จิตวิทยาทั่วไป พิมพ์ครั้งที่ 3 แสงรุ่งการพิมพ์ 2522, 159 หน้า
- สีปพนธ์ เกตุหัตถ์ "การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม" จุดยืนและทิศทางการศึกษาไทย
 สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย วัฒนาพานิช 2518, 189 หน้า
- สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม จิตวิทยาในห้องเรียน สำนักพิมพ์โอเดียนส์ไทร์
 2521, 186 หน้า
- สุภาพรพรณ ดวงจันทร์เพชร การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาศีลธรรมหน่วย "คุณธรรม
เสริมสร้างลักษณะนิสัย" โดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีสอนแบบบรรยาย
ในชั้นประถมศึกษาปีที่หก วิทยานิพนธ์ คม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519,
 145 หน้า อักษรสำเนา

- สุรเกียรติ์ ลิ้มเจริญ ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเอง ความวิตกกังวล
กับระเบียบวินัยในโรงเรียน ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์ ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2523, 86 หน้า อักษรย่อ
- เสริมสิริ เมนะแก้ว การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาหลักการสอนหน่วย "โรงเรียน
ประถมศึกษา โดยวิธีการบวนการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีสอนแบบธรรมชาติในชั้นประถมศึกษา-
มัธยมศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์ ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 134 หน้า
 อักษรย่อ
- อัจฉรา จตุรพิตรพร การใช้วิธีการบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในการสอนจริยธรรมระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์ ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2523,
 146 หน้า อักษรย่อ
- อัญญา (แสงอากาศ) ภาควิชาสังคม เรื่องยังไม่จบ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว นปป,
 35 หน้า
- Allport, G.S. "Attitude" in C. Merriam (ed) Handbooks of
Social Psychology. Worcester, Mass Clark University Press,
 1940. 810 p.
- Baldwin, Alfred L. Theories of Child Development. New York,
 John Wiley & Sons, Inc., 1968. 618 p.
- Blair, Glenn Myers, Educational Psychology. The Macmillan
 Company, New York, 1968. 650 p.
- Child Study Association of America. Our Children Today. New York,
 The Viking Press, 1952. 366 p.
- Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. New York,
 Harper and Brothers, Inc., 1970. 752 p.
- Ferguson, George K. Statistic Analysis. London, Mc Graw Hill
 Kogakusha, Ltd., 1971. 492 p.
- Good, Carter V Dictionary of Education. New York, Mc Graw Hill
 Book Company Inc., 1955. 681 p.
- Guilford, J.P. Fundamental Statistics in Psychology and Education
 4th ed., New York, Mc Graw - Hill Book Company Inc., 1965. 605 p.

- Kirk, Roger E. Experimental Design Procedures for The Behavioral Sciences. California, Wadsworth Publishing Company, Inc., 1968. 577 p.
- Lex, James. "Attitude Change of Seminary Students Associated with a Course in Group Dynamics," Dissertation Abstracts International. 33 (11) : 6093 - A.
- Lindquist, E.F. Design and Analysis of Experiments in Psychology and Education. Boston, Houghton Mifflin, 1953. 373 p.
- Maccollman, James Wesley, "Relationship between the Use of Learning Activity Packages, Group Activities and The Preferences of Student Toward the Social Studies Course," Dissertation Abstracts. 36 (1) : 109 - A, July, 1975.
- Mussen, Henry P. and other. Child Development and Personality. New York, Harper & Row, 1969. 569 p.
- Newcomb T.M. Social Psychology, New York, The Dryden Press, 1954. 591 p.
- Piaget, Jean. The Original of Intelligence in Children. trans. by Margaret Cook., New York, International Universities press, Inc., 1956. 419 p.
- Piaget, Jean and Barbel Inhelder. The Psychology of the Child. New York, Basic Books, Inc., 1969. 173 p.
- Remmers H.H. Introduction to Opinion and Attitude Measurement New York, Harper. 1954. 340 p.
- Smith, Henry C. Personality adjustment. New York, Mc Graw - Hill Inc., 1961. 616 p.
- Symonds, Addington F. Teaching Yourself Personality Efficiency London, The English University Press 1944. 233 p.
- Watt, Ann Borem. "Conceptual Clarification of Certain Geographic Terms Through The Use of Five Presentation Noder," Dissertation Abstracts. 26 (3) : 1519 - A, September, 1965.
- Winer, B.J. Statistical Principles in Experimental Design. 2 nd. ed., New York, Mc Graw - Hill, Inc., 1971. 907 p.
- Zimbardo, P. and B.E. Ebbeson. Influencing Attitudes Changing Behavior. New York Addison Wesley - Publishing Company Inc., 1969. 162 p.

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ภาคผนวก ก.

ตารางกำหนดน้ำหนักเนื้อหาและข้อสอบ

ภาคผนวก ข.

แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจเรื่อง ความเชื่อมั่นในตนเอง

ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจเรื่อง

ความเชื่อมั่นในตนเอง

แบบทดสอบวัดทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง

ค่าอำนาจจำแนก วิเคราะห์ตามรายข้อของแบบทดสอบวัดทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อ
มั่นในตนเอง

ภาคผนวก ค.

โครงการสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง โดยวิธีสอนแบบธรรมชาติ

โครงการสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง โดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์

ภาคผนวก ง.

เนื้อหาเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง

ภาคผนวก จ.

แสดงการทดสอบสมมติฐานเบื้องต้นของสถิติที่จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ภาคผนวก ก.
ตารางกำหนดน้ำหนักเนื้อหาและข้อสอบ

ตารางกำหนดหน้าหนังสือเรียน

เนื้อเรื่อง	เวลาที่ ใช้สอน	จำนวนข้อสอบ วัดความรู้ ความเข้าใจ	จำนวนข้อสอบ วัดทัศนคติ	จุดมุ่งหมาย	ข้อสอบ
1. ความหมายของความ ภูมิใจ	15 นาที	7	-	1. เข้าใจความ หมายและบอก ความหมายของคำ ภูมิใจในตนเองได้	ข้อสอบวัดความ รู้ความเข้าใจ ข้อ 1, 2, 4, 6, 7, 13, 23
2. ลักษณะของบุคลิกภาพ ตนเองและบุคลิกภาพ ในตนเอง	15 นาที	7	-	1. บอกลักษณะของบุ คลิกภาพที่ มีความเชื่อมั่นใน ตนเองและบุคลิกภาพ ที่เชื่อมั่นในตนเอง	ข้อสอบวัดความ รู้ความเข้าใจ ข้อ 5, 8, 9, 10, 11, 12, 14
3. มีความเชื่อมั่นใน ความสามารถและ ความกล้าหาญ และการกระทำ ที่ถูกต้อง	20 นาที	2	7	1. บอกถึงการกระทำ ที่แสดงถึงความ มั่นใจในการทำงาน ต่าง ๆ 2. บอกถึงการกระทำ ที่แสดงว่ารู้จัก ประมาณความสามารถ ของตนเอง	ข้อสอบวัดความ รู้ความเข้าใจ ข้อ 32, 34 ข้อสอบวัด ทัศนคติข้อ 7, 25, 30, 31
4. กล้าที่จะคิด ตัดสินใจอย่าง สุภาพและ ความเลื่อมใส ในทางที่ เหมาะสม	15 นาที	-	7	1. บอกถึงการกระทำ ที่แสดงถึงความ กล้าที่จะ ตัดสินใจทำ ความ ดีหรือ ปฏิบัติอย่าง สุภาพ	ข้อสอบวัดทัศน คติข้อ 1, 3, 19, 24, 37, 38, 39

ตารางกำหนดเนื้อหาหลัก เนื้อหาและข้อสอบ

เนื้อหาเรื่อง	เวลาที่ มีใจ สอน	จำนวนข้อทดสอบ ความรู้ ความเข้าใจ	จำนวนข้อทดสอบ วัดทัศนคติ	จุดมุ่งหมาย	ข้อสอบ
5. กล่าวยุติการหรือสิ่งที่ยังไม่ เป็นใจไว้ซึ่งชาวชาติ เมืองกับผู้อื่น และสามารถแยกแยะความผิดได้ และสามารถแสดงถึงคุณงามความดี	20 นาที	5	5	1. บอกถึงการกระทำที่ แสดงถึงความกล้าหาญ จะกล้าตายหรือสิ่งที่ยัง กล้าหาญแสดงออกซึ่ง ใจกล้าแข็งกับผู้อื่น	ข้อสอบวัด ความรู้ความ เข้าใจ ข้อ 15, 16, 28, 29 ข้อสอบวัด ทัศนคติ ข้อ 2, 7, 33, 41
6. กล่าวยุติการหรือสิ่งที่ยังไม่ เป็นใจไว้ซึ่งชาวชาติ เมืองกับผู้อื่น	10 นาที	2	2	1. บอกถึงการกระทำที่ แสดงถึงการกล้าหาญ เมื่อทำผิด	ข้อสอบวัด ความรู้ความ เข้าใจ ข้อ 26, 33 ข้อสอบวัด ทัศนคติ ข้อ 4, 21
7. ไม่ประมาทอย่างใด ๆ เห็นของคนอื่นหรือคนแปลกหน้า	10 นาที	1	5	1. บอกถึงการกระทำที่ แสดงถึงความไม่ประมาท อย่างที่ระมัดระวังเพื่อ ตนเองและทำอันตราย คนหมู่มากหรือคนแปลก หน้า	ข้อสอบวัด ความรู้ความ เข้าใจ ข้อ ข้อสอบวัด ทัศนคติ ข้อ 6, 8, 15, 16, 17

ตารางคำนวณค่าจ้าง, เงิน, เบี้ยหวัด และ ข้อสอบ.

เนื้อเรื่อง	เวลาที่ใช้สอน	จำนวนของข้อสอบความรู้ทางเนื้อหา	จำนวนของข้อสอบวัดทัศนคติ	จุดมุ่งหมาย	ข้อสอบ
๘. ผู้ปกครองผู้มีลูก ไม่อยากเลี้ยงนับว่า ทัศนคติใจแคบผู้ว่า จำนวนเอง ๘๒ ผู้ที่เลี้ยงเอง	15 นาที	2	๑	1. บอกลักษณะการเลี้ยงดูหา การจัดการกระทำที่แสดงถึงความรู้สึกตนเอง	ข้อสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ ข้อ 21, 3 ข้อสอบวัดทัศนคติข้อ 2
๙. มีความคิดที่เริ่มที่จะกระตือรือร้นใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน	๑ ชั่วโมง	-	1	1. บอกถึงการบริหารจัดการที่กระทำหรือเป็นสิ่งที่มองว่าดี ๆ ใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน	ข้อสอบวัดทัศนคติข้อ 27
10. ไม่ทำงานด้วยความเต็มใจของผู้นาย ก ข ค ละ ไ้ โดยไรเหตุผล ยกเว้นข้อที่อยู่ในความตั้งใจของตนเองไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับไม่ตั้งใจทำงานดีเงินของผู้นาย ก ข	15 นาที	2	5	1. บอกถึงการบริหารจัดการที่กระทำหรือไม่ 2. บอกถึงผลการเรื่องอะไรบางอย่าง ที่ลงผล 3. บอกถึงการบริหารจัดการที่กระทำในเรื่องใดก็ตามที่เห็นหรือตนเองอย่าง	ข้อสอบวัดความรู้ ความรู้ ความเข้าใจ ข้อ 1 ข้อสอบวัดทัศนคติข้อ 9, 18, 23, 30, 36

ตารางกำหนดน้ำหนักเนื้อหาสาระข้อสอบ

เนื้อหา	เวลาที่ ใช้ สอบ	จำนวนข้อ ทดสอบความรู้ ความเข้าใจ	จำนวนข้อ ทดสอบวัดทัศนคติ	จุดมุ่งหมาย	ข้อสอบ
11. กังใจจริงในการทำงานและกล้าเสี่ยงทำอะไรได้รวดเร็ว (มีสิ่งเสริมเหตุผล)	5 นาที	3	2	1. บอกถึงลักษณะการ กล้าใจทำงานได้รวดเร็ว 2. บอกถึงลักษณะการ กระทำที่แสดงถึงความ มีเหตุผล	ข้อสอบวัด ความรู้ความ เข้าใจข้อ 3, 22, 31 ข้อสอบวัด ทัศนคติข้อ 22, 31
12. มีความพอใจในสภาพ ของตนตามความสามารถ ของตน ไม่โอ้อวดถึง ความสามารถของตน	10 นาที	-	2	1. บอกถึงการกระทำ ที่แสดงถึงความสามารถ ของตน 2. บอกถึงการกระทำ ที่แสดงถึงความพอใจ ในสภาพของตนและ โอ้อวดในผลงานของ ตน	ข้อสอบวัด ทัศนคติข้อ 12 40
13. วิธีสร้างความสำเร็จ ในตนเองและประโยชน์ ที่ได้รับจากการมีความ เชื่อมั่นในตนเอง	10 นาที	3	-	1. บอกถึงวิธีการสร้าง ความสำเร็จในตนเอง 2. บอกถึงผลที่จะได้รับ จากการมีความเชื่อมั่น ในตนเอง	ข้อสอบวัด ความรู้ความ เข้าใจข้อ 19 20, 27

ภาคผนวก ข.

- แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง
- ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง
- ๕. แบบทดสอบวัดทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง
- ค่าอำนาจจำแนก วิเคราะห์ตามรายข้อของแบบทดสอบวัดทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง

แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง

คำชี้แจงในการตอบแบบทดสอบ

แบบทดสอบฉบับนี้ต้องการถามความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง
คะแนนที่ได้จากการทดสอบฉบับนี้ ไม่มีผลเกี่ยวข้องกับการสอบประจำภาคของนักเรียนแต่
ประการใด จึงขอให้นักเรียนตอบตามความรู้ที่นักเรียนมีอยู่ และพยายามทำทุกข้อด้วย
(แบบทดสอบมี 34 ข้อ)

ขอขอบคุณในการตอบแบบทดสอบเป็นอย่างดียิ่ง

วิธีตอบแบบทดสอบ

1. ให้นักเรียนอ่านคำถามให้ชัดเจน และตอบในกระดาษคำตอบเท่านั้น โดย
วิธีกาเครื่องหมาย (X) ลงบนตัวอักษรในกระดาษคำตอบ ซึ่งอยู่หน้าข้อความที่ถูกต้อง
ที่สุด

ตัวอย่าง

- ข้อ ๐) บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะมีคุณธรรมข้อใดมากที่สุด
- ก. ความกตัญญูแก่เวท
 - ข. ความสุภาพอ่อนน้อม
 - ค. ความรับผิดชอบ
 - ง. ความมีระเบียบวินัย

ถ้านักเรียนคิดว่าความรับผิดชอบถูกต้องที่สุด นักเรียนก็เลือกข้อ ค. ลงใน
กระดาษคำตอบ

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๐				X

2. ในกรณีที่นักเรียนเลือกคำตอบแล้ว แต่ต้องการเปลี่ยนคำตอบจากข้อ ค. เป็น
ข้อ ง. ให้ขีดเส้นฆ่าคำตอบเดิม แล้วกาเครื่องหมายใหม่ดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
			X	X

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตัวเอง

- 0) บุคคลที่มีความแน่ใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงได้แม้จะมี
สิ่งอันใดมาเป็นอุปสรรคก็ไม่ท้อถอย จัดว่าเป็นบุคคลที่มีคุณธรรมข้อใดมากที่สุด
- ความมีระเบียบวินัย
 - ความรับผิดชอบ
 - ความเชื่อมั่นในตนเอง
 - ความอดทน
- 0) บุคคลที่ใจเด็ดเดี่ยว มั่นคง รักความยุติธรรม จัดว่าเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม
ข้อใดมากที่สุด
- ความสามัคคี
 - ความมีระเบียบวินัย
 - ความรับผิดชอบ
 - ความเชื่อมั่นในตนเอง
- 0) เพื่อน ๆ ของมาลีใช้กินสอราคาแพง เพราะซื้อมาจากห้างสรรพสินค้า
แต่มาลีไม่ใช้ตามเพื่อนเพราะว่าซื้อที่ไหนก็ได้เหมือนกัน แสดงว่า
มาลีเป็นคนเช่นไร
- มีเหตุผล
 - เข้ากับเพื่อนฝูงไม่ได้
 - ชอบทำอะไรตามใจตนเอง
 - ไม่รวมมือกับคนส่วนรวม

หมายเหตุ แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองฉบับสมบูรณ์อยู่ที่
ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตาราง แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัด
ความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง

ข้อ	ค่า p	ค่า r	ข้อ	ค่า p	ค่า r
1	.55	.21	18	.49	.52
2	.40	.26	19	.58	.57
3	.65	.54	20	.64	.70
4	.42	.34	21	.69	.64
5	.66	.57	22	.41	.41
6	.32	.39	23	.62	.54
7	.67	.45	24	.73	.65
8	.52	.46	25	.68	.75
9	.59	.62	26	.77	.76
10	.62	.61	27	.72	.47
11	.37	.43	28	.75	.68
12	.42	.37	29	.63	.59
13	.38	.30	30	.44	.40
14	.63	.36	31	.58	.53
15	.43	.42	32	.41	.38
16	.51	.32	33	.39	.43
17	.51	.48	34	.58	.65

แบบทดสอบวัดทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบทดสอบวัดทัศนคติไม่มีข้อใดถูกหรือผิด คำตอบจะแตกต่างกันไปตามความคิดเห็น ความรู้สึก และประสบการณ์เฉพาะตัว ขอให้นักเรียนอ่านอย่างช้า ๆ แล้วพิจารณาว่าสมควรมากน้อยเพียงใด และคะแนนที่ได้จากตอบแบบทดสอบนี้ไม่เกี่ยวข้องกับคะแนนประจำภาคของนักเรียนแต่อย่างใด ทั้งสิ้น nder ที่นักเรียนตอบตามความรู้สึกที่แท้จริงจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการที่จะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้แก่เยาวชนรุ่นต่อไป ดังนั้นขอให้นักเรียนตอบคำถามทุกข้ออย่างจริงจัง (แบบทดสอบมี 41 ข้อ)

ขอขอบคุณในการตอบแบบทดสอบเป็นอย่างดียิ่ง

วิธีตอบแบบทดสอบ

ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย (X) ลงบนตัวอักษรในกระดานคำตอบที่นักเรียนได้ตัดสินใจเลือกเพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ

ตัวอย่าง

ข้อ (๐) นิการับประทานอาหารกลางวันที่บ้าน เมื่อจ่ายเงินให้คนขายแล้วปรากฏว่าคนขายคิดเงินเกินไป 1 บาท นิกาก็บอกคนขายให้คืนเงินแก่ตนเอง

นักเรียนคิดว่าการกระทำของนิกาสมควรหรือไม่

- ก. สมควรอย่างยิ่ง ข. สมควร ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่สมควร จ. ไม่สมควรอย่างยิ่ง

ถ้านักเรียนคิดว่าการกระทำของนิกาสมควร ก็เลือกตอบข้อ ข.

ข้อ	ก	ข	ค	ง	จ
๐		X			

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง

๐) ขณะที่วรัววิทยและเพื่อน ๆ กำลังดูหนังคือสอบหลังพักเที่ยง ก็มีเพื่อนอีกกลุ่มหนึ่งร้องเพลงเสียงดังรบกวนทำให้หูหนวกหูไม่วุ่นวาย วรัววิทยจึงเข้าไปบอกเพื่อน ๆ ในกลุ่มนั้นให้ร้องค่อย ๆ ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเพื่อนในกลุ่มนี้ต้องโกรธแน่ ๆ

นักเขียนคิดว่าการกระทำของวรัววิทยสมควรหรือไม่

ก. สมควรอย่างยิ่ง ข. สมควร ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่สมควร จ. ไม่สมควรอย่างยิ่ง

๐) ครูชมรัชช์ว่าเป็นคนฉลาด มีไหวพริบดี และครั้งหนึ่งมีการประชุมจัดงานวันขึ้นปีใหม่ของวิทยาลัยเสนอความคิดเห็นและเขาจะไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ๆ ที่ไม่เหมือนกับเขา เพราะเขาเชื่อว่าการความคิดเห็นของเขานับที่สุด

นักเขียนคิดว่าการกระทำของครูชมรัชช์สมควรหรือไม่

ก. สมควรอย่างยิ่ง ข. สมควร ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่สมควร จ. ไม่สมควรอย่างยิ่ง

๐) ขณะที่ผู้ใดกำลังเดินซื้อของที่ตลาดใกล้บ้าน เขาได้สะดุดกับหินล้มลง เขารู้สึกอายคนแถวนี้มาก จึงรีบลุกขึ้นเดินกลับบ้านโดยรีบร้อน

นักเขียนคิดว่าการกระทำของผู้ใดสมควรหรือไม่

ก. สมควรอย่างยิ่ง ข. สมควร ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่สมควร จ. ไม่สมควรอย่างยิ่ง

๐) เตซาได้รับมอบหมายจากครูให้วาดภาพช้างเพื่อแต่งป้ายนิเทศ เพราะเขาอยากจะทำอย่างดีที่สุด แต่มาสุดท้ายก็พบว่ารูปช้างไม่สวยเลย เขาโกรธและเสียใจจึงไม่ยอมเอารูปช้างติดป้ายนิเทศ

นักเขียนคิดว่าการกระทำของเตซาสมควรหรือไม่

ก. สมควรอย่างยิ่ง ข. สมควร ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่สมควร จ. ไม่สมควรอย่างยิ่ง

หมายเหตุ แบบทดสอบวัดทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง ฉบับสมบูรณ์อยู่ในภาคจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร

ตาราง แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของ ข้อทดสอบวัดทัศนคติต่อการแสดง
ความเชื่อมั่นในตนเอง

ข้อ	ค่า t	ข้อ	ค่า t
1	2.24	22	7.46
2	6.08	23	4.74
3	4.10	24	10.29
4	4.13	25	10.06
5.	7.22	26	11.22
6	2.21	27	8.69
7	6.45	28	5.18
8.	9.88	29	9.43
9	6.59	30	4.47
10	7.04	31	8.17
11	3.22	32	5.21
12	6.60	33	2.86
13	7.32	34	2.69
14	7.70	35	3.35
15	8.64	36	9.03
16	4.11	37	2.80
17	6.98	38	7.26
18	7.31	39	2.78
19	6.51	40	9.44
20	6.77	41	8.87
21	8.23		

ภาคผนวก ค.

- โครงการสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองโดยวิธีสอนแบบธรรมชา
- โครงการสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์

โครงการสอน เรื่อง ความเชื่อมั่นในตนเอง

ระดับชั้น ประถมปีที่ 4-6

วิชา จริยศึกษา

จุดมุ่งหมายทั่วไป

1. เพื่อให้เด็ก เรียนรู้ความรู้อันมีความหมายของ ความเชื่อมั่นในตนเอง
2. เพื่อให้เด็ก เรียนรู้ถึง ลักษณะของ ผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง กับผู้ที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และวิธีสร้าง ความเชื่อมั่นในตนเอง
3. เพื่อให้เด็ก เรียนรู้ ความเข้าใจถึงคุณค่าของ ความเชื่อมั่นในตนเอง และผลเสียต่อความดีใจ ประหม่าอาย ในเวลาที่ขงคงออก หรือปรากฏตัวในที่สาธารณะ
4. เพื่อให้เด็ก เรียนรู้ จักสถานะ และบทบาทของตนอย่างถูกต้อง

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกความหมายของ ความเชื่อมั่นในตนเอง ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถบอกลักษณะของ ผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และวิธีสร้าง ความเชื่อมั่นในตนเอง
3. นักเรียนสามารถบอกองค์ประกอบของ ผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง และผลเสียของผู้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง
4. นักเรียนสามารถบอกถึงสถานะ บทบาท และท่วงท้อใจในสภาของ ตนได้ถูกต้อง

เนื้อหาและความถี่ครั้งของ

1. ความเชื่อมั่นในตนเอง ความแน่ใจหรือมั่นใจ หรือความกล้าหาญของบุคคลที่จะเผชิญต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือเผชิญต่อความจริงตลอดจนการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จดูแล้วได้ความที่บุคคลมั่นใจ แม้จะมีเหตุการณ์หรือสิ่งอุปสรรคมาเป็นอุปสรรคก็ไม่หวั่นหรือยังกล้าเผชิญต่อเหตุการณ์นั้น ๆ หรือการกระทำนั้น ๆ ต่อไป โดยแน่ใจว่าคนสามารถกระทำสิ่งที่ตั้งกระทำอยู่ได้จนเร็ว ๆ ง่ายกว่าความถูกต้องเหมาะสม ทั้งนี้ทั้งนี้ไม่ยึดมั่นในความคิดเห็นของ

คน โดยไม่ฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเลย

2. ลักษณะของผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ก็บุคคลที่มีความมั่นใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ไม่กลัวความยากลำบาก อันตราย ตลอดจนอุปสรรคต่าง ๆ ถ้าทำทุกสิ่งทุกอย่างที่ถูกต้อง และมีเหตุผลในการกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น และตนเอง

3. ลักษณะของผู้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ก็บุคคลที่มีความหวาดกลัว ไม่ยอมทำอะไรที่ฝ่าอันตราย หรือถ้างานนั้นมีอุปสรรคก็ไม่ทำ ไม่กล้ารับผิดชอบ จะทำอะไรก็กลัวจะไม่ประสบความสำเร็จ

4. ผลดีของผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะมีความพอใจ ภูมิใจ และการยอมรับตนเอง จึงทำให้มีความมั่นใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วง ความสำเร็จอย่างมีเหตุผล เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ยอมเสียสละเพื่อความเป็นธรรมและหน้าที่

5. ผลเสียของผู้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง จะประหม่า อดาย รู้สึกว่าตนเองไม่มีค่า ไม่เหมาะสม ไม่มีความพอใจหรือภูมิใจในตนเอง เกิดความหวาดกลัว วิทกกังวล ขาดความอบอุ่น และชอบฟังผู้อื่น

6. วิธีสร้างตัวเองขึ้นในตนเอง

6.1 ศึกษาหาความรู้อย่างไม่ลืมหูลืม

6.2 วางแผนงานที่ดี

6.3 กล้าเผชิญต่อปัญหาต่าง ๆ

6.4 ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

โครงการสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองโดยวิธีสอนแบบธรรมชา
เวลาที่ใช้ประมาณ 3 ชั่วโมง

เวลาที่ ใช้สอน	จุดมุ่งหมาย	เนื้อหา	กิจกรรมในการเรียนการสอน	อุปกรณ์	ประเมินผล
15 นาที	1. เพื่อให้เด็กเรียน บอกได้ว่าวีรบุรุษ วีรสตรีนั้นเป็นผู้ดลธรรม ด้วยความเชื่อมั่นใน ตนเอง		<u>กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน</u> 1. ครูแนะนำตัวเอง 2. ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับวีรบุรุษและวีรสตรีที่นักเรียนรู้จักมีใครบ้าง 3. ครูถามถึงสาเหตุว่าทำไมเขา บุคคลเหล่านั้นจึงเป็นวีรบุรุษ หรือวีรสตรีได้	1. ภาพวีร บุรุษ เช่น สม เด็จพระนเร ศวรมหาราช ท้าวสุรนารี	-สังเกตจาก การสนทนาซัก ถาม
25 นาที	1. เพื่อให้บอก ความหมายของ ความเชื่อมั่นในคน เองได้ถูกต้อง 2. เพื่อให้เด็กเรียน บอกการกระทำที่ แสดงถึงความเชื่อ มั่นในตนเองได้	1. ความหมาย ของความเชื่อมั่น ในตนเอง	<u>กิจกรรมเนื้อหา</u> 1. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่าง การกระทำที่แสดงถึงการแสดงความ ความเชื่อมั่นในตนเอง 2. ครูถ่ายทอดความหมาย ของความเชื่อมั่นในตนเองโดยตนเอง ได้แผนภูมิประกอบคำอธิบาย 3. ครูและนักเรียนตัดสินใจยก ตัวอย่างการกระทำ แล้วให้นัก เรียนช่วยกันพิจารณาว่าการ กระทำนั้น ๆ แสดงถึงความ เชื่อมั่นหรือไม่ และการกระทำ เช่นนี้จริงเป็นการกระทำที่แสดง	1. แผนภูมิ	-สังเกตจาก ความสนใจ เรียน เช่น ยก ตัวอย่างหรือ ซักถามข้อสง- สัย -สามารถ ตอบคำถาม ได้ถูกต้อง

โครงการสอน เรื่อง ความเชื่อมั่นในตนเอง

เวลา ชั่วโมง	จุดมุ่งหมาย	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนการสอน	อุปกรณ์	ประเมินผล
30 นาที	<p>1. เพื่อให้ นักเรียนบอกถึงลักษณะของ ความเชื่อมั่นในตนเองได้ถูกต้อง</p> <p>2. เพื่อให้ นักเรียนสามารถแยกแยะได้ว่า ลักษณะใด เป็นลักษณะของผู้ที่ ความเชื่อมั่นในตนเอง</p>	<p>ลักษณะของผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง</p>	<p>ถึงความเชื่อมั่นในตนเอง</p> <p>4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียน อธิบายข้อสงสัยในเรื่องที่เรียน</p> <p>1. ครูให้นักเรียนบอกลักษณะของผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองเท่าที่นักเรียนบอกได้</p> <p>2. ครูสรุปลักษณะของผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองโดยใจฉันทนดูนิทรรศการอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ</p> <p>3. ครูเล่านิทานเรื่องเกี่ยวกับที่เล่าในการสอนโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์กิจกรรมที่ 5 "สายนกกับลา"</p> <p>4. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องสั้นๆ แล้วให้ฟังแล้วถามนักเรียนดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - เหตุใด 2 พี่น้องจึงต้องเสียลาไป - จากเรื่องมีให้แง่คิดอะไรแก่เราบ้าง - ถ้านักเรียนเป็นชายแก่จะทำ 	<p>1. แผนภูมิ ลักษณะของผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง</p> <p>2. ภาพคำละครประกอบนิทาน</p> <p>แผ่นฉาย</p> <p>กระดาษ</p>	<p>1. สังเกตจากการแสดงความ คิดเห็น</p> <p>2. สังเกตจากการช่วยสรุปนิทานและบทเรียน</p> <p>3. สังเกตจากการซักถามและตอบคำถาม</p> <p>4. สังเกตจากการยกตัวอย่างบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง</p>

โครงการสอน เรื่อง ทักษะชีวิตในตนเอง

เวลาที่ใช้สอน	จุดมุ่งหมาย	เนื้อหา	กิจกรรมในการเรียนการสอน	อุปกรณ์	ประเมินผล
30 นาที	<p>1. เพื่อให้เด็กเรียนรู้ถึงลักษณะของผู้ขาดความเชื่อมั่นในตนเองได้ถูกต้อง</p> <p>2. เพื่อให้เด็กเรียนรู้สามารถแยกได้ว่าลักษณะใดเป็นลักษณะที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง</p>	<p>ลักษณะของผู้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง</p>	<p>เป็นไร</p> <p>5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปลักษณะของผู้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง</p> <p>1. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างของผู้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง</p> <p>2. ครูช่วยสรุปลักษณะของผู้ขาดความเชื่อมั่นในตนเองโดยให้นักเรียนมีประสบการณ์จริง</p> <p>3. ครูเล่านิทานเรื่องเกี่ยวกับที่เล่าในการสอนโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ที่ "เหมือนกระมาไปฝาก"</p> <p>4. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปนิทานที่ครูเล่า แล้วครูถามนักเรียนถึง</p> <p>- ถ้าเสียงกระดังไม่ช่วยไขปัญหาจะเป็นอย่างไร</p> <p>- นักเรียนเคยวิตกกังวลเกี่ยวกับเรื่องการเรียนของบางวิชาหรือไม่</p> <p>- นักเรียนเชื่อหรือไม่ว่าตน</p>	<p>1. แผนภูมิ</p> <p>ลักษณะของผู้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง</p> <p>2. ภาพตัวละครประกอบนิทานเรื่อง</p> <p>ภาพนักเรียนนั่งเรียนหนังสือในห้องเรียน</p>	<p>1. สังเกตจากการยกตัวอย่าง</p> <p>2. สังเกตจากการสนทนาซักถามข้อสงสัย</p> <p>3. สังเกตจากการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น</p>

โครงการสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง

เวลา ใช้สอน	จุดมุ่งหมาย	เนื้อหา	กิจกรรมในการเรียนการสอน	อุปกรณ์	ประเมินผล
25 นาที	1. เพื่อให้เด็กเรียนบอกถึงมอติหรือมระโยชน์ของผู้มีความเชื่อมั่นในตนเองได้ถูกต้อง	มอติของผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง	<p>เราที่มีความสามารถแตกต่างกัน และไม่มีใครที่จะเก่งทุกอย่าง</p> <p>- ถ้านักเรียนรู้สึกอ่อนหรืออ่อนไหวหรือในทางใดแล้วกลัวยอมรับความจริงนั้นหรือไม่ เพราะอะไร</p> <p>5. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย</p> <p>6. ครูและนักเรียนร่วมกับสรุปลักษณะและบุคคลที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง</p> <p>1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายและลักษณะของผู้มีความเชื่อมั่นในตนเองอีกครั้ง</p> <p>2. ครูให้นักเรียนบอกถึงผลดีของผู้มีความเชื่อมั่นในตนเองโดยพิจารณาจากลักษณะผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง</p> <p>3. ครูอธิบายถึงผลดี และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย แล้วครูสรุปผลดีของผู้มีความเชื่อมั่นในตนเองโดยใช้</p>	1. แผนภูมิ ผลดีของผู้มีความ เชื่อมั่นใน ตนเอง	1. สังเกต จากการ แสดง ความคิดเห็น 2. สังเกต จากการซัก ถามและ การตอบ คำถาม

โครงการสอน เรื่อง ความเชื่อมั่นในตนเอง

เวลาที่สอน	จุดมุ่งหมาย	เนื้อหา	กิจกรรมในการเรียนการสอน	อุปกรณ์	ประเมินผล
25 นาที	1. เพื่อให้เด็กเรียนบอกถึงผลเสียของผู้ขาดความเชื่อมั่นในตนเองได้ถูกต้อง	ผลเสียของผู้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง	<p>ใช้แผนภูมิประกอบ</p> <p>4. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงผลดีของผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง</p> <p>5. ครูให้นักเรียนบอกถึงผลดีของผู้มีความเชื่อมั่นในตนเองมีอะไรบ้าง</p> <p>1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปลักษณะของผู้ขาดความเชื่อมั่นในตนเองอีกครั้ง</p> <p>2. ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นของผลเสียหรือโทษของผู้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง</p> <p>3. ครูสรุปความคิดเห็นของนักเรียนและอธิบายเพิ่มเติมพร้อมทั้งสรุปผลเสียของผู้ขาดความเชื่อมั่นในตนเองโดยใช้แผนภูมิประกอบ</p> <p>4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย</p> <p>5. ครูให้นักเรียนบอกผลเสียของผู้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง</p>	1. แผนภูมิ ผลเสียของผู้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง	1. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น 2. สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน 3. สังเกตจากการตอบคำถาม

โครงการสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง

เวลาที่ใช้สอน	จุดมุ่งหมาย	เนื้อหา	กิจกรรมในการเรียนการสอน	อุปกรณ์	ประเมินผล
25 นาที	1. เพื่อให้เด็กเรียนบอกถึงความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง	วิธีสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง หมายเหตุ เนื้อหาที่กล่าว ผนวก ก. ง.	<p>1. ครูให้นักเรียนเปรียบเทียบผลดีและผลเสียของผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองแล้วถามนักเรียนก่อนไปว่าเราจะสร้างความเชื่อมั่นในตนเองได้อย่างไรบ้าง</p> <p>2. ครูช่วยชี้แนะอธิบายเพิ่มเติมจากสิ่งที่นักเรียนเสนอมาโดยใช้แผนภูมิประกอบการอธิบาย</p> <p>3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง</p> <p>4. ครูให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนทั้งหมด</p> <p>5. ครูประเมินผลการเรียนรู้จากการตอบคำถามของนักเรียน แล้วสรุปเพิ่มเติมในสิ่งที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ</p>	1. แผนภูมิ วิธีสร้าง ความเชื่อ มั่นในตนเอง	1. สังเกต จากการ แสดง ความคิดเห็น 2. สังเกต จากการซักถาม

โครงการสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง

เวลาที่ ใช้สอน	จุดมุ่งหมาย	เนื้อหา	กิจกรรมในการเรียนการสอน	อุปกรณ์	ประเมินผล
			<p>6. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าถ้าคนในสังคมนี้มีความเชื่อมั่นในตนเอง แล้วสังคมจะเป็นอย่างไร</p>		

โครงการสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง โดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์

กิจกรรมที่ 1 ภาพหัวใจ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นเคยกัน
2. เพื่อฝึกทวายนกฟ้าสูง
3. เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม

เวลาที่ใช้

50-60 นาที

ขนาดของกลุ่ม

30 คน

อุปกรณ์

1. ถักกระดาษสีเป็นรูปหัวใจขนาดต่าง ๆ กัน หลาย ๆ สี มีจำนวนมากกว่าสมาชิกในกลุ่ม
2. กาว
3. กระดาษแผ่นใหญ่สีขาว 5-6 แผ่น

ขั้นตอนกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูแนะนำผู้ดำเนินกิจกรรมทั้งหมด และให้นักเรียนปิดป้ายชื่อตัวโตพอที่เพื่อน ๆ จะอ่านได้ชัดเจน
2. ครูให้นักเรียนทั้งหมดนั่งเป็นวงกลม
3. ครูนำกล่องใส่รูปหัวใจที่เตรียมไว้วางไว้กลางวง

ขั้นกิจกรรม

1. ครูให้นักเรียนไปหยิบรูปหัวใจจากบนกระดาษแล้วนั่งที่เขียนชื่อของตนเองลงบนรูปหัวใจ
2. ครูใช้เวลา 5 นาที เพื่อให้นักเรียนแลกเปลี่ยนหัวใจกันโดยไม่ซ้ำกันเคยให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะได้ และในขณะที่แลกเปลี่ยนต้องจำชื่อผู้ที่ยืมหัวใจกับตนเองให้ได้ด้วย
3. เมื่อหมดเวลาให้นักเรียนกลับที่นั่งของตน แล้วดูว่าใครรูปหัวใจของใครมาให้เขาไปคืนเจ้าของ เมื่อทุกคนได้รูปหัวใจของตนคืนมาแล้วให้เขียนชื่อคนที่แลกเปลี่ยนหัวใจด้วยเท่าที่จำได้ให้มากที่สุดลงบนรูปหัวใจของตนเอง

4. ให้นักเรียนที่เขียนชื่อเพื่อนได้มากที่สุด อ่านชื่อเพื่อนที่ตนเขียนไว้ทีละชื่อ เมื่ออ่านถึงชื่อของใครให้คนนั้นลุกขึ้นยืนแนะนำประวัติสั้นๆ พร้อมกันนั้นเปิดโอกาสให้เพื่อนคนอื่น ๆ ที่สนใจผู้ยืนได้ซักถาม ทำเช่นนั้นจนครบหมดทุกคน
5. ให้นักเรียนที่เขียนชื่อเพื่อนได้รองลงมา อ่านชื่อเพื่อนที่ตนก่อน ๆ ยังไม่ได้อ่าน เพื่อให้เพื่อน ๆ ได้ซักถามหรือสัมภาษณ์จนครบทุกคน
6. ให้นักเรียนเขียนความรู้สึกของตนเองในขณะนั้นลงในรูปหัวใจของตัวเอง เช่น คั่นคั่น คีใจ ฯลฯ
7. ให้นักเรียนที่มีความรู้สึกใกล้เคียงกันหรือเหมือนกัน อยู่ในกลุ่มเดียวกัน
8. ให้แต่ละกลุ่มนำรูปหัวใจของตนมาติดบนกระดานแผ่นใหญ่สีขาวโดยการตกแต่งให้สวยงาม พร้อมทั้งตั้งชื่อ
9. เมื่อทุกกลุ่มทำเสร็จแล้วให้นำภาพไปติดบนกระดานคำแล้วส่งผู้แทนกลุ่มของตนเองมาอธิบายว่า ทำไมจึงตั้งชื่อเช่นนั้น มีความรู้สึกอย่างไร

ขั้นวิเคราะห์

ครูตั้งคำถามถามนักเรียนดังนี้

1. รูปหัวใจที่นักเรียนได้นั้นมีลักษณะ ขนาด หรือสี เหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร
2. ทำไมนักเรียนจึงนำรูปหัวใจที่มีทั้งลักษณะ ขนาด และสีที่ต่างกันมารวมกันได้
3. เมื่อนำรูปหัวใจของแต่ละคนมาตกแต่งเป็นรูปนั้น รูปที่ได้เป็นอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับรูปหัวใจเพียงรูปเดียวที่แต่ละคนมีอยู่
4. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากกิจกรรมนี้บ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

คนเรามีความแตกต่างกัน เปรียบได้กับรูปหัวใจที่แตกต่างกัน แต่เราก็สามารถที่จะอยู่ร่วมกันได้ ด้วยการทำความเข้าใจจักกัน หรือมีสิ่งๆ เหมือน

กันบ้าง จึงอยู่ด้วยกันได้ เช่น การแลกเปลี่ยนรูปหัวใจกันและการรวมกลุ่มรูปหัวใจที่มีความรู้สึกคล้ายกัน เมื่อเรายู่ร่วมกันได้ก็ทำให้เรามีพลังความสามารถที่จะทำงานต่างๆ ให้สำเร็จจุดดวงใจด้วยดี มีประสิทธิภาพ เช่น การนำรูปหัวใจมาตกแต่งให้เป็นรูปที่สวยงามได้ แต่ถ้าเราไม่ทำความรู้จักกับผู้อื่นเลย จึงอยู่ตามลำพังเพียงคนเดียว เช่น รูปหัวใจรูปเดียว เราก็ไม่สามารถจะนำมาตกแต่งให้เป็นรูปภาพ หรือสีสรรให้สวยงามได้ ดังนั้นการทำงานที่มีคุณภาพ จะต้องอาศัยการร่วมมือร่วมใจกันจากสมาชิกในกลุ่ม

หมายเหตุ กิจกรรมที่ 1 - 3 เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเตรียมตัวนักเรียนในการเรียนรู้ด้วยวิธีการกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อให้เด็กมีความคุ้นเคย กล้าแสดงออก รู้จักการเรียนรู้และการทำงานเป็นกลุ่ม ส่วนกิจกรรมที่ 4 - 12 เป็นกิจกรรมที่สอนเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งฉบับสมบูรณ์อยู่ที่ภาคจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ภาคผนวก ง.
เนื้อหาเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง

เนื้อหาเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง

1. ความหมาย

ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความแน่ใจหรือมั่นใจ หรือความกล้าหาญของบุคคล ที่จะเผชิญต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือเผชิญต่อความจริงตลอดจนการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จ จูงใจได้ตามที่บุคคลมั่นใจ แม้จะมีเหตุการณ์หรือสิ่งอื่นใดมา เป็นอุปสรรคก็ไม่ท้อถอย ยังคงกล้าเผชิญต่อเหตุการณ์นั้น ๆ หรือการกระทำนั้น ๆ ต่อไป โดยแน่ใจว่าตนสามารถกระทำสิ่งที่ยังกระทำอยู่ให้สำเร็จ จูงใจด้วยความถูกต้องเหมาะสม ทั้งนี้คงไม่ยึดมั่นในความคิดเห็นของตน โดยไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเลย

2. ลักษณะของผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง

คือบุคคลที่มีกำลังใจเข้มแข็ง ไม่กลัวความลำบาก อันตราย ตลอดจนอุปสรรคต่าง ๆ กล้าทำทุกสิ่งทุกอย่างที่ถูกและเป็นเหตุผลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น และต่อตนเอง ที่เป็นผลดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เช่น แสดงความกล้าหาญช่วยชีวิตของผู้ที่อยู่ในอันตราย ในเมื่อตนสามารถช่วยได้ ยอมสละชีวิตช่วยเหลือราชการ ช่วยทำประโยชน์แก่สังคม เมื่อเกิดไฟไหม้ น้ำท่วม หรือพบผู้ประสบอุบัติเหตุก็ช่วยเหลือทันที เป็นต้น

บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองนี้ ต้องประกอบด้วยเหตุผล มิใช่ลักษณะเย่อหยิ่งดูถูกคนอื่น แต่เป็นการมั่นใจว่าตนเองสามารถทำอะไรได้หากเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงาม การพูดในที่ชุมนุมชนก็คือ การตอบปัญหาที่คนอื่นถาม หรือแม้ในการสอบไล่ นักเรียนจะต้องมีความเชื่อมั่นในตนเองแล้วตอบด้วยความมั่นใจ ผลที่ออกมาเขาก็ย่อมจะดี

อย่างไรก็ดีความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณธรรมที่สนับสนุนให้เกิดความกล้าหาญ จะต้องมีความกล้าหาญในทางที่ถูกด้วย ไม่ใช่กล้าสามบนขวามันแต่ ไปยื่นมือให้รถชนกลางถนน หรือยื่นบนหลังคารถไฟขณะที่กำลังวิ่ง หรือกล้ายกพวกตีกัน สิ่งอาจเป็นอันตรายถึงชีวิตได้โดยไม่จำเป็น ไม่มีใครยกย่องนับถือเท่าหนักเกินไป

บรรพบุรุษของเราที่ใคร่ชื่อว่าเป็นวีรบุรุษ วีรสตรี เช่น พ่อขุนรามคำแหงมหาราช สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระเจ้าตากสินมหาราช ท้าวสุรนารี ท้าวเทพสตรี ท้าวศรีสุนทร หรือชาวบ้านบางระจัน เป็นต้น ล้วนมีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าหาญในการสละชีพ เพื่อ

รักษาบ้านเมืองไว้ให้พวกเราได้อยู่อาศัย ซึ่งความกล้าหาญเช่นนี้ เป็นสิ่งที่ทุกคนยกย่องสรร-
เสริญ เชิดชู

3. ลักษณะของผู้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

คือบุคคลที่ไม่ชอบทำอะไรฝ่ายอันตราย หรือถ้างานนั้นคืออุปสรรคบ้างก็ไม่ทำ ไม่กล้า
รับผิดชอบ ทำผิดแล้วไม่กล้ารับผิด จะทำอะไรก็กลัวว่าจะไม่ประสบผลสำเร็จ มีความกระตาค
อ้าย สะทลสะท้านที่จะหาความดี เช่น เมื่อเด็กอยู่ใกล้กับผู้ใหญ่ก็มีอาการอาย ผู้ใหญ่อายอะไร
ก็ไม่กล้าพูดถ้อย จะหาความดีอะไรก็ไม่กล้าทำ เช่น เห็นของผู้อื่นตกบนรถเมล์ก็ควรกล้าบอก
เจ้าของให้เขารู้ตัวของนั้นจะได้ไม่สูญหาย ได้ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย

4. ผลเสียของผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง

ผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะมีความพอใจ ภูมิใจในตนเอง ยอมรับตนเอง มีความ
องอาจผึ่งผาย สง่างามไม่สะทลสะท้าน ไม่ขมเข้าง่องหงอย ไม่เก้อเขิน มีความมั่นใจ
เพียรพยายามทำกิจให้สำเร็จบรรลุผลสัมประสงค์ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมยอมเสียสละเพื่อ
ความเป็นธรรมและหน้าที่ เป็นที่น่านับถือหรือเป็นผู้นำได้

5. ผลเสียของผู้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

ผู้ขาดความเชื่อมั่นในตนเองจะรู้สึกตนเองว่าเป็นคนไม่มีค่า ไม่เหมาะสม ไม่มีความ
พึงพอใจหรือภูมิใจในตนเอง เกิดความวิตกกังวล ขาดความอบอุ่น ชอบฟังผู้อื่น มีความขุ่นข้อง
ก่ออุปสรรค เชื่อในสิ่งที่ไม่ดีเหตุผล ขบเข่า ง่องหงอย เก้อเขิน ขาดความกล้าที่จะเผชิญ
ต่ออุปสรรคหรือปัญหาต่าง ๆ และมีปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนเราขาดความเชื่อมั่นในตนเองคือขาด
ความรู้ ขาดความกล้าหาญในทางชอบธรรม มีความเกียจคร้าน และอาจเนื่องมาจากความ
เชื่อที่ฝังลึกอยู่ในจิตใจ หรือบางทีก็เป็นผลของความล้มเหลวในอดีต

6. วิธีสร้าง ความเชื่อมั่นในตนเอง จะต้องฝึกคนดังนี้

6.1 ฝึกมาหาความรู้อย่างไม่ลละ การศึกษาเป็นบ่อเกิดของความรู้ เป็นพลังอันยิ่งใหญ่
ในตัวของมนุษย์ คนที่รักความก้าวหน้าจะต้องเป็นนักศึกษา นักค้นคว้า คนยิ่งฉลาดมากยิ่งขึ้นเกิด
ความเชื่อมั่นในตนเองมาก

6.2 แผนงานที่ดี ใครก็ตามทำงานโดยไม่มีแผนจะทำงานใหญ่ให้สำเร็จไม่ได้ ดังคำ
กล่าวที่ว่า "ในการทำงานทุกชนิด หากวางแผนที่ดีไว้ก่อนงานนั้นก็เท่ากับว่าสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง"

6.3 ทำให้รู้สึกเสีย หรือบึ้งรับเมื่อคัมภีร์ เช่นในการพูดข้อที่นุ่มนวลขึ้น เมื่อผู้พูดเกิดความประหม่า ไม่มีความมั่นใจในตนเอง วิธีแก้ก็คือปลุกใจตนเองให้เข้มแข็ง ทำให้รู้สึกเสีย นึกเสียว่า เราก็กับ เขาก็คน จะไปเกรงกลัวทำไม

6.4 ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง สิ่งสุดท้ายที่จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองก็คือลงมือหรือปฏิบัติ การที่เราเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะละเอียดหรือพยายามเพียงใดก็ตาม ถ้าเราไม่เคยปฏิบัติแล้วก็เปรียบเสมือนคนที่เรียนแค่ทฤษฎีจะไม่มีประสบการณ์ ทำให้ขาดความมั่นใจในการทำงาน ฉะนั้นควรจะลงมือปฏิบัติกิจต่าง ๆ ด้วยตนเอง

ภาคผนวก จ

แสดงการทดสอบสมมติฐานเบื้องต้นของสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง แสดงผลการวิเคราะห์การแจกแจงแบบโค้งปกติ (Normal Distribution) ของคะแนน ความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง จากคะแนนการทดสอบครั้งที่หนึ่ง ครั้งที่สอง และ ครั้งที่สาม ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเซลล์ (cell) โดยใช้ Chi-Square

กลุ่มตัวอย่าง	ค่าสถิติ	กลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามวิธีการ								
		วิธีกลุ่มสัมพันธ์			วิธีสอนแบบธรรมชาติ			วิธีควบคุม		
		ครั้งที่			ครั้งที่			ครั้งที่		
		1	2	3	1	2	3	1	2	3
TC	df	9	9	9	9	9	9	9	9	9
	χ^2	10.23	10.11	12.90	7.58	4.82	6.49	14.62	6.71	10.19
C	df	9	9	9	9	9	9	9	9	9
	χ^2	6.31	14.70	4.66	8.96	13.61	11.70	5.90	11.17	13.21
TF	df	9	9	9	9	9	9	9	9	9
	χ^2	11.33	7.65	3.83	9.88	5.34	9.81	6.21	6.90	8.19

$$\chi^2_{.05} = 16.92, \quad df = 9$$

จากตารางแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างทุกเซลล์ (cell) มีการแจกแจงแบบโค้งปกติ

ตาราง แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Homogeneity of Variance) ของคะแนนความรู้ความเข้าใจ เรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง จากการทดสอบครั้ง หนึ่ง ครั้งที่สอง และครั้งที่สาม ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเซลล์ (cell) โดยใช้ F_{max}

ตัวอย่าง	คะแนนที่สุก	ความแปรปรวน	F_{max}
1	31.82	12.84	2.48
2	39.17	12.84	3.09
3	36.62	10.58	3.41

$$F_{.05} = 2.45 \quad 2.05 = 2.05$$

จากตารางแสดงว่า คะแนนความรู้ความเข้าใจ เรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง จากการ สอนครั้งที่หนึ่ง ครั้งที่สอง และครั้งที่สาม ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเซลล์ (cell) มีความเป็น เอกพันธ์ของความแปรปรวน

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนข้างต้น และตารางแสดงผลการวิเคราะห์ ความแปรปรวนของความแปรปรวน ของคะแนนความรู้ความเข้าใจ เรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วย การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ (ANOVA) ได้

ตาราง แสดงผลการวิเคราะห์ การแจกแจงแบบโค้งปกติ (Normal Distribution) ของ
คะแนนทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง จากคะแนนการทดสอบครั้งที่หนึ่ง ครั้งที่สอง
และครั้งที่สาม ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขต (cell) โดยใช้ Chi - Square

กลุ่มตัวอย่าง	ค่า สถิติ	กลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามวิธีการ								
		วิธีกลุ่มสัมพันธ์			วิธีสอบแบบธรรมชาติ			วิธีควบคุม		
		ครั้งที่			ครั้งที่			ครั้งที่		
		1	2	3	1	2	3	1	2	3
TC	df	9	9	9	9	9	9	9	9	9
	χ^2	5.85	4.37	6.18	10.53	8.19	5.80	7.05	11.65	10.24
C	df	9	9	9	9	9	9	9	9	9
	χ^2	11.17	7.31	8.89	12.13	10.85	15.84	3.07	9.23	6.22
TF	df	9	9	9	9	9	9	9	9	9
	χ^2	6.97	6.31	2.10	13.82	13.58	13.65	10.41	7.33	12.11

$$\chi^2_{.05} = 16.92, \text{ df} = 9$$

จากตารางแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างทุกเขต (cell) มีการแจกแจงแบบโค้งปกติ

ตาราง แสดงผลการวิเคราะห์ความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน (Homogeneity of Variance) ของคะแนนทัศนคติต่อการแสดงความคิดเห็นในตนเอง จากการทดสอบครั้งหนึ่ง ครั้งที่สอง และครั้งที่สาม ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเซลล์ (cell) โดยใช้ F_{max}

สอบครั้งที่	s^2 มากที่สุด	s^2 น้อยที่สุด	F_{max}
1	282.54	62.84	4.50
2	286.01	132.84	2.15
3	356.01	47.12	7.56

$$F_{.05} = 9.45, \text{ df} = 9, 9$$

จากตารางแสดงว่า คะแนนทัศนคติต่อการแสดงความคิดเห็นในตนเอง จากการทดสอบครั้งหนึ่ง ครั้งที่สอง และครั้งที่สาม ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเซลล์ (cell) มีความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์การแจกแจงโค้งปกติ และตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน ของคะแนนทัศนคติต่อการแสดงความคิดเห็นในตนเอง สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนรวม (ANCOVA) ได้

ตาราง แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อหาค่าความแตกต่างของคะแนนความรู้ความเข้าใจ เรื่องความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ก่อนการทดลอง

Source	SS	df	MS	F
วิธีการ	13.76	2	6.88	0.35
ระดับพัฒนาการทางสติปัญญา	582.96	2	291.48	14.87 *
Interaction	138.98	4	34.74	1.77
Error	1587.3001	81	19.60	

$$F_{.05} = 3.112, \quad df = 2, 81$$

$$F_{.05} = 2.495, \quad df = 4, 81$$

จากตารางแสดงว่า ก่อนการทดลองสอนคะแนนความรู้ความเข้าใจ เรื่องความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีการทั้ง 3 วิธี มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่กลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามระดับพัฒนาการทางสติปัญญาทั้ง 3 ชั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อหาค่าความแตกต่างของคะแนนทัศนคติต่อการ
แสดงความคิดเห็นในตนเองของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มก่อนการทดลอง

Source	SS	df	MS	F
วิธีการ	308.80	2	154.40	0.84
ระดับชั้นทางการทางสถิติปัญหา	1553.33	2	776.67	4.22 *
Interaction	737.61	4	184.42	1.60
Error	14902.80	81	183.99	

$$F_{.05} = 3.112, \quad df = 2, 81$$

$$F_{.05} = 2.495, \quad df = 4, 81$$

จากตารางแสดงว่า ก่อนการทดลองสอนคะแนนทัศนคติต่อการแสดงความคิดเห็นในตนเอง
ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีการทั้ง 3 วิธี มีความแตกต่างกันอย่างไม่เป็นนัยสำคัญทางสถิติ แต่กลุ่มตัวอย่าง
ที่แบ่งตามระดับชั้นทางการทางสถิติปัญหาทั้ง 3 ชั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง แสดงผลการวิเคราะห์การแจกแจงแบบโค้งปกติ (Normal Distribution) ของ
 คะแนนความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง จากคะแนนการทดสอบครั้งที่หนึ่ง ครั้งที่สอง
 และครั้งที่สาม ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ ในแต่ละเซลล์ (cell) โดยใช้
 Chi - Square

ระดับพหุนาการ ทางสถิติ	ค่าสถิติ	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์		
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3
TC	df	9	9	9
	χ^2	10.23	10.11	12.90
C	df	9	9	9
	χ^2	6.31	14.70	4.67
TF	df	9	9	9
	χ^2	11.33	7.65	3.83

$$\chi^2_{.05} = 16.92 , df = 9$$

จากตารางแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างทุกเซลล์ (cell) มีการแจกแจงแบบโค้งปกติ

ตาราง แสดงผลการวิเคราะห์ความไม่เป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน (Homogeneity of Variance) ของคะแนนความรู้ความเข้าใจ เรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง จากการทดสอบ ครึ่งหนึ่ง ครึ่งสอง และครึ่งสาม ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ ในแต่ละเซลล์ (cell) โดยให้ F_{max}

สอบครั้งที่	s^2 มากที่สุด	s^2 น้อยที่สุด	F_{max}
1	24.67	13.73	1.80
2	39.17	20.40	1.92
3	35.78	10.62	3.37

$$F_{.05} = 5.34 , df = 3, 9$$

จากตารางแสดงว่า คะแนนความรู้ความเข้าใจ เรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง จากการทดสอบครึ่งหนึ่ง ครึ่งสอง และครึ่งสาม ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ในแต่ละเซลล์ (cell) มีความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์การแจกแจงโค้งปกติ และตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความไม่เป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน ของคะแนนความรู้ความเข้าใจ เรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA) ได้

ตาราง แสดงผลการวิเคราะห์การแจกแจงแบบโค้งปกติ (Normal Distribution) ของคะแนนทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง จากคะแนนการทดสอบครั้งที่หนึ่ง ครั้งที่สอง และครั้งที่สาม ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ในแต่ละเซลล์ (cell) โดยใช้ Chi - Square

ระดับพัฒนาการทางสติปัญญา	ค่าสถิติ	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์		
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3
BC	df	9	9	9
	χ^2	5.85	4.37	6.18
C	df	9	9	9
	χ^2	11.17	7.31	8.89
TF	df	9	9	9
	χ^2	6.97	6.31	2.10

$$\chi^2_{.05} = 16.92, \text{ df} = 9$$

จากตาราง แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างทุกเซลล์ (cell) มีการแจกแจงแบบโค้งปกติ

ตาราง แสดงผลการวิเคราะห์ความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน (Homogeneity of Variance) ของคะแนนทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเองจากการทดสอบครั้งที่หนึ่ง ครั้งที่สอง และครั้งที่สาม ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีการสุ่มพื้นที่ในแต่ละเซลล์ (cell) โดยใช้ F_{max}

สอบครั้งที่	s^2 มากที่สุด	s^2 น้อยที่สุด	F_{max}
1	228.27	119.6	1.91
2	154.06	132.84	1.16
3	199.82	47.12	4.24

$$F_{.05} = 5.34, \quad df = 3, 9$$

จากตาราง แสดงว่า คะแนนทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง จากการทดสอบครั้งที่หนึ่ง ครั้งที่สอง และครั้งที่สามของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีการสุ่มพื้นที่ในแต่ละเซลล์ (cell) มีความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์การแจกแจงโค้งปกติ และตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยความแปรปรวนร่วม (ANCOVA) ได้

ตาราง แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อหาค่าความแตกต่างของคะแนนความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ก่อนการทดลอง

Source	SS	df	MS	F
ระดับพัฒนาการทางสติปัญญา	204.80	2	102.40	5.06*
Error	546	27	20.22	

$$F_{.05} = 3.35, df = 2, 27$$

จากตาราง แสดงว่า ก่อนการทดลองสอนคะแนนความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกัน 3 ชั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อหาค่าความแตกต่างของคะแนนทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ก่อนการทดลอง

Source	SS	df	MS	F
ระดับพัฒนาการทางสติปัญญา	1324.07	2	662.035	4.05*
	4412.90	27	163.44	

$$F_{.05} = 3.35, df = 2, 27$$

จากตาราง แสดงว่า ก่อนการทดลองสอนคะแนนทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ ที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกัน 3 ชั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การทดลองสอนความเชื่อมั่นในตนเองแก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการ
ทางสติปัญญาต่างกันโดยใช้กลุ่มสัมพันธ์

บทคัดย่อ

ของ

สมพร พลอยงาม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

- กันยายน 2525

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาว่าวิธีกลุ่มสัมพันธ์เป็นวิธีที่ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองมากกว่าวิธีสอนแบบธรรมดาหรือไม่ และส่งผลมากที่สุดที่ระดับพัฒนาการทางสติปัญญาของกลุ่มตัวอย่างในระดับใด

กลุ่มตัวอย่างที่ได้ในการศึกษานี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2524 จำนวน 90 คน ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มจากนักเรียนชั้น ป. 4 - ป. 6 จำนวน 235 คน ที่ได้รับการทดสอบด้วยเครื่องมือวัดระดับสติปัญญาตามแนวคิดของเพียเจต์ ในการสุ่มนี้ได้สุ่มเด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญา 3 ชั้นคือ ชั้นก้าวไปสู่ขั้นรูปธรรม ชั้นรูปธรรม และขั้นก้าวไปสู่ขั้นนามธรรม ชั้นละ 30 คน ต่อจากนั้นได้สุ่มเด็กในแต่ละชั้นของระดับพัฒนาการทางสติปัญญาดังกล่าวเข้ากลุ่มที่ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ วิธีสอนแบบธรรมดา และวิธีควบคุม เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ เครื่องมือวัดระดับพัฒนาการทางสติปัญญาตามแนวคิดของเพียเจต์ แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ เรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง แบบทดสอบวัดทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง และโครงการสอนเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง โดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอนแบบธรรมดา

วิธีดำเนินการทดลอง ทำการทดสอบความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองก่อนการทดลองสอน หลังจากนั้นอีก 15 วัน ได้ทำการทดลองสอนโดยใช้เวลา 2 วัน และทำการทดสอบทันทีที่สิ้นสุดการสอน และหลังจากนั้นอีก 15 วัน ได้ทำการทดสอบอีกครั้งหนึ่ง เพื่อตรวจสอบความคงทนของการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มที่สอนโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์และกลุ่มที่สอนโดยวิธีแบบธรรมดา มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง และทัศนคติต่อการแสดงความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้นจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. กลุ่มที่สอนโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ มีความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง แตกต่างจากกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบธรรมดาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. กลุ่มที่สอนโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ มีความคงทนของการเรียนรู้ ทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง ส่วนกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบธรรมดา ไม่มีความคงทนของการเรียนรู้ ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง

AN EXPERIMENTATION ON TEACHING SELF - CONFIDENCE TO CHILDREN
AT DIFFERENT STAGES OF COGNITIVE DEVELOPMENT
THROUGH GROUP DYNAMICS

AN ABSTRACT

BY

SOMPORN FLOUYNGAM

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

September 1982

The purpose of this study is to find out whether group dynamics is more effective in teaching self confidence than the traditional method and at what stage of cognitive development.

The subjects were 90 elementary school pupils in Bangkok in the academic year 1981. These subjects were drawn from 235 pupils in grade 4 - 6 after they were tested for the stages of cognitive development - transitional to concrete operations, concrete operation and transitional to formal operations - according to Piaget's theory. Then 30 pupils at each stage of cognitive development were randomly assigned to group dynamics - group, traditional method - group and control group.

Instruments for data collecting were cognitive development tests of Piaget, tests for knowledge of self - confidence and attitude towards self - confidence and programs for teaching by group dynamics and traditional method.

Procedures were:

1. Pre - test for knowledge of self - confidence and attitude towards self - confidence.
2. Fifteen days after the pre - tests, treatments were given for about 2 days to the appropriate groups and then the three groups were given the post - tests.
3. The follow - up tests were conducted after the treatments to determine the learning retention after the fifteen days.

Results of Analysis

1. The group dynamics - group and the traditional method - group have significantly increased in knowledge of self - confidence